

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA
O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI
I VISOKOM OBRAZOVANJU**

Zagreb, 1. srpnja 2003.

NACRT KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

I. OPĆE ODREDBE

Predmet normiranja

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuju se sustavi znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

(2) Pod pojmom znanstvene djelatnosti u smislu ovog Zakona podrazumijevaju se znanstvena i razvojna istraživanja.

Osnovna načela o znanosti i visokom obrazovanju

Članak 2.

(1) Znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje predstavljaju djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i sastavni su dio međunarodnog, posebno europskog, znanstvenog, umjetničkog i obrazovnog prostora.

(2) Znanstvena djelatnost se temelji na:

- slobodi i autonomiji stvaralaštva,
- etičnosti znanstvenika,
- javnosti rada,
- povezanosti sa sustavom obrazovanja,
- međunarodnim mjerilima kvalitete,
- poticanju i uvažavanju specifičnosti nacionalnih sadržaja i
- zaštiti intelektualnog vlasništva.

(3) Visoko obrazovanje se temelji i na:

- akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta,
- otvorenosti visokih učilišta prema javnosti, građanima i lokalnoj zajednici,
- nedjeljivosti sveučilišnog nastavnog rada i znanstvenog istraživanja odnosno umjetničkog stvaralaštva,
- uzajamnosti i partnerstvu pripadnika akademske zajednice,
- europskoj humanističkoj i demokratskoj tradiciji te usklađivanju s europskim sustavom visokog obrazovanja,
- poštivanju i afirmaciji ljudskih prava,
- jedinstvu stručnog i obrazovnog rada u svrhu osposobljavanja za specifična stručna znanja i vještine,
- konceptu cjeloživotnog obrazovanja,
- povezanosti s predtercijarnim obrazovanjem te
- interakciji s društvenom zajednicom i obvezi sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta da razviju društvenu odgovornost studenata i drugih članova akademske i znanstvene zajednice.

Zadaće visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta

Članak 3.

(1) Zadaće sveučilišta su znanstveno, umjetničko i razvojno istraživanje, posebice ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, umjetničko stvaralaštvo i stručni rad te na njima utemeljeno preddiplomsko, diplomsko i poslijediplomsko obrazovanje. Svoje zadaće sveučilište ostvaruje u skladu s potrebama zajednice u kojoj djeluje.

(2) Zadaće visokih škola i veleučilišta su stručno visoko obrazovanje, umjetnička i stručna djelatnost u skladu s potrebama zajednice u kojoj djeluju.

(3) Zadaća javnih znanstvenih instituta je znanstveno istraživanje. Posebice, javni znanstveni instituti imaju zadaću ostvarivati znanstvene programe od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku te, zajedno sa sveučilištima, uspostavljati znanstvenu infrastrukturu od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja. Javni znanstveni instituti sudjeluju u procesu visokog obrazovanja sukladno ovom Zakonu.

Akadska zajednica i njene slobode

Članak 4.

(1) Akademska zajednicu čine svi nastavnici, suradnici, studenti i drugi sudionici u procesu visokog obrazovanja.

(2) Visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj temelji se na akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta, u skladu s Ustavom, međunarodnim ugovorima i ovim Zakonom.

(3) Akademske slobode pripadaju svim članovima akademske zajednice, a obuhvaćaju slobodu znanstvenog i umjetničkog istraživanja i stvaralaštva, poučavanja, međusobne suradnje i udruživanja, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i ovom Zakonu.

(4) Akademska samouprava na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj obuhvaća:

- utvrđivanje pravila studiranja i upisa studenata,
- izbor čelnika i nastavnika,
- upravljanje resursima s kojima raspolažu visoka učilišta.

(5) Autonomija sveučilišta na svim sveučilišnim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj, sukladno ovom Zakonu, obuhvaća:

- uređenje unutarnjeg ustroja,
- utvrđivanje obrazovnih, znanstvenih, umjetničkih i stručnih programa,
- financijsku autonomiju u skladu s ovim Zakonom,
- odlučivanje o prihvaćanju projekata i međunarodnoj suradnji,
- ostale oblike autonomije, sukladno ovom Zakonu.

(6) Akademske slobode, akademska samouprava i autonomija sveučilišta uključuju i odgovornost akademske zajednice prema društvenoj zajednici u kojoj djeluje.

Primjena propisa o ustanovama

Članak 5.

(1) Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, na visoka učilišta i ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama.

(2) Ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja mogu se udruživati zajednice ustanova, sukladno Zakonu o ustanovama. Tako uspostavljene zajednice imaju prava i obveze u odnosu na svoje sastavnice sukladno aktu o osnivanju i statutu.

(3) Zajednica sveučilišta je ustanova u koju se udružuju dva ili više sveučilišta i koja ima sva prava i obveze sveučilišta, sukladno ovom Zakonu i Zakonu o ustanovama. Njezino ustrojstvo uređuje se aktom o osnivanju i statutom.

II. NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST I NACIONALNO VIJEĆE ZA VISOKO OBRAZOVANJE

Zadaće Nacionalnog vijeća za znanost

Članak 6.

(1) Nacionalni vijeće za znanost je stručno i savjetodavno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti u Republici Hrvatskoj, sukladno ovome Zakonu.

(2) Radi izvršenja svoje zadaće Nacionalno vijeće za znanost:

1. raspravlja pitanja od važnosti za znanstvenu djelatnost te predlaže i potiče donošenje mjera za njezino unapređenje,
2. predlaže ministru nadležnom za poslove znanosti i visokog obrazovanja (dalje: Ministar) pravilnik o vrednovanju znanstvenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa i znanstvenih organizacija (članak 22. ovog Zakona),
3. nadzire kvalitetu znanstvenih organizacija te ih vrednuje sukladno ovom Zakonu i utvrđenim kriterijima,
4. utvrđuje znanstvena i umjetnička područja, polja i grane te interdisciplinarna znanstvena i umjetnička područja,
5. imenuje područna znanstvena i umjetnička vijeća te matične odbore za pojedina polja,
6. pobliže utvrđuje uvjete za stjecanje znanstvenih zvanja, u skladu s ovim Zakonom,
7. utvrđuje uvjete koje trebaju ispuniti znanstvene organizacije da bi dobile ovlaštenje za provođenje postupka izbora u znanstvena zvanja,
8. provodi vrednovanje znanstvenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa, natječaja za nabavku znanstvene opreme i infrastrukture i suradničkih radnih mjesta, te predlaže Ministru njihovo financiranje,
9. daje mišljenje o znanstvenim projektima na zahtjev neovisnih izvora financiranja znanstvene djelatnosti
10. predlaže proglašavanje znanstvenih centara izvrsnosti i provodi njihovo vrednovanje,
11. daje mišljenje o osnivanju znanstveno-tehnoloških parkova te
12. obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima.

Zadaće Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 7.

(1) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje je stručno i savjetodavno tijelo koje brine za razvitak i kvalitetu cjelokupnog sustava visokog obrazovanja Republike Hrvatske.

(2) Radi izvršenja svoje zadaće Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje:

1. predlaže i potiče donošenje mjera za unapređenje visokog obrazovanja,
2. predlaže projekciju mreže javnih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj,
3. daje suglasnost na uvjete Rektorskog zbora i Vijeća veleučilišta i visokih škola za stjecanje znanstveno-nastavnih, umjetničko-nastavnih i nastavnih zvanja,
4. predlaže Ministru pravilnike o mjerilima i kriterijima za osnivanju i vrednovanju visokih učilišta i studijskih programa,
5. imenuje recenzente i daje mišljenje o osnivanju novih visokih učilišta i studijskih programa
6. provodi vrednovanje visokih učilišta i studijskih programa te predlaže Ministru izdavanje dopusnica (članak 51. ovoga Zakona)
7. obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima.

Zajedničke zadaće Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 8.

Radi izvršenja svojih zajedničkih zadaća Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje:

1. predlažu Vladi Republike Hrvatske raspodjelu financijskih sredstava predviđenih u proračunu Republike Hrvatske za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje,
2. raspravljaju pitanja vezana uz policentrični sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj te predlažu i potiču mjere za njegov razvoj,
3. predlažu i potiču mjere za sudjelovanje drugih subjekata, posebno drugih organa državne uprave, organa lokalne samouprave te gospodarskih subjekata u sustavu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja,
4. predlažu mjere i poduzimaju aktivnosti za afirmaciju i napredovanje znanstvenog i nastavnog podmlatka,
5. imenuju članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, osim onih koje imenuje Ministar (članak 14. ovoga Zakona) te
6. predlažu članove Odbora za etiku.

Sastav Nacionalnog vijeća za znanost

Članak 9.

(1) Nacionalno vijeće za znanost ima predsjednika i dvanaest članova, od kojih su četiri znanstvenika u zvanju znanstvenog savjetnika zaposlena u znanstvenim institutima, šest redovitih profesora te tri osobe izvan sustava znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

(2) Mandat predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za znanost je četiri godine.

(3) Nacionalno vijeće za znanost na svoje sjednice poziva Ministra te po potrebi druge članove Vlade Republike Hrvatske, koji mogu sudjelovati u raspravi bez prava glasa.

Sastav Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 10.

(1) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje ima predsjednika i dvanaest članova od kojih su sedam sveučilišni profesori s time da je jedan od njih iz područja obrazovanja nastavnika, dva profesori visoke škole, dva znanstvenika zaposlena u znanstvenom institutu te dvije osobe izvan sustava znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

(2) Mandat predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje je četiri godine.

(3) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje na svoje sjednice poziva Ministra te po potrebi druge članove Vlade Republike Hrvatske, koji mogu sudjelovati u raspravi bez prava glasa.

Način imenovanja članova Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 11.

(1) Članove Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i njihove predsjednike imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, vodeći računa o zastupljenosti predstavnika svih područja znanosti i umjetnosti, svih regija, a kod Nacionalnog vijeća za znanost i o zastupljenosti znanstvenika iz gospodarstva.

(2) Hrvatski sabor, sukladno stavku 1. ovog članka, svake dvije godine imenuje po šest članova Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, a

predsjednike navedenih tijela imenuje svake četiri godine.

(3) Državni dužnosnici, ravnatelji znanstvenih instituta, rektori i prorektori sveučilišta te dekani veleučilišta, fakulteta i visokih škola ne mogu biti članovi Nacionalnog vijeća za znanost ni Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

(4) Kandidate za članove i predsjednika Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje utvrđuje Vlada Republike Hrvatske temeljem prijedloga koje podnose znanstveni instituti, Rektorski zbor, sveučilišni senati, Vijeće veleučilišta i visokih škola, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatska gospodarska komora, udruge poslodavaca, sindikati u znanosti te znanstvenici i članovi akademske zajednice temeljem javno objavljenog poziva za predlaganje kandidata.

Razrješenje članova Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 12.

(1) Predsjednika ili člana Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje Hrvatski sabor može razriješiti dužnosti na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i Nacionalnog vijeća za znanost, odnosno, Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i prije isteka vremena na koje je imenovan ako:

1. sam zatraži razrješenje,
2. ako stupi na dužnost koja priječi rad u Nacionalnom vijeću za znanost, odnosno Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje,
3. ne ispunjava svoju dužnost,
4. izgubi sposobnost obnašanja dužnosti,
5. svojim postupcima povrijedi ugled dužnosti koju obnaša.

(2) U slučaju razrješenja iz stavka 1. ovoga članka Hrvatski sabor će na prijedlog Vlade Republike Hrvatske imenovati novog predsjednika ili člana na vrijeme do isteka mandata razriješenog predsjednika ili člana. Novi će se predsjednik ili član predložiti temeljem prije prikupljenih prijedloga prema članku 11. stavku 4. ovog Zakona.

Rad i odlučivanje Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje

Članak 13.

(1) Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje donose poslovnike o svom radu u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Za raspravu o nekom pitanju ili za praćenje nekog područja Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje mogu osnovati svoja radna tijela u čijem radu mogu sudjelovati i osobe koje nisu članovi Nacionalnog vijeća za znanost ili Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

(3) Raspravljajući o pitanjima iz svoje nadležnosti Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje mogu tražiti mišljenje nadležnog ministarstva i odgovarajućih stručnjaka.

(4) Članovi Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje te članovi radnih tijela izuzeti će se od odlučivanja o pitanjima kada kod njih postoji sukob interesa. Pitanje izuzeća članova Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje pobliže se uređuje poslovnicima o radu tih tijela.

(5) Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje raspravljaju pitanja od zajedničkog interesa najmanje jednom godišnje na zajedničkim sjednicama. Zajednički rad utvrđuje se posebnim Poslovnikom o zajedničkom radu Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Ako Poslovnikom nije određeno drukčije, na zajedničkim se sjednicama odlučuje većinom ukupnog broja članova obaju tijela.

(6) Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje donose

program rada za mandatno razdoblje te godišnji program rada koje potvrđuje Ministar. Za svoj rad Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje odgovorni su Hrvatskom saboru kojem najmanje jednom godišnje podnose izvještaj.

(7) U slučajevima kada Nacionalno vijeće za znanost ili Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje Ministru predlažu donošenje kakvog općeg akta ili odluke, a Ministar takav prijedlog ne prihvati, zatražit će ponovno razmatranje predmetnog prijedloga. Ako ni nakon tako provedenog postupka ne dođe do usuglašavanja o spornom pitanju o njemu će odlučiti Vlada Republike Hrvatske.

(8) Administrativne i stručne poslove za Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje obavlja Agencija za znanost i visoko obrazovanje (članak 15. ovoga Zakona).

Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja

Članak 14.

(1) Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja (dalje: Savjet) je stručno tijelo Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Savjet čini petnaest članova i to tako da su u njemu tri člana sa znanstvenih instituta, šest članova sa sveučilišta, dva člana s veleučilišta, dva predstavnika sindikata te dva predstavnika koje u Savjet imenuje Ministar.

(2) Članove Savjeta zajednički imenuju Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje većinom ukupnog broja glasova obaju tijela, temeljem prijedloga Rektorskog zbora, Vijeća veleučilišta i visokih škola, javnih znanstvenih instituta, sveučilišta, veleučilišta i visokih škola te Ministarstva i sindikata. Mandat članova Savjeta traje četiri godine.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Članak 15.

(1) Agencija za znanost i visoko obrazovanje (dalje: Agencija) je specijalizirana ustanova koju uredbom osniva Vlada Republike Hrvatske radi provođenja stručnih poslova pri vrednovanju znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja te obavljanja poslova vezanih uz priznavanje diploma i kvalifikacija, sukladno ovom Zakonu.

(2) Ustroj i način rada Agencije utvrđuju se osnivačkim aktom.

(3) Agencija obavlja stručne poslove u postupku vrednovanja:

1. znanstvenih organizacija odnosno visokih učilišta,
2. znanstvenih projekata i kolaborativnih znanstvenih programa prijavljenih na natječaje Ministarstva, znanstvenih projekata prijavljenih na natječaje drugih ministarstava i ostalih korisnika proračuna kao i znanstvenih projekata koje financiraju drugi izvori na njihov zahtjev,
3. nacionalne znanstvene mreže, posebice u odnosu na racionalno i svrhovito korištenje kapitalne znanstvene opreme,
4. studijskih programa na visokim učilištima,
5. sustava za unapređenje i kontrolu kvalitete koji se uspostavljaju na visokim učilištima, odnosno u postupku akreditacije studijskih programa,
6. prikuplja i obrađuje na nacionalnoj razini podatke vezane uz sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

(4) Sukladno pravilniku kojeg donosi Ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, Agencija osigurava Hrvatskom izvještajnom centru o akademskoj pokretljivosti i provodi osnivanje:

- nacionalne mreže za osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja, uključene u europsku mrežu za osiguravanje kvalitete,

- Nacionalnog informacijskog centra i nacionalne mreže ureda za prepoznavanje diploma i kvalifikacija ostvarenih u obrazovnim sustavima izvan Republike Hrvatske, koji su uključeni u europsku mrežu informacijskih centara (European Network of Information Centers - ENIC),

(5) U svom radu pri izvršavanju zadaća iz stavka 3. i 4. ovog članka Agencija angažira vanjske (domaće i inozemne) suradnike – stručnjake za određeno područje znanstvene djelatnosti ili visokog obrazovanja.

(6) Agencija izvješćuje Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje o provedenim postupcima i njihovim rezultatima, a ta Vijeća temeljem izvješća Agencije donose odgovarajuće odluke.

Vrednovanje javnih znanstvenih instituta i visokih učilišta

Članak 16.

(1) Javni znanstveni instituti i visoka učilišta, kao i njihove sastavnice, vrednuju se najmanje svakih pet godina. Rad privatnih znanstvenih instituta vrednuje se u dijelu u kojemu se financira iz državnog proračuna.

(2) Provjera kvalitete i učinkovitosti javnih znanstvenih instituta i visokih učilišta obavlja se temeljem pravilnika koje na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost odnosno Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, donosi Ministar uvažavajući posebnosti pojedinih područja znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja.

(3) Agencija obavlja provjeru prema godišnjem rasporedu poslova ili na poseban zahtjev Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje odnosno Nacionalnog vijeća za znanost i Ministra a može obaviti provjeru na vlastiti zahtjev visokog učilišta ili javnog znanstvenog instituta. Svoje izvješće o provjeri Agencija dostavlja Nacionalnom odboru odnosno Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje te Ministru kao i onome na čiji je zahtjev obavilo provjeru.

(4) Prije rasprave i odlučivanja na Nacionalnom odboru odnosno Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje izvješće Agencije dostavlja se javnom znanstvenom institutu ili visokom učilištu na koji se ono odnosi. Javni znanstveni institut ili visoko učilište mogu u roku od 30 dana uložiti svoj prigovor na izvješće ili dati potrebno razjašnjenje o nalazima u njemu.

(5) Nacionalno vijeće za znanost odnosno Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje utvrđuju konačnu ocjenu kontrole i vrednovanja te ih dostavljaju Ministru i javnom znanstvenom institutu ili visokom učilištu koje je vrednovano. Nacionalno vijeće za znanost odnosno Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje obavještava javnost o rezultatima kontrole i o vrednovanju.

Vrednovanje studijskih programa

Članak 17.

(1) Studijski programi na visokom učilištu vrednuju se najmanje svakih pet godina.

(2) Vrednovanje studijskih programa provodi Agencija temeljem pravilnika kojega na prijedlog Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje donosi Ministar i prema godišnjem rasporedu kojeg utvrđuje Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje. Vrednovanje će se provesti i na posebni zahtjev Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i Ministra a može se provesti i na vlastiti zahtjev visokog učilišta.

(3) Prije rasprave i odlučivanja na Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje izvješće Agencije dostavlja se visokom učilištu na koje se ono odnosi. Visoko učilište može u roku od 30 dana uložiti svoj prigovor na izvješće ili dati potrebno razjašnjenje o nalazima u njemu.

(4) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje utvrđuje konačnu ocjenu vrednovanja te ju dostavlja Ministru i visokom učilištu koje je vrednovano. Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje obavještava javnost o rezultatima kontrole i o vrednovanju.

Primjena rezultata vrednovanja

Članak 18.

(1) Na temelju rezultata vrednovanja javnog znanstvenog instituta ili visokog učilišta Nacionalno vijeće za znanost odnosno Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje preporučuju Ministru da:

1. izda dopusnicu za rad instituta,
2. uputi pismo očekivanja ili
3. uskrati dopusnicu.

(2) Na temelju rezultata vrednovanja studijskog programa visokog učilišta Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje preporučuje Ministru da:

1. izda dopusnicu za studij,
2. uputi pismo očekivanja ili
3. uskrati dopusnicu za studij.

(3) Dopusnica je isprava kojom se utvrđuje da javni znanstveni institut ili visoko učilište udovoljava standardima i uvjetima za obavljanje djelatnosti, odnosno izvođenje pojedinog studija.

(4) Pismo očekivanja je isprava kojom se ukazuje na nedostatke u vrsnoći rada znanstvenog instituta ili visokog učilišta odnosno pojedinog studijskog programa te izražava očekivanje da će nabrojani nedostaci u zadanom roku biti otklonjeni. Po isteku roka izdaje se ili rješenjem uskraćuje dopusnica.

(5) Ako je javnom znanstvenom institutu ili visokom učilištu uskraćena dopusnica, javni znanstveni institut ili visoko učilište rješenjem se briše iz Upisnika. Javni znanstveni institut kojemu je uskraćena dopusnica ne može biti financiran iz državnog proračuna.

(6) U rješenju o uskrati dopusnice za određeni studij utvrđuju se prava studenata o mogućnosti završetka studija odnosno prijelaza na studij na drugom visokom učilištu.

(7) Protiv rješenja o uskrati dopusnice može se pokrenuti upravni spor.

Područna znanstvena i umjetnička vijeća i matični odbori

Članak 19.

(1) Nacionalno vijeće za znanost imenuje područna znanstvena i umjetnička vijeća (dalje: područna vijeća) i matične odbore iz redova istaknutih znanstvenika, umjetnika i profesora odgovarajuće struke na vrijeme od četiri godine. Prijedloge za članove područnih vijeća i matičnih odbora daju Rektorski zbor, sveučilišta, znanstveni instituti te članovi akademske zajednice i znanstvenici temeljem javnog poziva za predlaganje kandidata za područna vijeća i matične odbore.

(2) Područna vijeća osnivaju se radi razmatranja pitanja iz nadležnosti Nacionalnog vijeća za znanost za pojedina znanstvena i umjetnička područja navedena u članku 6. stavak 2. ovog Zakona. Područna vijeća sudjeluju u izboru u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja u posebnim slučajevima navedenim u članak 33. stavak 4. ovoga Zakona.

(3) Matični odbori sudjeluju u izboru u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja sukladno ovom Zakonu i na njemu utemeljenim propisima.

(4) Sastav područnih vijeća i matičnih odbora i način njihova rada uređuje se detaljnije Pravilnikom koji donosi Nacionalno vijeće za znanost, pri čemu se vodi računa o pravičnoj regionalnoj zastupljenosti.

III. SUSTAV ZNANSTVENE DJELATNOSTI

1. OPĆE ODREDBE O ZNANSTVENOM RADU I DJELATNOSTI

Sloboda znanstvenog rada i djelovanja

Članak 20.

(1) Znanstveni rad ne podliježe nikakvim ograničenjima ili formalnim zahtjevima osim onih koji proizlaze iz poštivanja etičnosti u znanstvenom i istraživačkom radu, zaštite ljudskih prava te zaštite osobne i opće sigurnosti na radu.

(2) Formalni zahtjevi vezani za obavljanje znanstvene djelatnosti i bavljenje znanošću ne mogu biti zapreka slobodnom bavljenju znanošću i predviđene su isključivo radi stjecanja pojedinih prava predviđenih ovim Zakonom i na njemu utemeljenim propisima.

Znanstveni rad

Članak 21.

(1) Znanstvenim radom u smislu ovoga Zakona bave se znanstvenici na sveučilištima i institutima i drugim znanstvenim organizacijama kao i osobe izabrane na suradnička radna mjesta u tim organizacijama, te drugi znanstvenici koji su ispunili uvjete za obavljanje znanstvene djelatnosti u skladu s ovim Zakonom.

(2) U znanstvenom radu sudjeluju studenti poslijediplomskih sveučilišnih studija te osobe izabrane na stručna radna mjesta prema ovome Zakonu. U znanstvenom radu mogu sudjelovati i ostali studenti te druge osobe koje sudjeluju u znanstvenom i nastavnom procesu.

Znanstvena djelatnost

Članak 22.

(1) Znanstvenu djelatnost u smislu ovoga zakona obavljaju sveučilišta i njihove sastavnice, javni znanstveni instituti, znanstveni instituti, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti kao i druge pravne osobe i njihove ustrojstvene jedinice upisane u Upisnik znanstvenih organizacija (dalje: znanstvene organizacije).

(2) Djelatnosti ustanova od posebnog značaja za Republiku Hrvatsku (kao što su Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Leksikografski zavod "Miroslav Krleža") uređuju se i posebnim zakonom.

Upisnik znanstvenih organizacija i znanstvenika

Članak 23.

(1) Ministarstvo vodi Upisnik znanstvenih organizacija i Upisnik znanstvenika.

(2) Upis u Upisnik znanstvenika provodi se temeljem odluke o izboru u znanstveno ili znanstveno-nastavno zvanje a u Upisnik znanstvenih organizacija temeljem osnovanog zahtjeva zainteresirane organizacije koja se bavi znanstvenom djelatnošću.

(3) Ministar posebnim pravilnikom propisuje uvjete i postupak za upis u upisnike iz stavka 1. ovoga Zakona i brisanje iz upisnika, ustroj i način njihova vođenja te sadržaj obrazaca za podnošenje zahtjeva za upis i obrazaca za izvod iz upisnika.

(4) Organizacije i znanstvenici koji nisu upisani u upisnik ili koji su brisani iz njega ne mogu se financirati iz državnog proračuna. Iznimno inozemne organizacije i inozemni znanstvenici mogu se, iako nisu upisane u Upisnik, na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost, financirati iz državnog proračuna ako sudjeluju u projektu od značaja za Republiku Hrvatsku.

Ostali subjekti znanstvene djelatnosti

Članak 24.

(1) Uz fizičke osobe koje se bave znanstvenim radom i subjekte koji obavljaju znanstvenu djelatnost, subjekti znanstvene djelatnosti su i Nacionalno vijeće za znanost, Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, Ministarstvo, Hrvatska akademska i istraživačka mreža (CARNet), Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (dalje: Nacionalna zaklada) te, sukladno sa zakonom i svojim općim aktima, nastavne baze medicinskih, stomatoloških, veterinarskih i farmaceutskih fakulteta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene udruge, muzeji, arhivi i druge pravne osobe i njihove ustrojstvene jedinice čije je djelovanje od interesa za obavljanje znanstvene djelatnosti.

(2) Način sudjelovanja subjekata iz stavka 1. ovoga članka u organizaciji i provedbi znanstvene djelatnosti uređuje se zakonom, na njemu utemeljenom propisu te odlukama nadležnih tijela.

2. ZNANSTVENI INSTITUTI

Osnivanje znanstvenih instituta

Članak 25.

(1) Znanstvene institute osnivaju domaće i inozemne pravne i fizičke osobe, sukladno odredbama ovoga Zakona i Zakona o ustanovama.

(2) Radi ostvarivanja znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku Vlada Republike Hrvatske uredbom osniva javne znanstvene institute.

Osnovne odredbe o unutarnjem ustroju znanstvenog instituta

Članak 26.

(1) Na unutarnji ustroj i upravljanje javnim znanstvenim institutom i znanstvenim institutom (u daljnjem tekstu: institut) primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije.

(2) Statut instituta donosi njegovo upravno vijeće uz suglasnost osnivača. Suglasnost na statut javnog znanstvenog instituta daje Ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost.

(3) Institut ima:

- ravnatelja,
- znanstveno vijeće,
- upravno vijeće,
- druga tijela predviđena statutom ili na njemu utemeljenim drugim općim aktom.

(4) Upravno vijeće instituta, sukladno statutu, čine članovi koje imenuje osnivač te članovi koje izabere znanstveno vijeće instituta. Broj članova upravnog vijeća instituta određuje se statutom, uz ograničenje da ne može biti manji od tri ni veći od devet. Članovi koje imenuje osnivač čine većinu u upravnom vijeću. Upravno vijeće vodi financijsku i poslovnu politiku, odlučuje o raspolaganju imovinom veće vrijednosti sukladno statutu te odlučuje o pitanjima koja statutom nisu stavljena u nadležnost drugih tijela.

(5) U znanstvenom vijeću znanstvenici i osobe izabrane na suradnička radna mjesta ili njihovi predstavnici odlučuju o znanstvenim i stručnim pitanjima. Znanstveno vijeće:

1. utvrđuje i provodi znanstvenu politiku instituta,
2. raspravlja i odlučuje o znanstvenim i stručnim pitanjima,
3. provodi dio postupka izbora u znanstvena zvanja, kad je institut za to ovlašten,
4. provodi postupke izbora na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta,

5. imenuje i razrješuje dio članova upravnog vijeća instituta, u skladu sa statutom,
6. predlaže upravnom vijeću kandidate za natječajni odbor za izbor ravnatelja instituta,
7. daje upravnom vijeću instituta prethodno mišljenje u postupku donošenja statuta te
8. obavlja druge poslove određene odlukom o osnivanju i statutom instituta.

(6) Institut može imati znanstveni savjet. Članovi znanstvenog savjeta su istaknuti javni djelatnici čije članstvo nije uvjetovano radnim odnosom u institutu. Ustroj, nadležnosti i način rada znanstvenog savjeta uređuje se statutom.

Sudjelovanje instituta u visokom obrazovanju

Članak 27.

(1) Znanstveni instituti surađuju s visokim učilištima u znanstvenom radu i izvođenju studijskih programa u skladu sa znanstvenim programom instituta te znanstvenim i studijskim programima visokih učilišta.

(2) Suradnja iz stavka 1. ovoga članka potanje se uređuje ugovorom visokog učilišta i instituta.

(3) Visoka učilišta i instituti dogovaraju uspostavljanje znanstvene infrastrukture od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

3. KOLABORATIVNI ZNANSTVENI PROGRAMI, ZNANSTVENI CENTRI IZVRSNOSTI I ZNANSTVENO–TEHNOLOGIJSKI PARKOVI

Kolaborativni znanstveni programi

Članak 28.

(1) Kolaborativni znanstveni program je interdisciplinarni istraživački program koji provode sveučilišta i javni znanstveni instituti i koji se u pravilu sastoji od većeg broja problemski povezanih znanstvenih projekata.

(2) Kolaborativni znanstveni program predlaže senat sveučilišta ili znanstveno vijeće javnog znanstvenog instituta. Senat ili znanstveno vijeće imenuje voditelja programa.

(3) Voditelj programa predlaže nacrt programa Nacionalnom odboru.

(4) Ako Nacionalno vijeće za znanost prihvati nacrt programa, sveučilište ili institut raspisuje natječaj za prijavu projekata u sklopu programa.

(5) Konačan prijedlog programa određuju svi voditelji odabranih projekata. O tom prijedlogu se provodi interna recenzija na sveučilištu ili javnom znanstvenom institutu.

(6) Nakon interne recenzije konačan prijedlog programa vrednuje Nacionalno vijeće za znanost koji imenuje recenzente. Program se brani javno, pred članovima Nacionalnog vijeća za znanost i recenzentima. Izvršenje programa vrednuje se na isti način kao što se provodi obrana prijedloga programa.

Znanstveni centar izvrsnosti

Članak 29.

(1) Znanstveni centar izvrsnosti je znanstvena organizacija ili skupina znanstvenika koja po originalnosti, značenju i aktualnosti rezultata svog znanstvenog rada ide u red najkvalitetnijih organizacija ili skupina u svijetu unutar svoje znanstvene discipline.

(2) Znanstvenu organizaciju ili skupinu znanstvenika znanstvenim centrom izvrsnosti proglašava Ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost, uz suglasnost kandidirane

znanstvene organizacije ili skupine znanstvenika, temeljem vrednovanja iz članka 16. ovog Zakona i postupka koji obavezno uključuje međunarodnu prosudbu.

(3) Odluka Ministra o proglašenju znanstvenog centra izvrsnosti sadrži prava i obveze koje na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost taj centar dobiva. Odluka se donosi na tri godine a temeljem novog vrednovanja u postupku predviđenim stavkom 2. može se produžiti za naredne tri godine.

Znanstveno-tehnologijski park **Članak 30.**

(1) Znanstveno–tehnologijski park je trgovačko društvo koje se osniva radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, poticanja suradnje znanstvenika i gospodarstvenika i jačanja na znanosti temeljenog gospodarstva.

(2) Suglasnost za korištenje naziva znanstveno–tehnologijskog parka daje Ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost.

(3) Znanstveno–tehnologijski park uživa porezne olakšice i druge pogodnosti kojima se potiče ostvarivanje njegovih ciljeva, u skladu sa zakonom.

4. ZNANSTVENICI I SURADNICI

Znanstvenici **Članak 31.**

Znanstvenici u smislu ovoga Zakona su osobe koje su sukladno ovom Zakonu izabrane u odgovarajuća znanstvena zvanja i upisane u Upisnik znanstvenika.

Znanstvena zvanja **Članak 32.**

(1) Znanstvena zvanja su: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik i znanstveni savjetnik. Znanstvena zvanja se stječu u postupku i pod uvjetima predviđenim ovim Zakonom i na njemu utemeljenim propisima.

(2) Za znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i znanstvene radove koji ga afirmiraju kao priznatog znanstvenika.

(3) Za višeg znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i znanstvene radove koji predstavljaju značajan doprinos znanosti.

(4) Za znanstvenog savjetnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i znanstvene radove kojima je značajno unaprijedio znanost, pri čemu će se posebno cijeniti međunarodna afirmacija znanstvenika i međunarodna priznatost njegova znanstvenog rada odnosno njegov značaj u okviru nacionalnih sadržaja.

(5) Nacionalno vijeće za znanost pravilnikom koji se objavljuje u Narodnim novinama detaljnije propisuje uvjete za izbor u znanstvena zvanja (vrsta i broj znanstvenih radova, vrednovanje radova i sl.) sukladno stavcima 2-4. ovoga članka, na temelju kojih matični odbori i povjerenstva za ocjenu rada znanstvenika ocjenjuju sveukupnu znanstvenu djelatnost podnositelja zakona, vodeći računa o posebnostima pojedinih znanstvenih i umjetničkih područja.

(6) Prilikom propisivanja uvjeta iz stavka 5. ovoga članka predviđet će se primjereno vremensko razdoblje primjene do tada važećih uvjeta kojim će se na pravičan način omogućiti reizbor ili napredovanje onih znanstvenika koji su svoj znanstveni rad obavljali prema tim uvjetima.

Pokretanje postupka za stjecanje zvanja

Članak 33.

(1) Stjecanje znanstvenog zvanja ne ovisi o radnom mjestu.

(2) Znanstveno zvanje stječe se temeljem postupka koji zahtjevom za izbor pokreće osoba koja smatra da ispunjava uvjete za izbor u određeno znanstveno zvanje. Postupak može pokrenuti i znanstvena organizacija s kojom pristupnik ima ugovor o radu.

(3) Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se znanstvenoj organizaciji ovlaštenoj za provođenje postupka izbora. Ako je osoba koja se bira zaposlena u znanstvenoj organizaciji koja je ovlaštena za provođenje postupka izbora, ta je znanstvena organizacija isključivo nadležna za provođenje postupka. Na obrazloženi zahtjev osobe koja pokreće postupak izbora, Nacionalno vijeće za znanost može za provođenje postupka odrediti i drugu ovlaštenu znanstvenu organizaciju.

(4) Ukoliko nijedna znanstvena organizacija ni matični odbor nisu ovlašteni za provođenje postupka izbora u pojedino znanstveno zvanje u određenom znanstvenom ili umjetničkom polju ili interdisciplinarnom znanstvenom ili umjetničkom području, postupak izbora provodi odgovarajuće područno znanstveno ili umjetničko vijeće. Ako nijedno područno znanstveno ili umjetničko vijeće nije ovlašteno za provođenje postupka, postupak izbora provodi Nacionalno vijeće za znanost.

Ovlast za provođenje postupka izbora

Članak 34.

(1) Rješenje o ovlaštenju za provođenje postupka izbora u znanstveno zvanje izdaje Ministar temeljem prijedloga Nacionalnog vijeća za znanost onoj znanstvenoj organizaciji koja u stalnom radnom odnosu s punim radnim vremenom ima zaposlenike sa znanstvenim zvanjem, i to najmanje petnaest u odgovarajućem znanstvenom području, te najmanje sedam u odgovarajućem znanstvenom polju, od čega najmanje tri znanstvena savjetnika.

(2) Temeljem rješenja iz stavka 1. ovoga članka to se ovlaštenje znanstvene organizacije upisuje u Upisnik znanstvenih organizacija.

(3) Postupak izbora u znanstvenoj organizaciji provodi stručno tijelo kojemu su statutom u nadležnost stavljena znanstvena pitanja.

Postupak izbora

Članak 35.

(1) Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se ovlaštenoj znanstvenoj organizaciji zajedno s dokazima o ispunjavanju uvjeta za izbor u određeno zvanje. Podnositelj zahtjeva obavještava odgovarajući matični odbor ili područno znanstveno ili umjetničko vijeće o podnošenju zahtjeva.

(2) Ovlaštena znanstvena organizacija najkasnije u roku od trideset dana od dana primitka zahtjeva za izbor u znanstveno zvanje imenuje stručno povjerenstvo. Stručno povjerenstvo se sastoji od najmanje tri člana koji moraju biti u istom ili višem znanstvenom zvanju s obzirom na ono za koje se traži izbor.

(3) Stručno povjerenstvo temeljem podnesene dokumentacije ocjenjuje da li su ispunjeni uvjeti za izbor te daje prijedlog da se pristupnik izabere ili ne izabere u znanstveno zvanje. Stručno povjerenstvo svoje izvješće podnosi, u pravilu, u roku od trideset dana od dana imenovanja.

(4) Temeljem izvješća stručnog povjerenstva i odluke stručnog tijela iz članka 34. stavak 3., ovlaštena znanstvena organizacija u roku od trideset dana daje mišljenje i prijedlog odgovarajućem matičnom odboru.

(5) Matični odbor u roku od šezdeset dana potvrđuje ili ne potvrđuje mišljenje i prijedlog ovlaštene znanstvene organizacije. Ako matični odbor u navedenom roku ne donese svoju

odluku, smatrati će se da su mišljenje i prijedlog ovlaštene znanstvene organizacije potvrđeni.

(6) Matični odbor neće potvrditi mišljenje i prijedlog ovlaštene znanstvene organizacije ako:

1. smatra da su oni doneseni protivno uvjetima za izbor,
2. ako su u očitoj nesuglasnosti s podnesenim dokazima o ispunjavanju uvjeta ili
3. ako je bitno povrijeđen postupak provođenja izbora.

(7) U slučajevima iz stavka 6. ovoga članka matični odbor može sam provesti postupak izbora koji će se dovršiti u roku od devedeset dana, zatražiti od iste ovlaštene znanstvene organizacije da ponovi postupak ili zatražiti od druge ovlaštene znanstvene organizacije da pokrene novi postupak izbora.

(8) Odluka matičnog odbora je konačna. Matični odbor će u roku od petnaest dana bez odlaganja odluku o izboru (pozitivnu ili negativnu) dostaviti pristupniku i znanstvenoj organizaciji koja je provodila postupak izbora, a pozitivnu odluku o izboru u znanstveno zvanje dostaviti Ministarstvu radi upisa u Upisnik znanstvenika. Izvod iz Upisnika dostavlja se podnositelju zahtjeva.

(9) U slučaju da se izbor provodi po članku 33. stavku 4. ovoga Zakona zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se odgovarajućem matičnom odboru ili područnom vijeću odnosno Nacionalnom odboru. Odgovarajući postupak provesti će se u roku od 120 dana.

(10) Protiv odluke o izboru pristupnik nema pravo žalbe, ali može pokrenuti upravni spor. U upravnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika u znanstveno zvanje već samo ukinuti odluka i odrediti ponovno provođenje postupka.

Rokovi u postupku izbora i posljedice prekoračenja

Članak 36.

(1) Rokovi u postupku izbora u znanstveno zvanje iz članka 35. ovoga Zakona ne teku u razdobljima od 15. srpnja do 31. kolovoza te od 20. prosinca do 7. siječnja.

(2) Prekoračenje rokova ne utječe na valjanost postupka, osim u slučaju iz članka 35. stavka 3. ovog Zakona. U slučaju neopravdanog i znatnog prekoračenja, po pritužbi pristupnika ili znanstvene organizacije u kojoj je pristupnik zaposlen, matični odbor može preuzeti postupak izbora i sam ga provesti.

(3) Ovlaštenoj znanstvenoj organizaciji koja učestalo i neopravdano ne poštuje rokove propisane u članku 35. ovoga Zakona Ministar će, uz suglasnost Nacionalnog vijeća za znanost, oduzeti ovlaštenje za provođenje postupka izbora u zvanje.

(4) Ako matični odbor učestalo ne poštuje rokove propisane u članku 35. ovoga Zakona, na zahtjev ministra pokrenuti će se postupak za razrješenje predsjednika odbora odnosno njegovih za kašnjenja odgovornih članova kao i za izbor novih članova.

Trajnost zvanja i njegov prestanak

Članak 37.

(1) Znanstveno zvanje je trajno a prestaje prelaskom u više zvanje ili njegovim oduzimanjem.

(2) Znanstveno zvanje može se oduzeti:

1. ako se pojave činjenice i dokazi iz kojih proizlazi da u trenutku izbora u znanstveno zvanje pristupnik nije ispunjavao propisane uvjete za izbor,
2. ako se utvrdi da znanstveni radovi temeljem kojih je znanstvenik izabran u znanstveno zvanje predstavljaju plagijat ili da su istraživanja na kojima se temelje krivotvorena te
3. u slučajevima teških povreda etičkog kodeksa.

(3) Postupak oduzimanja zvanja može pokrenuti znanstvena organizacija, matični

odbor, područno vijeće, Nacionalno vijeće za znanost ili Odbor za etiku. Postupak oduzimanja znanstvenog zvanja provodi se odgovarajućom primjenom odredbi članka 35. ovoga Zakona.

Počasno zvanje **Članak 38.**

(1) Instituti i druge znanstvene organizacije svojim istaknutim umirovljenim znanstvenim savjetnicima mogu, bez provođenja javnog natječaja, dodijeliti počasno znanstveno zvanje *zaslužni znanstvenik*.

(2) *Zaslužni znanstvenik* može, u skladu s potrebama znanstvene organizacije, sudjelovati u znanstvenim projektima i ostalim aktivnostima.

(3) Postupak imenovanja i prava *zaslužnog znanstvenika* pobliže se uređuju statutom znanstvene organizacije.

Radna mjesta u znanstvenim organizacijama

Članak 39.

(1) Znanstvena radna mjesta u znanstvenim organizacijama su znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik i znanstveni savjetnik.

(2) Suradnička radna mjesta u znanstvenim organizacijama su asistent i viši asistent.

(3) Stručna radna mjesta u znanstvenim organizacijama za zaposlenike koji sudjeluju u obavljanju znanstvene djelatnosti su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik.

Postupak izbora na radna mjesta

Članak 40.

(1) Postupak izbora na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta uređuje se statutom znanstvene organizacije.

(2) Izbor na radna mjesta u javnim znanstvenim organizacijama obavlja se temeljem javnog natječaja koji se objavljuje u "Narodnim novinama", u dnevnom tisku i na službenim internetskim stranicama znanstvene organizacije.

(3) U slučaju kada je raspisan natječaj za znanstveno radno mjesto u okviru istog postupka može se obaviti i izbor u znanstveno zvanje sukladno članku 35. ovoga Zakona. U tom slučaju obavlja se izbor u znanstveno zvanje svih pristupnika koji imaju uvjete za odnosno zvanje a do tada nisu u njega izabrani. Nakon provedenog postupka izbora u znanstveno zvanje, znanstvena organizacija u roku od šezdeset dana dovršava postupak izbora na radno mjesto izborom pristupnika koji najbolje udovoljava uvjetima natječaja. U postupku izbora znanstvena organizacija može zatražiti mišljenje kompetentnih stručnjaka iz zemlje ili inozemstva.

(4) Znanstvena organizacija dužna je obavijestiti o rezultatu izbora sve pristupnike u roku od petnaest dana od dana donošenja odluke o izboru.

(5) Ako odluka o izboru na isto ili više radno mjesto ne bude donesena do isteka roka na koji je neki od pristupnika bio izabran u prethodnom izboru u istoj znanstvenoj organizaciji, njegov ugovor o radu traje do donošenja odluke o izboru.

Znanstvena radna mjesta

Članak 41.

(1) U znanstvenim organizacijama znanstvenici se biraju na znanstvena radna mjesta. Izbor na znanstvena radna mjesta vrši se na pet godina.

(2) Opći uvjet za izbor na znanstveno radno mjesto je upis u Upisnik znanstvenika u istom ili višem znanstvenom zvanju. Znanstvena organizacija može svojim statutom propisati dodatne uvjete za izbor na znanstvena radna mjesta. Osobe izabrane natječajem u odgovarajuće znanstveno zvanje upisuju se u Upisnik s odgovarajućim znanstvenim zvanjem.

(3) Natječaj za izbor na isto ili više znanstveno radno mjesto zbog isteka roka na koji je zaposlenik izabran u prethodnom natječaju raspisuje znanstvena organizacija najkasnije tri mjeseca prije isteka roka. Posebnom odlukom znanstvenog vijeća, i uz suglasnost zaposlenika, natječaj može biti raspisan i ranije od godine dana prije isteka roka na koji je zaposlenik izabran, ali ne prije nego što istekne tri godine od prethodnog izbora.

(4) Ako je u natječajnom postupku izabrana druga osoba, zaposleniku koji je do tada radio na tom radnom mjestu ponudit će se drugo odgovarajuće radno mjesto ili će se u nedostatku istoga pokrenuti postupak redovitog osobno uvjetovanog otkaza ugovora o radu.

(5) Ako na natječaj iz stavka 1. ovog članka zaposlenik ne podnese prijavu ili ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta za ponovni izbor, pokrenut će se postupak redovitog osobno uvjetovanog otkaza ugovora o radu, bez obveze ponude drugog odgovarajućeg radnog mjesta.

Ugovor o radu Članak 42.

(1) S osobama izabranim na znanstvena radna mjesta zaključuje se ugovor o radu na neodređeno vrijeme s obvezom provođenja ponovnog izbora ili unapređenja svakih pet godina. Ako prilikom ponovnog izbora zaposlenik ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta, postupa se prema članku 41. stavak 5. ovog Zakona.

(2) S osobama izabranim na znanstvena i suradnička radna mjesta koje rade na projektu ograničena trajanja, ugovor o radu može se zaključiti na određeno vrijeme, dok traje projekt ili njegova dionica na kojoj je ta osoba angažirana.

(3) Obveza provođenja ponovnog izbora prestaje nakon što zaposlenik bude drugi put izabran na znanstveno radno mjesto znanstvenog savjetnika.

(4) Na radno mjesto znanstvenog suradnika ili višeg znanstvenog suradnika zaposlenik može biti biran najviše dva puta.

(5) Iznimno, ako zaposlenik nakon drugog izbora ne bude izabran u više zvanje i na odgovarajuće radno mjesto, a odlukom znanstvenog i upravnog vijeća se utvrdi potreba za njegovim daljnjim radom, znanstvena organizacija može s njim zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme u najduljem trajanju do pet godina.

(6) Znanstveniku na znanstvenoj instituciji istekom kalendarske godine u kojoj je navršio 65 godina života prestaje ugovor o radu radi odlaska u mirovinu. Iznimno, kada postoji potreba za nastavkom rada znanstvenog savjetnika, znanstvena institucija može s njim zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, a najkasnije do isteka kalendarske godine u kojoj on navršava 70. godinu života.

Suradnička zvanja i radna mjesta Članak 43.

(1) Suradnička zvanja su asistent i viši asistent. Prvi izbor asistenta ili višeg asistenta provodi se temeljem javnog natječaja.

(2) S osobom koja je završila diplomski studij znanstveni institut može zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme u trajanju od najviše šest godina na suradničkom radnom mjestu asistenta. Asistent je dužan upisati poslijediplomski studij.

(3) Ako se plaća i/ili troškovi poslijediplomskog studija asistenta ne osiguravaju iz vlastitih prihoda javnog znanstvenog instituta nego iz sredstava državnog proračuna, suglasnost za zaključenje ugovora o radu iz stavka 1. ovog članka daje Ministar.

(4) Svaki asistent ima jednog ili više mentora koje imenuje institut na način propisan općim aktom. Mentor može biti osoba koja svojom znanstvenom ili umjetničkom aktivnošću osigurava učinkovito obrazovanje asistenta.

(5) Svake godine institut ocjenjuje rad asistenta. Ocjena se temelji na pismenom izvješću mentora u kojem se vrednuje kandidatova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu kao i uspješnost na poslijediplomskom studiju. Postupak ocjenjivanja pobliže se uređuje općim aktom instituta. Ako je ocjena rada asistenta negativna, pokreće se postupak redovitog otkaza ugovora o radu.

(6) S asistentom koji je u roku od šest godina ili u kraćem vremenu završio poslijediplomski studij i doktorirao, institut može sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme na suradničkom radnom mjestu sa zvanjem višeg asistenta. Trajanje tog ugovora o radu može biti najviše do isteka razdoblja od ukupno deset godina od zaključenja ugovora o radu iz stavka 1. ovoga članka.

(7) Ako se plaća višeg asistenta ne osigurava iz vlastitih prihoda javnog znanstvenog instituta nego iz namjenskih sredstava državnog proračuna, suglasnost za zaključenje ugovora o radu daje Ministar.

(8) Ministar može, na traženje voditelja znanstvenog projekta a uz suglasnost znanstvene organizacije, odobriti zapošljavanje znanstvenih novaka za rad na projektu na teret sredstava Ministarstva. Znanstvene organizacije mogu znanstvene novake zaposliti i bez odobrenja Ministra ako same financiraju njihov rad. Znanstveni novaci biraju se javnim natječajem i zasnivaju radni odnos na određeno vrijeme, dok traje projekt. Znanstveni novaci na visokim učilištima mogu biti izabrani u naslovna suradnička zvanja te, sukladno odluci nadležnog tijela visokog učilišta i ugovoru o radu, sudjelovati u nastavi do polovine radnog vremena. U nastavi mogu pod istim uvjetima, sukladno ugovoru visokog učilišta i druge znanstvene organizacije, sudjelovati i znanstveni novaci izabrani na toj znanstvenoj organizaciji.”

Stručna zvanja i radna mjesta

Članak 44.

(1) Stručna zvanja su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik.

(2) Osobe u stručnim zvanjima rade na odgovarajućim radnim mjestima stručne poslove vezane za znanstvena istraživanja.

(3) Uvjete za izbor u stručna zvanja i izbor na odgovarajuća radna mjesta propisuje znanstvena organizacija statutom.

Mirovanje rokova za izbor

Članak 45.

U vrijeme porodnih dopusta, bolovanja dužih od tri mjeseca, služenja vojne obveze, obavljanja javne dužnosti te, kada je to opravdano, u drugim slučajevima u kojima se neka osoba nije mogla baviti znanstvenim ili stručnim radom, u slučajevima kada je to predviđeno zakonom, kolektivnim ugovorom ili općim aktom znanstvene organizacije, rokovi za izbor ili reizbor u znanstveno zvanje i na radno mjesto miruju i neće se uračunavati u rok za izbor.

Rad izvan znanstvene organizacije

Članak 46.

Ugovorni odnosi zaposlenika u znanstvenim organizacijama o znanstvenom ili stručnom radu kod trećih osoba mogu se ograničiti ili uvjetovati suglasnošću matične znanstvene organizacije kada je to predviđeno statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta, ako se radi o znanstvenom ili stručnom radu koji bi negativno utjecali na rad matične znanstvene organizacije ili ako je riječ o ugovoru s organizacijom koja svojom djelatnošću konkurira matičnoj znanstvenoj organizaciji s kojom zaposlenik ima ugovor o radu.

IV. SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA

1. VISOKA UČILIŠTA

A. OSNIVANJE I POČETAK RADA VISOKIH UČILIŠTA

Vrste visokih učilišta i njihova zadaća

Članak 47.

(1) Visoka učilišta su sveučilište te fakultet i umjetnička akademija u njegovom sastavu, veleučilište i visoka škola.

(2) Visoka učilišta obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu.

(3) Sveučilište, fakultet i umjetnička akademija osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom. U okviru djelatnosti visokog obrazovanja ova visoka učilišta organiziraju i izvode sveučilišne a u skladu s ovim Zakonom mogu organizirati i izvoditi i stručne studije.

(4) Veleučilište i visoka škola osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija te mogu obavljati stručnu, znanstvenu i umjetničku djelatnost u skladu s ovim Zakonom i svojim statutom.

Osnivanje visokih učilišta

Članak 48.

(1) Sveučilišta, veleučilišta i visoke škole osnivaju se kao ustanove.

(2) Sveučilište može osnovati i u svom sastavu imati fakultete, umjetničke akademije i odjele te druge sastavnice sukladno zakonu.

(3) Veleučilišta i visoke škole ne mogu osnovati druga visoka učilišta.

Javna i privatna visoka učilišta

Članak 49.

(1) Visoka učilišta mogu biti javna i privatna.

(2) Javna visoka učilišta iz stavka 1. ovoga članka su ona koja osniva Republika Hrvatska. Republika Hrvatska osniva sveučilište zakonom a veleučilište i visoku školu uredbom Vlade Republike Hrvatske. Osnivačka prava nad visokim učilištima u ime Republike Hrvatske obnaša Vlada Republike Hrvatske ili Ministarstvo, sukladno aktu o osnivanju ili drugom odgovarajućem propisu.

(3) Privatno sveučilište, veleučilište i visoka škola osnivaju se odlukom osnivača na način propisan odredbama ovoga Zakona i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova.

(4) Županije, gradovi i općine osnivaju visoku školu odlukom svog predstavničkog tijela.

(5) Na visoke škole osnovane sukladno stavku 4. ovog članka, primjenjuju se odredbe ovog Zakona koje se odnose na privatna visoka učilišta.

Naziv visokih učilišta

Članak 50.

(1) Naziv sveučilište, fakultet i umjetnička akademija, odnosno riječ "akademija" uz naziv područja umjetnosti te veleučilište i visoka škola, ili drugi naziv koji sadrži neki od tih pojmova, mogu nositi samo visoka učilišta osnovana prema ovom Zakonu. Sud ili drugo nadležno državno tijelo neće odobriti upis u odgovarajući registar pravne osobe ili njene

podružnice koja nosi neki od tih naziva, ili ako ti pojmovi čine dio naziva, ako ta pravna osoba nije osnovana u skladu s ovim Zakonom.

(2) Umjetnička akademija u svom nazivu može umjesto riječi "umjetnička" koristiti naziv područja umjetnosti u kojemu djeluje.

(3) Nazive iz stavaka 1. i 2. ovoga članka mogu iznimno koristiti i pravne osobe koje nisu ustrojene prema ovome Zakonu, ako je to moguće prema posebnom zakonu ili ako uporabu naziva odobri Ministar.

Dopusnica za obavljanje djelatnosti visokih učilišta i upis u Upisnik Članak 51.

(1) Visoko učilište osnovano prema ovome Zakonu i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova može započeti obavljanje djelatnosti i izvođenje određenih studija nakon upisa u Upisnik visokih učilišta i registar ustanova pri trgovačkom sudu.

(2) Upis u Upisnik obavlja se temeljem dopusnice kojom se utvrđuje da visoko učilište ispunjava uvjete za početak djelatnosti i odobrava upis u Upisnik te početak rada visokog učilišta. Dopusnicu izdaje Ministar po prethodno pribavljenom pozitivnom mišljenju Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Dopusnica se visokom učilištu izdaje i za početak izvođenja novog studija te za osnivanje ili izvođenje studija izvan svoga sjedišta.

(3) Zahtjev za upis podnosi se Ministru koji u roku od mjesec dana traži mišljenje Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje očituje se o zahtjevu u roku od tri mjeseca a Ministar izdaje dopusnicu u roku od mjesec dana. U slučaju da Ministar nije suglasan s mišljenjem Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i zatraži njegovo novo očitovanje, rok dovršenja postupka se jednokratno produžava za tri mjeseca.

(4) Dopusnica će se izdati visokom učilištu koje ima:

1. studijski program za sveučilišne odnosno stručne studije kvalitetom sukladan standardima država Europske unije;
2. potreban broj nastavnog i drugog osoblja s odgovarajućom znanstvenom i stručnom kvalifikacijom, u skladu sa standardnim opterećenjem nastavnih obveza utvrđenih kolektivnim ugovorom za visoko obrazovanje, pri čemu ima zaključen ugovor o radu s punim radnim vremenom s najmanje polovicom potrebnog broja nastavnika u slučaju sveučilišta odnosno s najmanje jednom trećinom u slučaju veleučilišta i visokih škola. Sveučilištu koje nema u radnom odnosu najmanje polovicu potrebnog broja nastavnika a veleučilištu najmanje jednu trećinu može se izdati dopusnica uz uvjet da u razdoblju od tri godine ravnomjerno zapošljava nastavnike do potrebnog broja i o tome jednom godišnje izvještava Ministra;
3. osiguran odgovarajući prostor i opremu, u skladu s brojem studenata koje visoko učilište namjerava upisati i potrebama kvalitetnog studiranja;
4. osigurana potrebna novčana sredstva za svoj rad, uključivši i osigurano jamstvo prema stavku 8. ovoga članka.

(5) Dopusnica i rješenje kojim se odbija dopusnica ili zahtjev za upis u Upisnik visokih učilišta upravni su akti protiv kojih nije dopuštena žalba, ali se protiv njih može pokrenuti upravni spor.

(6) Upisnik iz stavka 1. ovoga članka vodi Ministarstvo. Ministar posebnim pravilnikom propisuje ustroj i način vođenja Upisnika te postupak upisa.

(7) Ako se temeljem inspekcijskog ili upravnog nadzora utvrdi da je visoko učilište prestalo ispunjavati uvjete potrebne za dobivanje dopusnice, a uočeni se nedostaci ne mogu otkloniti bez ozbiljnih posljedica po kvalitetu studija, Ministar će rješenjem, na prijedlog Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, visokom učilištu oduzeti dopusnicu. Ako se uočeni nedostaci mogu otkloniti u roku od šest mjeseci bez ozbiljnih posljedica po kvalitetu

studija, Ministar će rješenjem naložiti visokom učilištu da u tom roku otkloni nedostatke. Rješenje o oduzimanju dopusnice upravni je akt protiv kojega nije dopuštena žalba ali se može pokrenuti upravni spor.

(8) U slučaju prestanka rada javnog visokog učilišta zbog oduzimanja dopusnice ili drugog razloga, Ministar će na prijedlog Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje donijeti mjere kojima će se osigurati nastavak i dovršenje studija studentima toga visokog učilišta.

(9) Privatna visoka učilišta dužna su prije početka rada osigurati, na način koji utvrdi Ministarstvo, jamstvo radi osiguranja nastavka i dovršenja studija za slučaj prestanka rada visokog učilišta ili prestanka izvođenja određenog studija.

(10) Obrazovni programi provedeni bez dopusnice ne smatraju se sveučilišnim ili stručnim studijem prema ovome Zakonu niti se njihovim završetkom stječu akademska zvanja i stupnjevi kao ni stručna zvanja. Organizatori takvih obrazovnih programa ne mogu izdavati diplome ili druge isprave o studiju predviđene ovim Zakonom ali mogu izdavati potvrde o završenom obrazovanju u kojima je izričito navedeno da je riječ o obrazovnom programu koji nije sveučilišni ili stručni studij prema ovome Zakonu te da se njime ne stječu akademska ili stručna zvanja odnosno akademski stupnjevi.

Visoka vjerska učilišta i njihov studij

Članak 52.

(1) Visoka vjerska učilišta osnovana po općim aktima vjerskih zajednica imaju prava i obveze kao i visoka učilišta iz ovoga Zakona, ako ispunjavaju uvjete iz ovoga Zakona.

(2) Položaj visokih vjerskih učilišta iz stavka 1. ovoga članka koja djeluju kao fakulteti u sastavu nekog od javnih sveučilišta uređuje se ugovorom između sveučilišta i osnivatelja učilišta.

(3) Položaj i djelovanje katoličkih bogoslovnih fakulteta u sastavu javnih sveučilišta i drugih vjerskih učilišta koje djeluju u okviru javnih sveučilišta uređuju se uz poštivanje važećih međunarodnih ugovora i ugovora između osnivatelja i sveučilišta, uz suglasnost nadležnih državnih i crkvenih vlasti.

(4) Vjerske zajednice mogu osnivati visoka učilišta i ustrojavati studije koji nisu vjerski sukladno odredbama ovoga Zakona koje se odnose na privatna visoka učilišta.

B. SVEUČILIŠTE

Osnovne odredbe o sveučilištu

Članak 53.

(1) Sukladno svojoj zadaći iz članka 3. ovoga Zakona sveučilišta su obrazovne ustanove koje povezivanjem znanstvenog istraživanja, umjetničkog stvaralaštva, studija i nastave razvijaju znanost, struku i umjetnost, pripremaju studente za obavljanje profesionalnih djelatnosti na temelju znanstvenih spoznaja i metoda kao i umjetničkih vrijednosti, obrazuju znanstveni i umjetnički podmladak, sudjeluju u ostvarivanju društvenih interesa studenata te promiču međunarodnu, posebice europsku suradnju u visokom obrazovanju te znanstvenoj i umjetničkoj djelatnosti. O ispunjavanju svojih zadaća, posebno u izgradnji hrvatske nacionalne kulture, sveučilišta obavještavaju javnost.

(2) Sveučilište integrira funkcije svojih sastavnica, posebno fakulteta, akademija i odjela (dalje: funkcionalna integracija) te putem svojih tijela osigurava njihovo jedinstveno i usklađeno djelovanje u skladu sa strateškim i razvojnim odlukama o akademskim pitanjima i o profiliranju znanstvenih istraživanja te jedinstveno i usklađeno djelovanje u financijskom poslovanju i pravnom prometu, investicijama, razvojnim planovima te u nastupu prema vanjskim partnerima u znanstvenim djelatnostima i visokom obrazovanju. Sveučilište osigurava unutarnju i vanjsku mobilnost studenata i nastavnika, racionalno korištenje ljudskih i materijalnih resursa, razvoj multidisciplinarnih studija te nadzor i stalni rast kvalitete kao i

konkurentnosti nastavnog, znanstvenog, umjetničkog i stručnog rada. Sveučilište razvija jedinstveni informacijski i knjižnični sustav.

Ustroj sveučilišta i njegove sastavnice

Članak 54.

(1) Sveučilište je ustanova koja osniva i provodi sveučilišne studije u više znanstvenih područja te interdisciplinarnu studiju kao autonomni i integrirani proces, neposredno ili putem svojih fakulteta, umjetničkih akademija i odjela koje osniva sukladno ovom Zakonu. Sveučilište i njegova visoka učilišta (fakulteti i umjetničke akademije) mogu sukladno ovome Zakonu provoditi i stručne studije.

(2) Sveučilište može kao sastavnice (podružnice, ustanove ili pravne osobe) imati fakultete, umjetničke akademije, odjele i institute te druge sastavnice i to: zaklade, fondacije, udruge, studentske centre, zdravstvene ustanove, knjižnice, tehnologijske centre, informatičke, kulturne, sportske kao i one sastavnice (ustanove ili trgovačka društva) koji služe zadovoljavanju potreba studenata i sveučilišta.

(3) Statutom sveučilišta, aktom o osnivanju te općim aktima sastavnica utvrđuje se način upravljanja koji osigurava integriranost funkcija sveučilišta i ostvarenje interesa i ciljeve radi kojih je sveučilište osnovalo sastavnicu.

(4) Djelovanje pojedinih sastavnica, posebice razinu njihovih ovlasti u pravnom prometu i poslovanju, utvrđuje se statutom sveučilišta i aktom o njihovu osnivanju. Aktom o osnivanju može se predvidjeti davanje suglasnosti osnivača na statut.

(5) Odluke o statusnoj promjeni sastavnica u okviru sveučilišta ili izlasku pojedinih sastavnica iz sveučilišta donosi senat dvotrećinskom većinom ukupnog broja glasova. Statutom sveučilišta detaljnije se uređuje postupak provođenja statusnih promjena sastavnica. Ako statutom sveučilišta nije određeno drukčije, protiv odluke senata ne može se podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(6) Sveučilište radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, otkrića ili patenata te umjetničkih ostvarenja, poticanja suradnje s gospodarstvenicima ili jačanja na znanju temeljenog gospodarstva može biti osnivač ili suosnivač trgovačkih društava. Dio dobiti takvih trgovačkih društava koji pripada sveučilištu može se koristiti isključivo za unapređenje djelatnosti sveučilišta.

Nepovredivost sveučilišta

Članak 55.

(1) Prostor sveučilišta je nepovrediv.

(2) Nadležna državna tijela na prostoru sveučilišta mogu uređivati samo uz suglasnost čelnika, prema odluci nadležnog suda ili ako postoji neposredna opasnost za život i zdravlje ljudi ili za imovinu.

(3) Pretragu prostora sveučilišta može iznimno odrediti samo nadležni sud ako su ispunjeni uvjeti propisani Zakonom o kaznenom postupku.

(4) Pretraga visokog učilišta može se poduzeti bez nazočnosti čelnika odnosno osobe koju on ovlasti, samo ako se oni bez opravdana razloga nisu odazvali pravodobnom pozivu.

Tijela sveučilišta

Članak 56.

(1) Sveučilište ima:

- rektora,
- senat
- sveučilišno vijeće i
- sveučilišni savjet.

(2) Sveučilište može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuje statutom ili drugim općim aktom. Uz to, sveučilište svojim statutom može vođenje poslovanja ili njegova dijela povjeriti određenom tijelu (poslovni ravnatelj,

poslovni odbor i sl.).

Rektor Članak 57.

(1) Rektora sveučilišta biraju senat i sveučilišno vijeće većinom ukupnog broja glasova tajnim glasovanjem na zajedničkoj sjednici iz redova redovitih profesora na način predviđen statutom sveučilišta. Mandat rektora traje četiri godine i može se jednom ponoviti.

(2) Postupak izbora i razrješenja te razlozi za razrješenje rektora dužnosti prije isteka mandata propisuju se statutom sveučilišta.

(3) U svom radu rektor ima prava i obveze ravnatelja ustanove te mandat i ovlasti predviđene ovim Zakonom i statutom sveučilišta. Rektor saziva i predsjedava sjednicama senata i sveučilišnog vijeća.

(4) Rektor može imati jednog ili više prorektora koje biraju senat na način predviđen statutom sveučilišta. Prorektori imaju prava i obveze predviđene statutom i drugim općim aktima sveučilišta.

Senat Članak 58.

(1) Senat je izborno stručno tijelo koje se bira sukladno statutu Sveučilišta na način kojim se osigurava uravnotežena zastupljenost različitih područja znanosti i umjetnosti te pojedinih znanstveno-nastavnih sastavnica sveučilišta. Senat ima više članova od sveučilišnog vijeća.

(2) Zaposlenici u znanstveno-nastavnim zvanjima čine najmanje 70% članova senata. Studentski predstavnici, koje sukladno statutu sveučilišta biraju sami studenti, čine najmanje 10% članova senata iz redova studenata preddiplomskih i diplomskih studija, te najmanje 5% iz redova studenata doktorskih studija. Ostali zaposlenici zastupljeni su u senatu sukladno statutu.

(3) Rektor je član senata po položaju. Prorektori sudjeluju u radu senata bez prava glasovanja. Članovi sveučilišnog vijeća ne mogu biti članovi senata.

(4) U radu senata bez prava glasovanja sudjeluje i predstavnik sindikata u djelatnosti znanosti i visokog obrazovanja.

(5) Senat, sukladno statutu, odlučuje o svim akademskim, stručnim, znanstvenim i umjetničkim pitanjima, uključivši odlučivanje o organizaciji znanstvene, stručne i nastavne djelatnosti te izboru nastavnika kao i o drugim pitanjima predviđenim ovim Zakonom, a posebice:

1. brine o obrazovnoj, znanstvenoj, umjetničkoj i stručnoj djelatnosti,
2. raspravlja i odlučuje o akademskim pitanjima,
3. donosi statut te druge opće akte sveučilišta, ako statutom sveučilišta nije određeno drukčije, te
4. imenuje članove sveučilišnog savjeta i članove drugih tijela kada je to određeno statutom ili drugim općim aktom,
5. odlučuje o razvojnim i istraživačkim planovima,
6. donosi proračun sveučilišta,
7. odlučuje o studijskim programima na način predviđen ovim Zakonom i statutom,
8. utvrđuje upisnu politiku te pravila studiranja i polaganja ispita,
9. provodi postupak stjecanja doktorata,
10. dodjeljuje počasne doktorate,
11. provodi postupak izbora rektora i sudjeluje u izboru rektora sukladno članku 57. ovoga Zakona,
12. na prijedlog rektora bira prorektore,

13. bira nastavnike i suradnike, ako statutom ili na njima utemeljenim propisom nije određeno drukčije,
14. potvrđuje izbor dekana fakulteta i umjetničkih akademija i pročelnika sveučilišnih odjela,
15. imenuje čelnike drugih sastavnica sveučilišta, ako statutom sveučilišta ili aktom o osnivanju i statutom sastavnice nije određeno drugačije;
16. daje suglasnost na odluku sveučilišnog vijeća o osnivanju, ustroju izmjeni ustroja i ukidanju sastavnica sveučilišta.

(6) Odlučivanje o pojedinim pitanjima iz nadležnosti senata statutom se mogu povjeriti odgovarajućim sastavnicama sveučilišta. Statutom sveučilišta može se, radi osiguranja integriteta nastavnog i znanstvenog procesa na sveučilištu predvidjeti pravo suspenzivnog veta na pojedine odluke nadležnih tijela sastavnica o tim pitanjima, ali tako da se ne naruše njihove akademske slobode i akademska samouprava.

Sveučilišno vijeće **Članak 59.**

(1) Sveučilišno vijeće je poslovodno tijelo kojeg čine rektor, prorektori, dekani i pročelnici odjela. Čelnici ostalih sastavnica sveučilišta i predstavnici studenata mogu biti članovi sveučilišnog vijeća sukladno odredbama statuta sveučilišta. Način konstituiranja i način rada sveučilišnog vijeća propisuje se statutom sveučilišta.

(2) Sveučilišno vijeće:

1. usklađuje rad i poslovanje sastavnica sveučilišta,
2. predlaže senatu razvojne i istraživačke planove i programe,
3. uz suglasnost senata odlučuje o kapitalnim ulaganjima,
4. uz suglasnost senata odlučuje o osnivanju, ustroju, izmjeni ustroja i ukidanju sastavnica sveučilišta,
5. odlučuje o osnivanju znanstveno–tehnoloških parkova i drugih trgovačkih društava,
6. sudjeluje u izboru rektora na način predviđen člankom 57. ovoga Zakona,
7. vodi financijsku politiku i predlaže senatu proračun sveučilišta,
8. raspravlja o financijskim izvješćima i prihvaća završni račun,
9. utvrđuje studijske kapacitete i predlaže senatu upisne kvote,
10. brine o uvjetima studiranja i studentskom standardu,
11. koordinira međunarodnu suradnju,
12. brine o izdavačkoj djelatnosti te
13. obavlja i druge poslove predviđene statutom i drugim općim aktima.

(3) Statutom se može odrediti da sveučilišno vijeće ima uže poslovodno tijelo na koje prenosi pojedine svoje nadležnosti i koje za svoj rad odgovara sveučilišnom vijeću.

(4) Statutom sveučilišta može se propisati da senat ima pravo suspenzivnog veta na pojedine odluke sveučilišnog vijeća. Način upotrebe suspenzivnog veta pobliže se utvrđuju statutom sveučilišta.

(5) Senat i sveučilišno vijeće mogu zasjedati i zajedno. Pitanja koja se zajednički razmatraju i način odlučivanja na zajedničkim sjednicama utvrđuje se statutom sveučilišta.

Sveučilišni savjet **Članak 60.**

(1) Sveučilišni savjet je tijelo koje brine za ostvarivanje djelatnosti sveučilišta prema aktu o osnivanju i statutu. Posebice, sveučilišni savjet brine o razvoju sveučilišta i njegovoj interakciji s društvom u kojemu djeluje te raspravlja i potvrđuje strateške i razvojne odluke senata, sukladno statutu sveučilišta.

(2) Sveučilišni savjet nadzire izvršavanje zadaća sveučilišta u skladu s člancima 3. i 53. ovog Zakona, posebno zakonitost njegova rada, racionalnu uporabu kadrovske i

materijalnih resursa, ostvarivanje odluka senata i sveučilišnog vijeća te obavlja druge poslove predviđene aktom o osnivanju i statutom. Sveučilišnom savjetu ne mogu se dati nadležnosti kojima bi se utjecalo na autonomiju sveučilišta.

(3) Sveučilišni savjet ima šest ili dvanaest članova i to:

- polovicu članova, među kojima je najmanje jedan student, koje imenuje senat,
- po šestinu članova koje imenuju: osnivač, tijelo (ili tijela) lokalne samouprave i gospodarska komora.

(4) U sveučilišnom savjetu ne mogu biti članovi senata, sveučilišnog vijeća i čelnici sastavnica sveučilišta. Članovi sveučilišnog savjeta biraju između sebe predsjednika savjeta. Postupak kandidiranja članova sveučilišnog savjeta i njihovog razrješenja, trajanje mandata, način zamjene članova kojima je članstvo u sveučilišnom savjetu prestalo prije isteka mandata te način donošenja odluka utvrđuju se statutom sveučilišta.

(5) Sveučilišni savjet radi na sjednicama. U radu sveučilišnog savjeta sudjeluje rektor bez prava glasa. Sveučilišni savjet najmanje jednom godišnje podnosi izvješće osnivaču. O podnesenom izvješću obavještava se senat sveučilišta. U slučaju težih nepravilnosti u radu sveučilišta, posebice ako nadležna tijela ne otklone uočene nepravilnosti, sveučilišni savjet može sazvati senat ili sveučilišno vijeće radi raspravljanja odnosnog pitanja, može izvjestiti osnivača o nepravilnostima, može predlagati potrebne mjere, uključivši izmjene akta o osnivanju, statuta i drugih općih akata sveučilišta.

Pitanja od posebnog interesa za studente

Članak 61.

Statutom sveučilišta utvrđuju se pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja u senatu studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta. Pitanja od posebnog interesa za studente posebice su ona vezana za promjenu sustava studija, osiguranje kvalitete studija i studentski standard. Nakon suspenzivnog veta senat ponovo raspravlja o navedenom pitanju najranije u roku od 8 dana. U ponovljenom odlučivanju nema suspenzivnog veta. Način upotrebe studentskog suspenzivnog veta kao i potrebna većina u ponovnom odlučivanju nakon suspenzivnog veta pobliže se utvrđuju statutom sveučilišta.

C. SASTAVNICE SVEUČILIŠTA

Fakultet i umjetnička akademija

Članak 62.

(1) Fakultet je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne studije te razvija znanstveni i stručni rad u jednom ili više znanstvenih i stručnih polja. Fakultet može osnivati i izvoditi i stručne studije u skladu s ovim Zakonom.

(2) Umjetnička akademija je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne umjetničke studije te razvija vrhunsko umjetničko stvaralaštvo i znanstveno-istraživačku djelatnost u području umjetnosti. Umjetnička akademija može ustrojivati i izvoditi i stručne umjetničke studije u skladu s ovim Zakonom.

(3) Fakulteti i umjetničke akademije mogu imati statut.¹ Statut mora biti suglasan sa statutom sveučilišta.

(4) Fakulteti i umjetničke akademije u pravnom prometu mogu sudjelovati pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta.

Tijela fakulteta i umjetničke akademije

Članak 63.

(1) Fakultet i umjetnička akademija imaju:

- dekana,
- stručno vijeće (znanstveno-nastavno vijeće, umjetničko-nastavno vijeće i sl.) te
- druga tijela predviđena statutom sveučilišta, svojim statutom ili drugim općim aktom.

(2) Dekana fakulteta ili umjetničke akademije bira i razrješava stručno vijeće s mandatom, na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta. Dekan predstavlja i zastupa fakultet ili umjetničku akademiju, i ima prava i obaveze sukladno statutu sveučilišta i statutu fakulteta ili umjetničke akademije. Dekanu u radu pomažu prodekani te statutom utvrđena druga tijela.

(3) Stručno vijeće fakulteta i umjetničke akademije, čiji se naziv utvrđuje statutom sveučilišta, čine nastavnici, suradnici i studenti, u skladu sa statutom fakulteta ili umjetničke akademije. Studentski predstavnici, koje sukladno statutu sveučilišta biraju sami studenti, u stručnom vijeću čine najmanje 10% ukupnog broja članova.

(4) Stručno vijeće, sukladno statutu sveučilišta:

- donosi odluke o akademskim, znanstvenim, umjetničkim i stručnim pitanjima,
- bira i razrješuje dekana i prodekane,
- donosi statut i druge opće akte,
- obavlja druge poslove utvrđene statutom sveučilišta, svojim statutom ili drugim općim aktom.

(5) U slučaju postojanja statuta fakulteta ili umjetničke akademije statutom se, sukladno ovom Zakonu i statutu sveučilišta, utvrđuju pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja u stručnom vijeću fakulteta ili umjetničke akademije studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta sukladno članku 61. ovoga Zakona.

(6) Dekan je odgovoran za provedbu odluka sveučilišnih tijela na fakultetu ili umjetničkoj akademiji. Sukladno statutu sveučilišta rektor sveučilišta može u statutom utvrđenim slučajevima nepoštivanja sveučilišnih odluka privremeno, najviše do šest mjeseci, suspendirati dekana, postaviti vršitelja dužnosti dekana iz redova profesora odnosno visokog učilišta te od fakulteta ili umjetničke akademije zatražiti da provedu nove izbore za dekana. Isto tako rektor može obustaviti od izvršenja odluku dekana ili drugog tijela fakulteta ili umjetničke akademije ako je protivna zakonu ili statutu sveučilišta. Navedene odluke rektora potvrđuje senat natpolovičnom većinom ukupnog broja članova. U odnosu na navedene odluke rektora u statutu sveučilišta predviđet će se arbitražna ili drugi odgovarajući mehanizam kontrole njene zakonitosti, statutarnosti i ispravnosti.

Sveučilišni odjel

Članak 64.

(1) Sveučilišni odjel se osniva kao sastavnica sveučilišta koja sudjeluje u izvedbi studijskih programa te razvija znanstveni, umjetnički i stručni rad u jednom znanstvenom polju ili interdisciplinarnom znanstvenom području te sudjeluje u izvedbi studija.

(2) U sveučilišnom odjelu su nastavnici, znanstvenici i suradnici sveučilišta iz određenog znanstvenog polja ili interdisciplinarnog znanstvenog područja odnosno iz nekog područja umjetnosti.

(3) Sveučilišni odjel ima pročelnika, stručno vijeće i druga tijela čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug rada i ovlasti utvrđuju statutom sveučilišta i općim aktima odjela. Pročelnika bira i razrješava stručno vijeće s trajanjem mandata, na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta. U odnosu na pročelnika i stručno vijeće odjela na odgovarajući će se način primijeniti odredbe članka 63. ovoga Zakona.

(4) Sveučilišni odjeli mogu sudjelovati u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta i

svojim nazivom ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta.

Sveučilišni institut Članak 65.

(1) Sveučilišni institut je sastavnica sveučilišta koja se osniva radi obavljanja znanstvene djelatnosti u jednom ili više srodnih znanstvenih polja, u pravilu povezano s procesom visokog obrazovanja na sveučilištu. Sveučilišni institut može obavljati i visokostručni rad, te sudjelovati u nastavi sukladno općim aktima sveučilišta.

(2) Sveučilišni institut ima ravnatelja, stručno vijeće i druga tijela čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug rada i ovlasti utvrđuju statutom sveučilišta i općim aktima sveučilišnog instituta. Ravnatelja imenuje senat sveučilišta a trajanje mandata, način i postupak se utvrđuje statutom sveučilišta.

(3) Unutarnji ustroj sveučilišnog instituta, njegova tijela i njihove ovlasti te ostala pitanja rada sveučilišnog instituta uređuju se statutom i/ili općim aktima sveučilišnog instituta, uz smislenu primjenu odredbi ovoga Zakona koje se odnose na znanstvene institute.

(4) Sveučilišni instituti mogu sudjelovati u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta.

Povezivanje prakse, znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja Članak 66.

(1) Sveučilište te fakulteti i umjetničke akademije, uz suglasnost sveučilišta, mogu osnovati organizacije ili svoje unutarnje organizacijske cjeline u kojima se obavlja djelatnost kojom se povezuje praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje i u čijem radu mogu sudjelovati i studenti (inženjerijski biro, radionice, pravni centri, centri za socijalni rad i drugu pomoć građanima, veterinarske i druge ambulante, sveučilišne i/ili kliničke bolnice, pokušališta, proizvodni centri, turističke i slične organizacije, studiji, umjetnički sastavi, galerije, radio i TV postaje i drugo).

(2) Dobit ostvarena obavljanjem poslova prema stavku 1. koristi se isključivo za unapređenje rada sveučilišta, odnosno njegovih sastavnica.

(3) U slučaju kada je pojedina djelatnost uređena posebnim propisima (zdravstvena djelatnost, pružanje pravne pomoći i drugo), pojedine organizacije iz stavka 1. osnivaju se i njihov se rad uređuje uz suglasnost ministra nadležnog za određeno područje.

(4) Sukladno statutu i svojoj dopusnici, visoka učilišta temeljem ugovora s odgovarajućom organizacijom (bolnicom, domom zdravlja, odvjetničkom tvrtkom, inženjerijskim biroom, trgovačkim društvom, specijaliziranom ustanovom, državnim tijelom i sl.) mogu izvođenje dijela nastave organizirati u toj pravnoj osobi pod vodstvom svojih nastavnika a uz primjereno sudjelovanje stručnjaka iz te pravne osobe.

D. VELEUČILIŠTE I VISOKA ŠKOLA

Osnovne odredbe Članak 67.

(1) Veleučilište i visoka škola su ustanove koji ustrojavaju i izvode stručne studije te obavljaju djelatnost sukladno članku 47. ovoga Zakona i svojemu statutu.

(2) Veleučilište je visoka škola koja izvodi barem tri različita studija. Veleučilište ne može imati visoke škole kao sastavnice.

(3) Statutom veleučilišta i visoke škole uređuju se pitanja unutarnjeg ustroja, upravljanja i odlučivanja.

(4) Statut veleučilišta i visoke škole donosi nadzorni odbor na prijedlog stručnog vijeća, a potvrđuje ga osnivač.

Tijela veleučilišta i visoke škole

Članak 68.

(1) Veleučilište i visoka škola imaju:

- dekana,
- stručno vijeće,
- nadzorni odbor,
- i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuje statutom ili drugim općim aktom.

(2) Dekana veleučilišta ili visoke škole bira i razrješava stručno vijeće s mandatom, na način i u postupku utvrđenim statutom veleučilišta ili visoke škole. Izbor dekana potvrđuje nadzorni odbor. Dekan ima prava i obveze u smislu Zakona o ustanovama i za svoj rad je odgovoran stručnom vijeću i nadzornom odboru.

(3) Stručno vijeće veleučilišta i visoke škole čine nastavnici, suradnici i studenti, u skladu sa statutom. Stručno vijeće, sukladno statutu, odlučuje o stručnim i nastavnim pitanjima. Studenti čine najmanje 15% ukupnog broja članova stručnog vijeća. Studente - članove stručnog vijeća biraju sami studenti u skladu sa statutom veleučilišta i visoke škole. Na odlučivanje studenata u stručnom vijeću odnose se na odgovarajući način odredbe članka ovog Zakona o suspenzivnog vetu na sveučilištu (članak 61. ovoga Zakona).

(4) Nadzorni odbor veleučilišta ili visoke škole ima pet članova od kojih tri imenuje osnivač a dva bira stručno vijeće veleučilišta ili visoke škole. Predsjednika nadzornog odbora biraju članovi između sebe. Dekan veleučilišta i visoke škole sudjeluje u radu nadzornog odbora bez prava glasovanja.

(5) Nadzorni odbor brine o ostvarivanju djelatnosti veleučilišta i visoke škole prema aktu o osnivanju i statutu, posebice brine o zakonitosti njihova rada, racionalnoj uporabi materijalnih i kadrovskih resursa, provođenju odluka stručnog vijeća, daje suglasnost na pojedine odluke dekana i stručnog vijeća sukladno statutu te obavlja ostale poslove predviđene statutom.

2. STUDIJI NA VISOKIM UČILIŠTIMA

A. VRSTE STUDIJA

Vrste studija: sveučilišni i stručni studij

Članak 69.

(1) Visoko obrazovanje provodi se kroz sveučilišne i stručne studije.

(2) Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te ih osposobljava za razvoj i primjenu znanstvenih i stručnih dostignuća.

(3) Stručni studij pruža studentima primjerenu razinu znanja i vještina koje omogućavaju obavljanje stručnih zanimanja i osposobljava ih za neposredno uključivanje u radni proces.

(4) Sveučilišni i stručni studiji usklađuju ("harmoniziraju") se s onima u europskom obrazovnom prostoru, uz uvažavanje pozitivnih iskustava drugih visokoškolskih sustava.

Sveučilišni studij

Članak 70.

(1) Sveučilišno obrazovanje obuhvaća sljedeće tri razine:

- preddiplomski studij,
- diplomski studij i
- poslijediplomski studij.

(2) Sveučilišni studiji ustrojavaju se i izvode na sveučilištu. Diplomski i poslijediplomski studiji mogu se izvoditi i u suradnji sa znanstvenim institutima.

(3) Svaka razina sveučilišnog studija završava stjecanjem određenog naziva ili stupnja.

(4) Određeni studijski programi provode se integrirano kroz prvu i drugu razinu studija. Takvo provođenje studijskog programa odobrava Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje.

(5) Svaka razina studija iz stavka 1. ovoga članka mora biti u skladu s europskim sustavom prijenosa bodova (dalje: ECTS) po kojem se jednom godinom studija u pravilu stječe 60 ECTS bodova.

Preddiplomski studij Članak 71.

(1) Na preddiplomskom sveučilišnom studiju, koji u pravilu traje tri do četiri godine, stječe se od 180 do 240 ECTS bodova. Preddiplomski studij osposobljava studente za diplomski studij te im daje mogućnost zapošljavanja na određenim stručnim poslovima.

(2) Završetkom preddiplomskog studija stječe se akademski naziv *baccalaureus* odnosno *baccalaurea* uz naznaku struke, ako posebnim zakonom nije određeno drukčije.

Diplomski studij Članak 72

(1) Na diplomskom sveučilišnom studiju, koji u pravilu traje jednu do dvije godine, stječe se od 60 do 120 ECTS bodova.

(2) Ukupan broj bodova koji se stječu na preddiplomskom i diplomskom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova.

(3) Ako zakonom nije određeno drukčije, završetkom diplomskog sveučilišnog studija stječu se akademski nazivi:

1. za sveučilišne medicinske programe doktor (dr.) struke,
2. za sveučilišne tehničke programe diplomirani inženjer (dipl. ing.) struke,
3. za sveučilišne teološke programe diplomirani teolog (dipl. teol.),
4. za sveučilišne programe učiteljske struke diplomirani učitelj (dipl. uč.),
5. za sveučilišne programe nastavničkih struka profesor (prof.) struke,
6. za sveučilišne programe umjetničkih struka akademski (akad.) umjetnik (slikar, kipar, muzičar, glumac, itd.),
7. za ostale sveučilišne programe magistar odnosno magistra (mag.) struke.

(4) Kratica nabrojanih akademskih naziva stavlja se iza imena i prezimena osobe.

Poslijediplomski studij Članak 73.

(1) Poslijediplomski sveučilišni studij može se upisati nakon završetka diplomskog sveučilišnog studija.

(2) Poslijediplomski sveučilišni studij traje u pravilu tri godine, i njegovim završetkom stječe se akademski stupanj doktora znanosti (dr.sc.), odnosno doktora umjetnosti (dr.art.).

(3) Sveučilište može općim aktom urediti stjecanje ECTS bodova na poslijediplomskom studiju te uvjetovati prijavu doktorskog rada stjecanjem određenog broja ECTS bodova.

(4) Kratica akademskog stupnja stavlja se ispred imena i prezimena osobe.

(5) Sveučilište može organizirati poslijediplomski specijalistički studij koji traje jednu do dvije godine i kojim se stječe zvanje specijaliste određenog područja (spec.). Naziv specijaliste odnosno njegova kratica dodaju se akademskom nazivu iz članka 72. stavak 3. ovoga Zakona.

(6) Sveučilište statutom može utvrditi da se završetkom poslijediplomskog

specijalističkog studija stječe drukčije zvanje od onog propisanog stavkom 5. ovog članka, u slučaju kada je za određeno stručno područje posebnim zakonom propisano specijalističko usavršavanje.

Stručni studiji **Članak 74.**

(1) Stručni studiji provode se na visokoj školi ili veleučilištu. Stručni studij mogu se provoditi i na sveučilištu u skladu s ovim Zakonom.

(2) Stručni studiji traju od dvije do tri godine i njihovim se završetkom stječe od 120 - 180 ECTS bodova. Iznimno, uz odobrenje Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, stručni studij može trajati do četiri godine u slučajevima kada je to sukladno međunarodno prihvaćenim standardima te se takvim studijem stječe do 240 ECTS bodova.

(3) Završetkom stručnog studija sa manje od 180 ECTS bodova stječe se odgovarajući stručni naziv, u skladu s posebnim zakonom.

(4) Završetkom stručnog studija sa 180 ili više ECTS bodova stječe se stručni naziv *bakalaureus* uz naznaku struke, u skladu s posebnim zakonom.

(5) Kratica stručnog naziva stavlja se iza imena i prezimena osobe.

(6) Veleučilišta ili visoke škole mogu organizirati specijalistički stručni studij za osobe koje su završile stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij. Takav studij traje jednu do dvije godine i njime se stječe zvanje specijaliste određene struke (spec.) koje se koristi uz stručni naziv stečen stručnim studijem ili preddiplomskim sveučilišnim studijem.

Prijenos ECTS bodova **Članak 75.**

(1) Prijenos ECTS bodova može se provesti između različitih studija.

(2) Kriteriji i uvjeti prijenosa ECTS bodova iz stavka 1. ovoga članka propisuju se općim aktom visokog učilišta odnosno ugovorom između visokih učilišta.

Ugovorno osnivanje studija i programi stručnog usavršavanja **Članak 76.**

(1) Sveučilište, veleučilište ili visoka škola mogu s domaćom ili stranom pravnom ili fizičkom osobom ustrojiti određeni studij. Dopusnica za takav studij izdaje se na način i u postupku propisanim u članku 51. ovoga Zakona.

(2) Visoka učilišta mogu osnivati različite programe stručnog usavršavanja, imajući u vidu koncept cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja. Takav se program ne smatra studijem u smislu ovoga Zakona. Po završetku programa stručnog usavršavanja visoko učilište polazniku izdaje posebnu potvrdu.

B. UPIS NA STUDIJ, NJEGOVO USTROJSTVO I IZVEDBA

Uvjeti za upis **Članak 77.**

(1) Upis studija obavlja se na temelju javnog natječaja koji objavljuje sveučilište, veleučilište ili visoka škola koji provode studij najmanje šest mjeseci prije početka nastave. Natječaj za upis mora sadržavati: uvjete za upis, broj mjesta za upis, postupak, podatke o ispravama koje se podnose i rokove za prijavu na natječaj i upis.

(2) Sveučilište, veleučilište ili visoka škola utvrđuju postupak odabira pristupnika za

upis na način koji jamči ravnopravnost svih pristupnika bez obzira na rasu, boju kože, spol, jezik, vjeru, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinu, rođenje, društveni položaj, invalidnost, seksualnu orijentaciju i dob. Sveučilište, veleučilište ili visoka škola utvrđuju kriterije (uspjeh u prethodnom školovanju, vrsta završenog školovanja, uspjeh na klasifikacijskom ili drugom ispitu, posebna znanja, vještine ili sposobnosti i sl.) temeljem kojih se obavlja klasifikacija i odabir kandidata za upis.

(3) Sveučilište, veleučilište i visoka škola utvrđuju koji su srednjoškolski programi odgovarajući preduvjet za upis pojedinog preddiplomskog ili stručnog studija.

(4) Diplomski studij može upisati osoba koja je završila odgovarajući preddiplomski studij. Sveučilište propisuje koji je preddiplomski studij odgovarajući za upis pojedinog diplomskog studija kao i uvjete upisa za pristupnike koji imaju završen neki drugi preddiplomski studij ili diplomski sveučilišni studij.

(5) Osobe koje su završile stručni studij mogu upisati diplomski studij ako je to predviđeno općim aktom sveučilišta koje provodi taj studij, pri čemu se upis može uvjetovati polaganjem diferencijalnih ispita.

(6) Poslijediplomski studij može upisati osoba koja je završila odgovarajući diplomski studij. Sveučilište može propisati i druge uvjete za upis poslijediplomskog studija.

(7) Iznimno, pod uvjetima koje propiše visoko učilište, studij se može upisati i bez prethodno završenog odgovarajućeg školovanja ako je riječ o iznimno nadarenim osobama za koje se može očekivati da će i bez završenog prethodnog školovanja uspješno svladati studij.

(8) Strani državljani upisuju se na studij pod jednakim uvjetima kao hrvatski državljani ali se, sukladno odluci nadležnog državnog tijela ili visokog učilišta, od njih može tražiti plaćanje dijela ili pune cijene studija. Stranim državljanima se upis može ograničiti ili uskratiti ako je riječ o studiju koji se odnosi na vojno ili policijsko obrazovanje ili drugi studij od interesa za nacionalnu sigurnost.

Studijski program Članak 78.

(1) Studiji se ustrojavaju prema studijskom programu koji donosi visoko učilište. Studijske programe koji se izvode na sveučilištu donosi senat sveučilišta.

(2) Kod utvrđivanja studijskog programa visoko učilište treba osobito brinuti da studij bude:

- na razini najnovijih znanstvenih spoznaja i na njima temeljenih vještina,
- usklađen s nacionalnim prioritetima i potrebama profesionalnog sektora,
- usporediv s programima u zemljama Europske Unije.

(3) Studijski program donosi se u skladu sa statutom i drugim općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole te sadrži:

1. stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija,
2. uvjete upisa na studij,
3. okvirni sadržaj obvezatnih i izbornih predmeta i broj sati potrebnih za njihovu izvedbu,
4. bodovnu vrijednost svakog predmeta određenu u skladu s ECTS,
5. oblike provođenja nastave i načina provjere znanja za svaki predmet,
6. popis predmeta koje student može izabrati s drugih sveučilišnih odnosno stručnih studija,
7. uvjete upisa studenta u sljedeći semestar ili trimestar odnosno sljedeću godinu studija te preduvjete upisa pojedinog predmeta ili grupe predmeta,
8. način završetka studija,

9. Odredbe o tome da li i pod kojim uvjetima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja mogu nastaviti studij,

Izvedbeni plan

Članak 79.

(1) Studiji se izvode prema izvedbenom planu nastave koji donosi visoko učilište. Izvedbeni plan se objavljuje prije početka nastave u odnosnoj akademskoj godini i dostupan je javnosti. Izvedbeni plan nastave obvezno se objavljuje na službenim Internet stranicama visokog učilišta, uključujući sažetke predavanja i drugih oblika nastave kao i tekst samih predavanja te drugih oblika nastave u iznimnim slučajevima nedostupnosti odgovarajuće literature.

(1) Izvedbenim planom nastave utvrđuju se:

1. nastavnici i suradnici koji će izvoditi nastavu prema studijskom programu,
2. mjesta izvođenja nastave,
3. početak i završetak te satnica izvođenja nastave,
4. oblici nastave (predavanja, seminari, vježbe, konzultacije, provjere znanja i sl.),
5. način polaganja ispita,
6. ispitni rokovi,
7. popis literature za studij i polaganje ispita,
8. mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku te
9. ostale važne činjenice za uredno izvođenje nastave.

(2) Studij se može organizirati kroz sustav učenja na daljinu, što posebno odobrava Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje.

Akadska godina

Članak 80.

(1) Akadska godina počinje 1. listopada tekuće a završava 30. rujna sljedeće kalendarske godine.

(2) Nastava se ustrojava po semestrima ili trimestrima, prema odredbama statuta sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole.

Ocjene

Članak 81.

(1) Uspjeh studenta na ispitu i drugim provjerama znanja izražava se sljedećim ocjenama: 5 – odličan, 4 – vrlo dobar, 3 – dobar, 2 – dovoljan, 1 – nedovoljan. U indeks i/ili drugu odgovarajuću ispravu i/ili evidenciju studenta unose se prolazne ocjene: 5, 4, 3 i 2.

(2) Izvedbenim programom može se utvrditi da se neki oblici nastave provode bez ocjenjivanja, ili da se ocjenjuju opisno.

Ostala pitanja vezana uz studij

Članak 82.

(1) Statutom visokog učilišta odnosno općim aktom o pravilima studiranja pobježe se uređuju pravila o ispitima (pisani, usmeni, praktični dio ispita, sustav preduvjeta i sl.), žalbi na ocjenu, postupku ponavljanja ispita, sadržaju, obliku i način vođenja isprava o ispitima, o osiguranju javnosti na ispitima, pravu uvida u ispitne rezultate te po potrebi i o drugim pitanjima.

(2) Opći akti iz stavka (1) objavljuju se na način da budu dostupni javnosti, posebice studentima i pristupnicima za stjecanje statusa studenta.

(3) Akadamski ili stručni naziv ili stupanj oduzimaju se ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjem pravila studija ili temeljem doktorskog rada (disertacije) koji je plagijat ili krivotvorina.

(4) Pokretanje i provođenje postupka oduzimanja akademskog ili stručnog zvanja provodi se u skladu s odredbama statuta ili drugog općeg akta visokog učilišta na kojemu je stečeno akademsko ili stručno zvanje ili stupanj.

C. ZAVRŠETAK STUDIJA

Uvjeti za završetak studija

Članak 83.

(1) Preddiplomski studij završava polaganjem svih ispita te, ovisno o studijskom programu, izradom završnog rada i/ili polaganjem završnog ispita u skladu sa studijskim programom.

(2) Diplomski studij završava polaganjem svih ispita, izradom diplomskog rada i polaganjem diplomskog ispita u skladu sa studijskim programom.

(3) Poslijediplomski studij završava polaganjem svih ispita, izradom i javnom obranom znanstvenog ili umjetničkog doktorskog rada (disertacije).

(4) Poslijediplomski specijalistički studij završava polaganjem svih ispita, izradom završnog rada i/ili polaganjem odgovarajućeg završnog ispita u skladu sa studijskim programom.

(5) Studijskim programom može se utvrditi da poslijediplomski umjetnički studij završava polaganjem svih ispita te polaganjem završnog ispita pred ispitnim povjerenstvom i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela.

(6) Postupak prijave, ocjene i obrane doktorske disertacije odnosno izrade i/ili izvedbe umjetničkog djela uređuje se statutom sveučilišta.

(7) Stručni studij završava polaganjem svih ispita. Studijskim programom može se predvidjeti i polaganje završnog ispita i/ili izrada završnog rada.

(8) Specijalistički stručni studij završava polaganjem svih ispita, izradom završnog rada i/ili polaganjem odgovarajućeg završnog ispita u skladu sa studijskim programom.

(9) Završetkom studija sukladno odredbama ovoga članka student stječe odgovarajući stručni ili akademski naziv ili stupanj te druga prava sukladno posebnim propisima.

Isprave o studiju

Članak 84.

(1) Po završetku sveučilišnog preddiplomskog studija studentu se izdaje svjedodžba kojom se potvrđuje završetak studija i stjecanje određenog akademskog ili specijalističkog naziva.

(2) Po završetku diplomskog, poslijediplomskog i poslijediplomskog specijalističkog studija studentu se izdaje diploma. Diplomom se potvrđuje da je student završio određeni studij i stekao pravo na akademski naziv ili stupanj.

(3) Po završetku stručnog studija odnosno specijalističkog stručnog studija studentu se izdaje svjedodžba kojom se potvrđuje završetak studija i stjecanje određenog stručnog ili specijalističkog naziva.

(4) Po završenom programu stručnog usavršavanja visoko učilište polazniku izdaje potvrdu.

(5) Uz svjedodžbu, diplomu ili potvrdu studentu se izdaje i dopunska isprava o studiju kojom se potvrđuje koje je ispite položio i s kojom ocjenom te s podacima o nastavnim opterećenju i nastavnim sadržajima. Studentu se na osobni zahtjev dopunska isprava o studiju izdaje i prije završetka studija.

(6) Diplome, svjedodžbe i potvrde koje izdaju visoka učilišta javne su isprave.

(7) Sadržaj diploma i dopunskih isprava o studiju propisuje Ministar.

(8) Oblik diploma i dopunskih isprava o studiju, sadržaj i oblik svjedodžbi i potvrda te informacijskih paketa za prijenos ECTS bodova propisuje sveučilište, veleučilište i visoka škola.

Priznavanje inozemnih diploma i stručnih kvalifikacija

Članak 85.

Postupak priznavanja inozemnih diploma te akademskih i stručnih kvalifikacija provodi se sukladno posebnom zakonu, odnosno temeljem bilateralnih ili multilateralnih ugovora koji obvezuju Republiku Hrvatsku.

3. STUDENTI

Stjecanje statusa studenta

Članak 86.

(1) Status studenta stječe se upisom na sveučilište, veleučilište ili visoku školu a dokazuje se odgovarajućom studentskom ispravom, čiji minimalni sadržaj propisuje Ministar a oblik sveučilište, veleučilište ili visoka škola.

(2) Pravo na upis na visoko učilište ima svaka osoba koja je ispunila uvjete iz članka 77. ovoga Zakona, u okviru kapaciteta visokog učilišta. Ako broj osoba koje su ispunile uvjete iz članka 77. ovoga Zakona prelazi kapacitet visokog učilišta, pravo na studij imaju one osobe koje su u postupku klasifikacije ostvarile bolje rezultate.

(3) Studenti mogu biti redoviti ili izvanredni.

(4) Redoviti su oni studenti koji studiraju prema programu koji se temelji na punoj nastavnoj satnici (puno radno vrijeme). Trošak redovitog studija (studijskog programa) dijelom ili u cijelosti, sukladno općem aktu sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole, subvencionira se iz državnog proračuna.

(5) Izvanredni studenti su oni koji obrazovni program pohađaju uz rad ili drugu aktivnost koja traži specifičan program. Troškove takvog studija u cijelosti ili dijelom snosi sam student, sukladno općem aktu sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole.

Voditelj i mentor

Članak 87.

(1) Statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta može se utvrditi da se studentu imenuje voditelj koji mu pomaže u studiju te prati studentov rad i postignuća.

(2) Studentu poslijediplomskog studija obvezno se imenuje mentor pri čemu će se, prema mogućnostima, voditi računa o želji studenta.

(3) Poblize odredbe o voditelju i mentoru studenta utvrđuju visoka učilišta općim aktom.

Prava i obveze studenta

Članak 88.

(1) Student ima pravo na:

1. kvalitetan studij i obrazovni proces kako je to predviđeno studijskim programom,
2. sudjelovanje u stručnom i znanstvenom radu,
3. konzultacije i mentorski rad,
4. slobodu mišljenja i iskazivanja stavova tijekom nastave i drugih aktivnosti na visokim učilištima,

5. završetak studija u kraćem roku,
6. slobodno korištenje knjižnica i ostalih izvora informacija,
7. upisivanje predmeta iz drugih programa, sukladno statutu i na njemu utemeljenim propisima sveučilišta,
8. izjašnjavanje o kvaliteti (ocjenjivanje) nastave i nastavnika,
9. sudjelovanje u odlučivanju, sukladno statutu visokog učilišta,
10. pritužbu za slučaj povrede nekog od njegovih prava predviđenih zakonom ili općim aktima visokog učilišta,
11. sudjelovanje u radu studentskih organizacija,
12. mirovanje obveza studenta za vrijeme služenja vojnoga roka, za vrijeme trudnoće i do godine dana starosti djeteta, za vrijeme dulje bolesti te u drugim opravdanim slučajevima prekida studija,
13. odgovarajuću psihološku i zdravstvenu pomoć u studentskim poliklinikama ili drugim odgovarajućim zdravstvenim ustanovama te
14. druga prava predviđena statutom i drugim općim aktima visokog učilišta.

(2) Student ima obvezu poštivati režim studija i opće akte visokog učilišta te uredno izvršavati svoje nastavne i druge obveze na visokom učilištu. Stegovna odgovornost studenata uređuje se općim aktima visokog učilišta.

(3) Redoviti studenti imaju prava iz zdravstvenog osiguranja, prava na subvencionirano stanovanje i prehranu te druga prava sukladno zakonu i na njemu utemeljenim propisima. Razina navedenih prava i visina financijske participacije samog studenta uređuje se odgovarajućim propisima, pri čemu uspjeh na klasifikacijskom ispitu ili na studiju može biti predviđen kao mjerilo za utvrđivanje razine prava.

(4) Visoka učilišta provode studentsku evaluaciju studija putem ankete ili na drugi primjereni način. Rezultati evaluacije služe planiranju nastavnog i znanstvenog programa na visokim učilištima.

Prestanak statusa studenta Članak 89.

Osoba gubi status studenta:

1. kad završi studij,
2. kad se ispiše sa sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole,
3. kad je isključena sa studija po postupku i uz uvjete utvrđene statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta,
4. kad ne završi studij u roku utvrđenom statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta te
5. iz ostalih razloga utvrđenim statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta.

Evidencije o studentima Članak 90.

(1) Visoka učilišta vode sljedeće evidencije s osobnim podacima studenata:

1. evidenciju prijavljenih za upisni postupak, koja uključuje i rezultate postupka,
2. osobnu evidenciju upisanih studenata,
3. evidenciju o uspjehu na ispitu i
4. evidenciju izdanih isprava o završetku studija te stečenih akademskih naziva i stupnjeva.

(2) Evidencije iz stavka 1. ovoga članka visoka učilišta trajno se pohranjuju.

(3) Način prikupljanja, pohranjivanja i davanja podataka iz stavka 1. ovoga članka propisuje Ministar posebnim pravilnikom, vodeći računa o zaštiti osobnih podataka studenta.

4. NASTAVNICI I SURADNICI

Znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna, suradnička i stručna zvanja

Članak 91.

(1) Znanstveno–nastavna i umjetničko–nastavna zvanja su docent, izvanredni profesor i redoviti profesor.

(2) Znanstveno-nastavna zvanja u znanstvenoj komponenti odgovaraju znanstvenim zvanjima kako slijedi:

1. docent odgovara znanstvenom suradniku,
2. izvanredni profesor odgovara višem znanstvenom suradniku,
3. redoviti profesor odgovara znanstvenom savjetniku.

(3) Nastavna zvanja su predavač, viši predavač, profesor visoke škole, lektor, viši lektor, umjetnički suradnik i viši umjetnički suradnik.

(4) Suradnička zvanja su asistent i viši asistent.

(5) Stručna zvanja su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik.

Zvanja na sveučilištu i odgovarajuća radna mjesta

Članak 92.

(1) Na sveučilištu se provode izbori u znanstveno–nastavna, umjetničko–nastavna i suradnička zvanja te nastavna zvanja predavača, višeg predavača, lektora, višeg lektora, umjetničkog suradnika i višeg umjetničkog suradnika, kao i stručna zvanja, sukladno ovom Zakonu.

(2) Na sveučilištu se nastavnici biraju u zvanja iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajuća radna mjesta putem javnog natječaja te se s izabranim pristupnikom zaključuje ugovor o radu.

(3) U odgovarajuće znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko i nastavno zvanje može se izabrati osoba i bez zaključivanja ugovora o radu koja ispunjava uvjete za izbor u odnosno zvanje ako sudjeluje ili će sudjelovati u izvođenju dijela ili cijele nastave određenog predmeta (tzv. naslovno zvanje) na visokom učilištu.

(4) Visoko učilište može povjeriti izvedbu do jedne trećine nastavnog predmeta nastavnicima, znanstvenicima, umjetnicima ili stručnjacima bez obveze sklapanja ugovora o radu, a u skladu s odredbama statuta i bez izbora u znanstveno-nastavno zvanje (tzv. gostujući profesor ili nastavnik), uz uvjet da ostatak nastavnog predmeta pokrivaju osobe izabrane u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna ili nastavna zvanja. Pod uvjetima predviđenim statutom sveučilišta uglednom inozemnom profesoru ili istaknutom stručnjaku može se bez izbora u znanstveno-nastavno zvanje povjeriti izvođenje nastave iz određenog predmeta najdulje u dvije uzastopne akademske godine.

(5) Studenti poslijediplomskog studija mogu sudjelovati u izvođenju nastave preddiplomskog i diplomskog studija na sveučilištu sukladno studijskom programu poslijediplomskog studija i općem aktu sveučilišta.

Uvjeti za izbor u znanstveno-nastavna zvanja

Članak 93.

(1) U znanstveno–nastavno zvanje može biti izabrana osoba koja je upisana u Upisnik znanstvenika iz članka 23. ovoga Zakona sa znanstvenim zvanjem stečenim u odgovarajućem polju, ili koja ispunjava uvjete za stjecanje tog znanstvenog zvanja i uvjete u pogledu obrazovnog, nastavnog i stručnog rada koje propisuje Rektorski zbor, ako ima potrebne psihofizičke osobine kao i druge uvjete propisane statutom sveučilišta. Znanstveno-nastavna zvanja upisuju se u upisnik iz članka 23. ovoga Zakona.

(2) Pristupnik može biti izabran u znanstveno-nastavno zvanje ako ispunjava uvjete za izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje kako slijedi:

- docenta: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik ili znanstveni savjetnik;
- izvanrednog profesora: viši znanstveni suradnik ili znanstveni savjetnik;
- redovitog profesora: znanstveni savjetnik.

(3) Uvjeti Rektorskog zbora iz stavka 1. ovoga članka objavljuju se u "Narodnim novinama". Način provjere ispunjavanja tih uvjeta te psihofizičkih osobina propisuje se statutom ili drugim općim aktom sveučilišta.

(4) Ako je izbor u zvanje redovitog profesora izvršen u nekoj od sastavnica sveučilišta, senat sveučilišta na kojemu je pokrenut postupak izbora potvrđuje izbor.

Uvjeti za izbor u umjetničko-nastavna zvanja Članak 94.

(1) Za izvođenje nastave predmeta iz područja koje može izvoditi samo umjetnik, nastavnici se biraju u umjetničko–nastavna zvanja i na odgovarajuća radna mjesta. U umjetničko-nastavna zvanja biraju se osobe koje su ostvarile umjetnička dostignuća koja svojim značajem odgovaraju uvjetima za izbor na znanstveno–nastavno radno mjesto. Umjetničko–nastavna radna mjesta u svemu su izjednačena sa znanstveno–nastavnim radnim mjestima i odredbe ovoga Zakona koje se odnose na znanstveno–nastavna radna mjesta na odgovarajući se način primjenjuju i na umjetničko–nastavna radna mjesta.

(2) Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje pobliže određuje uvjete za izbor nastavnika iz stavka 1. ovoga članka na način da se publikacije potrebne za izbor na znanstveno–nastavna radna mjesta na odgovarajući način zamjenjuju javnim nastupima, izložbama ili drugim oblicima javnog umjetničkog djelovanja.

Postupak izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja te odgovarajuća radna mjesta Članak 95.

(1) Postupak izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta provodi sveučilište sukladno statutu i uz odgovarajuću primjenu članka 35. i 36. ovoga Zakona, temeljem javnog natječaja koji se objavljuje u «Narodnim novinama», dnevnom tisku i na službenoj internetskoj stranici visokog učilišta.

(2) Natječaj koji se raspisuje za izbor na isto ili više znanstveno-nastavno radno mjesto zbog isteka roka na koji je zaposlenik izabran u prethodnom natječaju raspisuje se najkasnije tri mjeseca prije isteka roka. Posebnom odlukom stručnog vijeća visokog učilišta, i uz suglasnost zaposlenika, natječaj može biti raspisan i ranije od godine dana prije isteka roka na koji je zaposlenik izabran ali ne prije nego što istekne tri godine od prethodnog izbora.

(3) Ako neki od pristupnika nema potrebno znanstveno zvanje, prilikom izbora u znanstveno-nastavno zvanje provodi se i izbor u znanstveno zvanje uz odgovarajuću primjenu članka 35. ovoga Zakona. Nakon obavljenog izbora u znanstveno zvanje svih pristupnika koji za to ispunjavaju uvjete sveučilište, sukladno statutu, nakon razmatranja uvjeta Rektorskog zbora iz članka 93. stavak 1. ovoga Zakona, u roku od 60 dana u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izabire pristupnika koji u najvećoj mjeri udovoljava uvjetima natječaja. Svi pristupnici obavješćuju se o rezultatima natječaja u roku od 15 dana od dana njegova dovršetka.

(4) Ako je u natječajnom postupku izabrana druga osoba, zaposleniku koji je do tada radio na tom radnom mjestu će se ponuditi drugo odgovarajuće radno mjesto ili će se u nedostatku istoga pokrenuti postupak redovitog osobno uvjetovanog otkaza ugovora o radu.

(5) Ako na natječaj iz stavka 1. ovog članka zaposlenik ne podnese prijavu ili ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta za ponovni izbor, pokrenut će se postupak redovitog

osobno uvjetovanog otkaza ugovora o radu, bez obveze ponude drugog odgovarajućeg radnog mjesta.

Počasno zvanje Članak 96.

(1) Počasno znanstveno–nastavno ili umjetničko–nastavno zvanje je *professor emeritus*.

(2) Počasno zvanje *professor emeritus* dodjeljuje sveučilište bez provođenja javnog natječaja zaslužnim redovitim profesorima u mirovini koji su se svojim znanstvenim ili umjetničkim radom posebno istakli i ostvarili međunarodnu reputaciju.

(3) Postupak imenovanja i prava *professora emeritusa* pobliže se uređuju statutom sveučilišta.

Suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na sveučilištu Članak 97.

(1) Suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na sveučilištu su asistent i viši asistent. Asistent i viši asistent biraju se iz redova najuspješnijih studenata.

(2) Asistenti i viši asistenti pomažu u provođenju dijela nastavnog procesa, provjeri znanja, znanstvenoj, umjetničkoj i stručnoj djelatnosti visokog učilišta u skladu s njegovom općim aktom.

(3) Suradnici na sveučilištu biraju se sukladno statutu visokog učilišta pod uvjetima predviđenim člankom 43. ovoga Zakona.

Nastavna i stručna zvanja na sveučilištu, veleučilištu i visokoj školi te odgovarajuća radna mjesta Članak 98.

(1) Na veleučilištu i visokoj školi nastavnici se biraju u nastavna zvanja i na radna mjesta koja odgovaraju tim zvanjima. Iznimno, u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka, osobe se biraju u nastavna zvanja i na sveučilištu. Na veleučilištu i visokoj školi nema radnih mjesta koja odgovaraju znanstveno–nastavnim zvanjima ali nastavu u svom zvanju mogu izvoditi nastavnici izabrani u znanstveno nastavna ili naslovna zvanja na sveučilištu.

(2) Na sveučilištu, fakultetu i umjetničkoj akademiji izbor u nastavna zvanja obavlja se prema njihovom statutu u slučaju ako izvode stručni studij za potrebe toga studija, kao i za pojedine predmete koji ne pripadaju u znanstveno područje u okviru kojega je organiziran studij (strani jezik, tjelesni odgoj, i sl.) ako je riječ o predmetu koji ne zahtjeva znanstveni pristup, ili na umjetničkoj akademiji za potrebe korepeticije i druge suradnje u obrazovnom procesu.

(3) U nastavno zvanje predavača i odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij ili stručni specijalistički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor za sveučilište odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, najmanje tri godine radnog iskustva u struci, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto, te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.

(4) U nastavno zvanje višeg predavača i odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završeni diplomski studij ili stručni i specijalistički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor za sveučilište odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, objavljene stručne radove, najmanje pet godina rada u struci, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.

(5) U zvanje profesora visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto na veleučilištu ili visokoj školi može biti izabrana osoba s doktoratom, ispunjenim nužnim

uvjetima koje propisuje Vijeće veleučilišta i visokih škola, izvedenim značajnijim projektima, objavljenim radovima koji su znatno unaprijedili struku ili novim radovima nakon izbora na radno mjesto višeg predavača, najmanje osam godina radnog iskustva u struci, pozitivno ocijenjenim nastupnim predavanjem pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto te ispunjenim uvjetima propisanim od veleučilišta ili visoke škole.

(6) U zvanje lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, objavljene stručne radove, najmanje tri godine radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.

(7) U zvanje višeg lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, objavljene stručne radove, najmanje pet godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.

(8) U zvanje umjetničkog suradnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima diplomski umjetnički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje pet godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.

(9) U zvanje višeg umjetničkog suradnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima diplomski umjetnički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje deset godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta.

Suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto na veleučilištu i visokoj školi **Članak 99.**

(1) Suradničko zvanje na veleučilištu i visokoj školi je asistent.

(2) Uvjete za izbor u suradničko zvanje asistenta i na odgovarajuće radno mjesto propisuju veleučilište i visoka škola svojim statutom.

Stručna zvanja i odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima **Članak 100.**

U stručna zvanja i na odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima mogu se izabrati osobe radi provođenja znanstvenih i stručnih projekata sukladno članku 44. ovoga Zakona, pod uvjetima i u postupku predviđenom statutom visokog učilišta.

Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja te na odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima **Članak 101.**

(1) Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta provodi visoko učilište sukladno statutu, temeljem javnog natječaja koji se objavljuje u «Narodnim novinama», dnevnom tisku i na službenoj Internet stranici visokog učilišta.

(2) Natječaj koji se raspisuje za izbor na isto ili više nastavno i stručno radno mjesto zbog isteka roka na koji je zaposlenik izabran u prethodnom natječaju raspisuje se najkasnije tri mjeseca prije isteka roka. Posebnom odlukom stručnog vijeća visokog učilišta, i uz suglasnost zaposlenika, natječaj može biti raspisan i ranije od godine dana prije isteka roka na koji je zaposlenik izabran, ali ne prije nego što istekne tri godine od prethodnog izbora.

(3) Stručno vijeće visokog učilišta najkasnije 90 dana od zaključenja natječaja izabire u nastavno ili stručno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto onog pristupnika koji u najvećoj mjeri udovoljava uvjetima natječaja i uvjetima Rektorskog zbora odnosno Vijeća veleučilišta i visokih škola. Svi pristupnici obavješćuju se o rezultatima natječaja u roku od 15 dana od dana njegova dovršetka.

(4) Ako je u natječajnom postupku izabrana druga osoba, zaposleniku koji je do tada radio na tom radnom mjestu će se ponuditi drugo odgovarajuće radno mjesto ili će se u nedostatku istoga pokrenuti postupak redovitog osobno uvjetovanog otkaza ugovora o radu.

(5) Ako na natječaj iz stavka 1. ovog članka zaposlenik ne podnese prijavu ili ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta za ponovni izbor, pokrenut će se postupak redovitog osobno uvjetovanog otkaza ugovora o radu, bez obveze ponude drugog odgovarajućeg radnog mjesta.

Ugovor o radu za znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i stručna radna mjesta Članak 102.

(1) S osobama izabranim na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i stručna radna mjesta sklapa se ugovor o radu na neodređeno vrijeme s obvezom provođenja ponovnog izbora ili unapređenja svakih pet godina. Ako prilikom ponovnog izbora zaposlenik ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta postupa se prema člancima 95. stavak 5., odnosno 101. stavak 5. ovog Zakona.

(2) Obveza provođenja ponovnog izbora prestaje nakon što zaposlenik bude drugi put izabran na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora ili nastavno mjesto profesora visoke škole (trajno zvanje).

(3) Na radno mjesto docenta ili izvanrednog profesora, te predavača i višeg predavača, zaposlenik može biti biran najviše dva puta.

(4) Iznimno, ako zaposlenik nakon drugog izbora ne bude izabran u više nastavno zvanje a odlukom stručnog vijeća visokog učilišta se utvrdi da postoji potreba za njegovim daljnjim angažmanom, visoko učilište može s njim prilikom daljnjih ponovnih izbora sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme u najduljem trajanju od pet godina.

(5) Zaposlenici u znanstveno-nastavnim, umjetničko-nastavnim i nastavnim zvanjima imaju pravo na mirovanje rokova za izbor u zvanja i na radna mjesta sukladno članku 45. ovoga Zakona te u vrijeme dok obavljaju dužnost rektora, prorektora, čelnici sastavnica sveučilišta ili dok obavljaju kakvu javnu dužnost.

(6) Zaposleniku na znanstveno-nastavnom, umjetničko-nastavnom i nastavnom radnom mjestu na visokom učilištu istekom akademske godine u kojoj je navršio 65 godina života prestaje ugovor o radu radi odlaska u mirovinu.

(7) Kada postoji potreba za nastavkom njegova rada, visoko učilište može redovitim profesorom u trajnom zvanju i profesorom visoke škole u trajnom zvanju produžiti radni odnos do isteka akademske godine u kojoj navršava 70 godina. Pri tome će se posebno cijeniti njegov znanstveni doprinos, uspješnost u obrazovnom procesu i odgoju mladih znanstvenika i nastavnika.

Prava i obveze nastavnika i suradnika Članak 103.

(1) Nastavnici i suradnici dužni su uredno izvršavati nastavne i druge obveze sukladno općim aktima visokog učilišta te obveze u odnosu na znanstveni, umjetnički i stručni rad koji obavljaju na visokom učilištu. Posebnu pozornost dužni su posvetiti radu sa studentima i poticanju njihova samostalnog rada i uključivanju u stručni, znanstveni i umjetnički rad.

(2) Ugovorni odnosi nastavnika i suradnika s drugim pravnim osobama izvan matične ustanove zaposlenja ograničavaju se statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta ako se radi o odnosima koji bi negativno utjecali na rad visokog učilišta ili ako je riječ o ugovoru s organizacijom koja svojom djelatnošću konkurira visokom učilištu s kojim nastavnik ili suradnik ima ugovor o radu.

(3) Nastavnik ili znanstvenik može, uz uvjete propisane statutom visokog učilišta, koristiti plaćenu slobodnu studijsku godinu (sabbatical) radi znanstvenog, umjetničkog ili

stručnog rada. Sveučilište je dužno u tom razdoblju organizirati kontinuirano obavljanje nastave te ispunjavanje drugih obveza umjesto odsutnog nastavnika.

(4) Odlukom nadležnog tijela visokog učilišta nastavniku se mogu odobriti kraća ili dulja izbjivanja zbog znanstvenog, umjetničkog i stručnog usavršavanja, obavljanja javne dužnosti ili kojeg drugog opravdanog razloga. U vrijeme takve odsutnosti nastavniku mogu mirovati prava i obveze iz radnog odnosa ili se mogu izvršavati djelomično, sukladno odluci nadležnog tijela i/ili ugovora koji se zaključuje između nastavnika i visokog učilišta. Pri tome mora se osigurati uredno odvijanje nastave ili odgovarajuća zamjena za nastavnika.

(5) Odredbe ovog članka primjenjuju se na odgovarajući način i na znanstvenike u javnim znanstvenim institucijama.

Stegovna odgovornost Članak 104.

(1) Nastavnici i suradnici stegovno odgovaraju za povrede svojih radnih i drugih obveza iz rada i u vezi s njim, kao i zbog grubog narušavanja ugleda visokog učilišta, sukladno općem aktu visokog učilišta.

(2) Stegovno se može odgovarati samo za djelo koje je u vrijeme počinjenja općim aktom visokog učilišta bilo predviđeno kao stegovno djelo i za koje je bila predviđena određena stegovna mjera.

(3) Stegovne mjere su:

1. opomena,
2. privremena zabrana obavljanja nastavničke dužnosti ili nekog njenog dijela do tri mjeseca,
3. umanjenja mjesečne plaće do 30%

(4) Općim aktom iz stavka 1. ovoga članka propisuju se stegovna djela i stegovne mjere predviđene za njih, nadležnost za vođenje stegovnog postupka, stegovni postupak te druga pitanja vezana za utvrđivanje stegovne odgovornosti i primjenu stegovnih mjera.

(5) Općim aktom iz stavka 1. ovog članka također se može propisati u kojim slučajevima učestalo izricanje stegovnih mjera iz stavka 3. ovog članka, može predstavljati osnovu za otkaz ugovora o radu.

5. REKTORSKI ZBOR I VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA

Rektorski zbor Članak 105.

(1) Rektorski zbor čine svi rektori sveučilišta u Republici Hrvatskoj. U radu Rektorskog zbora sudjeluje, bez prava odlučivanja, i predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola.

(2) Rektorski zbor odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj.

(3) Rektorski zbor donosi poslovnik kojim uređuje svoj rad i način odlučivanja.

(4) Rektorski zbor:

1. propisuje nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na znanstveno–nastavna, umjetničko–nastavna i nastavna zvanja odnosno radna mjesta,
2. predlaže članove područnih znanstvenih i umjetničkih vijeća i matičnih odbora,
3. predlaže članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja
4. razmatra problematiku rada i razvoja sveučilišta i o tome donosi preporuke i mišljenja te
5. obavlja druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere sveučilišta.

Vijeće veleučilišta i visokih škola

Članak 106.

(1) Vijeće veleučilišta i visokih škola čine dekani svih veleučilišta i visokih škola u Republici Hrvatskoj. U radu Vijeća, bez prava odlučivanja, sudjeluje i predstavnik Rektorskog zbora.

(2) Vijeće veleučilišta i visokih škola odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj veleučilišta i visokih škola.

(3) Vijeće veleučilišta i visokih škola donosi poslovnik o svom radu.

(4) Vijeće veleučilišta i visokih škola:

1. propisuje nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na nastavna zvanja odnosno radna mjesta,
2. predlaže članove iz veleučilišnih i visokoškolskih redova u Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja,
3. razmatra problematiku rada i razvoja veleučilišta i visokih škola i o tome donosi preporuke i mišljenja te
4. obavlja druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere visoka učilišta.

V. FINANCIRANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA

Izvori financiranja

Članak 107.

(1) Visoka učilišta, instituti i druge znanstvene organizacije financiraju se iz:

1. sredstava osnivača,
2. državnog proračuna Republike Hrvatske,
3. proračuna županija, gradova i općina,
4. Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske,
5. vlastitih prihoda ostvarenih na tržištu od školarina, istraživačkih, umjetničkih i stručnih projekata, elaborata, ekspertiza, nakladničke i drugih djelatnosti,
6. sveučilišnih i ostalih zaklada, ostvarene dobiti trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz članka 66. ovog Zakona,
7. izravnih ulaganja pojedinaca, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba,
8. donacija te
9. ostalih izvora.

(2) Sveučilišta, veleučilišta, visoke škole i javni znanstveni instituti mogu se financirati samo iz onih izvora koji ne utječu na njihovu neovisnost i dostojanstvo. Vlastiti prihodi mogu se ostvarivati samo djelatnostima koje ne štete ostvarenju osnovnih zadaća sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta.

Prijedlog proračunskih sredstava i njihova raspodjela

Članak 108.

(1) Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja razrađuje kriterije za raspodjelu proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje te ih predlaže Nacionalnom odboru i Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje.

(2) Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje konačno utvrđuju kriterije iz stavka 1. i objavljuju ih na Internetu.

(3) Ministarstvo prikuplja prijedloge proračuna znanstvenih organizacija i sveučilišta, veleučilišta i visokih škola te sačinjava prijedlog proračuna za financiranje znanosti i visokog obrazovanja. Tako izrađeni prijedlog dostavlja Savjetu za financiranje znanosti i visokog obrazovanja.

(4) Savjet, uzimajući u obzir kriterije iz stavka 1, razmatra prijedlog proračuna te ga sa svojim mišljenjem dostavlja Nacionalnom odboru i Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje. Oni donose konačan prijedlog raspodjele sredstava i dostavljaju ga Ministru. Prijedlog obuhvaća ukupne iznose za pojedina sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije te iznose za financiranje znanstvenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa, suradničkih radnih mjesta i nabavku znanstvene opreme te iznose troškova rada Nacionalnog vijeća za znanost, Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, Agencije i drugih tijela.

(5) U postupku donošenja prijedloga proračuna Vlade Republike Hrvatske i njegovog razmatranja u Saboru Republike Hrvatske Ministar će se konzultirati o mogućim preinakama prijedloga s Nacionalnim odborom i Nacionalnim vijećem te sa Savjetom kao njihovim savjetodavnim tijelom, sve do konačnog izglasavanja proračuna za narednu proračunsku godinu.

(6) Sredstva za razvoj sustava znanosti i visokog obrazovanja, znanstveno izdavaštvo, znanstvene konferencije te znanstvene i znanstveno–stručne udruge u ukupnom iznosu do 10% ukupnih proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje raspoređuje Ministar na temelju javnog natječaja i mišljenja odgovarajućih povjerenstava Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

(7) Minimalne plaće sudionika u znanosti i visokom obrazovanju utvrđuju se kolektivnim ugovorom u skladu sa zakonom.

Financiranje visokih učilišta

Članak 109.

(1) Javna sveučilišta, veleučilišta i visoke škole financiraju se iz državnog proračuna uzimajući u obzir utvrđene kapacitete pojedinog visokog učilišta, cijenu pojedinih studija te ocjenu o njihovoj kvaliteti temeljem vrednovanja iz članka 16. ovoga Zakona.

(2) Iz državnog proračuna mogu se financirati i privatna visoka učilišta prema pravilima koje utvrđuje Nacionalno vijeće, uzimajući u obzir raspoloživa sredstva i kvalitetu tih učilišta te vodeći računa o tome odgovaraju li njihovi kapaciteti potrebama za obrazovanjem na određenom znanstvenom, umjetničkom ili stručnom području.

(3) Sredstva iz državnog proračuna namijenjena sveučilištima, veleučilištima i visokim školama doznačuju im se kao ukupni iznos za njihov rad a oni ih svojim proračunom raspoređuju na pojedine troškovne stavke, sukladno statutu i odlukama svojih nadležnih tijela. Proračun sveučilišta donosi senat na prijedlog sveučilišnog vijeća a proračun veleučilišta i visoke škole stručno vijeće na prijedlog dekana.

(4) Sastavnice sveučilišta dio vlastitih prihoda iz članka 107. stavak 1. ovoga Zakona izdvajaju u proračun sveučilišta za kapitalna ulaganja i razvojne programe, sukladno općim aktima sveučilišta.

Financiranje javnih znanstvenih instituta

Članak 110.

(1) Proračun javnog znanstvenog instituta donosi upravno vijeće na prijedlog znanstvenog vijeća i uz suglasnost Ministra.

(2) Ako javni znanstveni institut ima više ustrojstvenih jedinica, svaka od tih jedinica ima svoj proračun u skladu sa statutom odnosno drugim općim aktom.

(3) Ustrojstvena jedinica javnog znanstvenog instituta obvezna je dio sredstava ostvarenih na tržištu od obavljanja stručne djelatnosti rasporediti u godišnji proračun instituta, sukladno općim aktima instituta.

Financiranje znanstvenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa, suradničkih mjesta i znanstvene opreme

Članak 111.

(1) Ministarstvo raspisuje natječaje za financiranje znanstvenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa, suradničkih radnih mjesta te znanstvene infrastrukture i opreme iz sredstava državnog proračuna. Natječaji su otvoreni za prijave do njihovih opoziva (otvoreni natječaj) a odluke o financiranju donosit će se periodično, najmanje dvaput godišnje, u skladu s ovim Zakonom i raspoloživim sredstvima.

(2) Ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost pravilnicima propisuje kriterije te postupak prijavljivanja, vrednovanja i donošenja odluka za financiranje znanstvenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa, suradničkih radnih mjesta te za nabavku znanstvene infrastrukture i opreme.

(3) Na natječaj za znanstvene projekte i kolaborativne znanstvene programe mogu se prijaviti znanstvene organizacije, znanstvenici i skupine znanstvenika koji mogu provoditi istraživanja kompetitivna u međunarodnom istraživačkom prostoru. Na natječaj za suradnička mjesta i na natječaj za nabavku znanstvene infrastrukture i opreme prijavu mogu podnijeti znanstvene organizacije.

(4) Postupak vrednovanja prijavljenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa i suradničkih radnih mjesta te dokumentacije za nabavku znanstvene infrastrukture i opreme provodi Nacionalno vijeće za znanost. Vrednovanje se temelji na anonimnoj prosudbi nezavisnih stručnjaka iz zemlje i inozemstva. Odluko o financiranju donosi ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost.

(5) O dodjeli sredstava iz državnog proračuna za nabavku kapitalne i srednje znanstvene opreme znanstvena organizacija zaključuje ugovor s Ministarstvom u kojemu se utvrđuje način korištenja opreme od strane drugih znanstvenih organizacija i znanstvenika čiji se rad financira ili sufinancira iz državnog proračuna. Ministarstvo vodi upisnik znanstvene opreme nabavljene dijelom ili u cijelosti iz sredstava proračuna.

VI. ETIKA U ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

Odbor za etiku, etički kodeks i etička povjerenstva

Članak 112.

(1) Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade, imenuje Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju koji ima 9 članova, od kojih su šest iz redova istaknutih znanstvenika i sveučilišnih profesora a tri su osobe primjerenog ugleda u javnosti. Mandat članova Odbora je četiri godine. Članove Odbora predlažu Nacionalno vijeće, Nacionalno vijeće za znanost, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Rektorski zbor, Vijeće veleučilišta i visokih škola, znanstvene organizacije, sveučilišta, Ministar te druge organizacije i osobe sukladno oglasu kojim se poziva na predlaganje članova Odbora.

(2) Odbor za etiku ima predsjednika i zamjenika predsjednika, koje članovi Odbora

biraju između sebe.

(3) Zadaća Odbora je promicanje etičkih načela i vrijednosti u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnim odnosima i u odnosima prema javnosti, te u primjeni suvremenih tehnologija i u zaštiti okoliša.

(4) Odbor donosi etički kodeks kojim utvrđuje etička načela u visokom obrazovanju, znanstvenom radu, objavljivanju rezultata, odnosima među znanstvenicima, nastavnicima i drugim sudionicima u znanstvenom i obrazovnom procesu, postupcima i radnjama vezanim za tržišno natjecanje, te odnosu prema javnosti i sredstvima javnog priopćavanja.

(5) Odbor radi na sjednicama. Mišljenja i stajališta o etičkoj prihvatljivosti ili neprihvatljivosti u razmatranim slučajevima Odbor donosi u obliku preporuka, prijedloga ili primjedbi, većinom glasova. Članovi odbora mogu izdvojiti mišljenje.

(6) Najmanje jednom godišnje Odbor podnosi o svom radu izvješće Hrvatskom saboru.

(7) Visoka učilišta, instituti i druge znanstvene organizacije mogu, sukladno statutu, osnovati svoja etička povjerenstva, te donijeti svoje etički kodekse. Na visokim učilištima najmanje jedan član etičkog povjerenstva je student.

VII. NADZOR

Nadzor nad zakonitošću Članak 113.

(1) Upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija provodi Ministarstvo.

(2) Nadzor iz stavka 1. ovoga članka provodi se na način koji ne narušava autonomiju sveučilišta i ne ometa redoviti rad visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija.

(3) Temeljem rezultata nadzora Ministarstvo može obustaviti izvršenje nezakonitih odluka i radnji visokih učilišta i znanstvenih organizacija.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Organizacijske promjene Članak 114.

(1) Osnivači visokih učilišta, javnih znanstvenih instituta i drugih znanstvenih organizacija uskladit će osnivačke akte a odnosne znanstvene organizacije i visoka učilišta statut i druge opće akte nužne za usklađivanje ustroja s ovim Zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Visoka učilišta i druge znanstvene organizacije osnovane prema dosadašnjim propisima danom stupanja na snagu ovog Zakona nastavljaju s radom prema dosadašnjim propisima do usklađenja prema stavku 1. ovoga članka.

(3) Rektori i prorektori sveučilišta i veleučilišta te dekani i prodekani sveučilišnih sastavnica i visokih škola te ravnatelji javnih znanstvenih instituta izabrani prije stupanja na snagu ovoga Zakona ostaju na istoj dužnosti do isteka mandata na koji su izabrani, s tim da danom usklađenja iz stavka 1. ovoga članka rektori i prorektori veleučilišta postaju njihovi dekani i prodekani.

(4) Potpunu pravnu integriranost sveučilišta, u kojem će sveučilište biti jedina pravna osoba, treba uvesti najkasnije do 31.12.2008. godine.

Imenovanje prvog saziva Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i Nacionalnog vijeća za znanost, drugih tijela previđenih Zakonom te osnivanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje
Članak 115.

(1) Prvi saziv Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i Nacionalnog vijeća za znanost imenovat će se najkasnije šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Iznimno od odredaba članka 9. stavka 2., članka 10. stavka 2. i članka 11. stavka 2. ovog Zakona, prilikom imenovanja prvog saziva Nacionalnog vijeća za znanost, odnosno Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, Hrvatski sabor imenovat će svih dvanaest članova, a ždrijebom će se odlučiti o tome kojih će šest članova ima mandat od dvije, dok će preostalih šest imati mandat od četiri godine.

(3) Do imenovanja iz stavka 1. ovog članka Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu osnovano prema Zakonu o visokim učilištima i Nacionalno znanstveno vijeće osnovano prema Zakonu o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti nastavljaju s radom i obavljaju poslove iz svoje nadležnosti prema odredbama tih Zakona.

(4) Imenovanjem prvog saziva Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i Nacionalnog vijeća za znanost, navedena tijela preuzet će sve poslove iz stavka 3. ovog članka, a postojeće Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje i Nacionalno znanstveno vijeće prestat će s radom.

(5) Nacionalno vijeće za znanost će u roku od šezdeset dana od dana imenovanja donijeti pravilnik kojim se utvrđuju znanstvena područja, polja i grane, utvrditi uvjete za izbor u znanstvena zvanja te izabrati područna vijeća i matične odbore.

(6) Vlada Republike Hrvatske će Uredbom osnovati Agenciju za znanost i visoko obrazovanje najkasnije šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(7) Sva ostala tijela predviđena ovim Zakonom ustrojiti će se najkasnije devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Do tada će postojeća tijela nastaviti svoj rad prema dosadašnjim propisima te obavljati odgovarajuće poslove prema ovom Zakonu. Rektorski zbor i Vijeće veleučilišta i visokih škola ustrojiti će se u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Nova organizacija studija i nastavak studija prema prijašnjim propisima
Članak 116.

(1) Studiji na visokim učilištima počinju s ustrojavanjem danom stupanja na snagu ovoga Zakona. Ustrojavanje će se dovršiti i organizacija studija početi provoditi prema odredbama ovog Zakona najkasnije počevši od školske godine 2005/2006., od kada će se obavezno uvesti i ECTS sustav. Poslijediplomski studiji ustrojiti će se i početi provoditi prema odredbama ovoga Zakona najkasnije počevši od školske godine 2004/2005.

(2) Studenti upisani na dodiplomski i poslijediplomski magistarski ili doktorski studij na dan stupanja na snagu ovoga Zakona imaju pravo dovršiti studij prema nastavnom programu i uvjetima koji su važili prilikom upisa u prvu godinu studija i steći odgovarajući akademski stupanj prema propisima koji su vrijedili prije stupanja na snagu ovoga Zakona. Studenti kojima je temeljem prijašnjih propisa odobrena tema za izradu doktorskog rada bez doktorskog studija, imaju pravo obrane doktorskog rada i stjecanja doktorata znanosti prema propisima koji su vrijedili do stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Visoko učilište može ograničiti trajanje prava na završetak studija prema stavku 2. ovoga članka na određeni broj godina, ali ne na manji broj godina od onoga koji je studentu ostalo do završetka studija prema programu prema kojemu je započeo studij uvećan za dvije godine.

(4) Nakon uvođenja studija prema ovom Zakonu studenti iz stavka 1. ovoga članka koji ne dovrše studij prema starom studijskom planu i programu mogu studij nastaviti prema

ovome Zakonu i na njemu utemeljenom nastavnom programu sukladno općem aktu visokog učilišta.

(5) Nacionalno vijeće može tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona iznimno dati dopusnicu za novi studij i visokom učilištu koje ne odgovara uvjetu iz članka 51. stavak 3. točka 2. , uz uvjet visokom učilištu da ispuni taj uvjet u roku ne duljem od 5 godina.

Zatečena zvanja Članak 117.

Osobe izabrane u znanstvena, znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i suradnička zvanja koje ta zvanja imaju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zadržavaju ta zvanja a znanstvena će im se zvanja upisati u Upisnik znanstvenika, sukladno članku 23. ovoga Zakona. Ako ovaj Zakon ili propisi koji su važili prije njegova stupanja na snagu za zatečena zvanja ili radna mjesta zahtijevaju reizbor ili izbor u više zvanje, reizbor ili postupak izbora u isto zvanje provesti će se u roku koji predviđa propis prema kojemu je izbor izvršen. Ako taj propis ne predviđa rok, izbor ili reizbor provesti će se u roku predviđenom ovim Zakonom i koji se računa od dana njegova stupanja na snagu. U svakom slučaju reizbor ili izbor odgovarajuće provesti će se prema odredbama ovoga Zakona.

Započeti izbori u zvanja i odgovarajuća radna mjesta Članak 118.

(1) Izbori u znanstveno–nastavna, umjetničko–nastavna, znanstvena i nastavna zvanja i izbor na odgovarajuća radna mjesta započeti prema odredbama propisa koji su vrijedili prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema tim propisima najkasnije u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Natječaji za izbor u znanstveno–nastavna, umjetničko–nastavna, znanstvena i nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta mogu se raspisati prema propisima Zakona o visokim učilištima i Zakonu o znanstvenoj djelatnosti najkasnije tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona i obavezno će se dovršiti do roka iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Postupci iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, koji se ne dovrše u roku iz stavka 1. i 2. ovoga članka, poništavaju se.

(4) Na osobe izabrane prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka primijeniti će se odredbe članka 117. ovoga Zakona.

Odredbe o suradnicima Članak 119.

(1) Nakon stupanja na snagu ovoga Zakona s osobama izabranim u suradničko zvanje mlađeg asistenta, asistenta ili višeg asistenta i izabranim na odgovarajuće radno mjesto kao i s osobama koje su zatečene na radnom mjestu znanstvenog novaka bez suradničkog zvanja ili u istraživačkom zvanju mlađeg asistenta, asistenta ili višeg asistenta prema odredbama Zakona o visokim učilištima, odnosno Zakona o znanstvenoj djelatnosti, zaključiti će se novi ugovor o radu za radno mjesto asistenta odnosno višeg asistenta prema ovome Zakonu s trajanjem koje odgovara prethodnom ugovoru.

(2) Ugovor iz stavka 1. može se produljiti, računajući od dana zaključivanja prvog ugovora o radu, najdulje do isteka osam godina na odgovarajućem radnom mjestu u zvanju asistenta. Ugovor o radu za radno mjesto višeg asistenta može trajati sukladno stavku 3. ovoga članka.

(3) Ukupno trajanje zaključenih ugovora o radu, računajući od dana zaključenja prvog ugovora o radu prema Zakonu o visokim učilištima, odnosno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti, ne može prijeći jedanaest godina.

(4) Nakon isteka ugovora o radu iz stavaka 1-3. ovoga članka ne može biti izabran u suradničko zvanje prema ovom Zakonu.

Zatečeni akademski nazivi i stupnjevi **Članak 120.**

(1) Osobe koje su stekle određene akademske nazive i stupnjeve zadržavaju pravo njihova korištenja sukladno propisima prema kojima su ih stekli.

(2) Osobe iz stavka 1. mogu tražiti od visokog učilišta na kojemu su stekli akademski naziv da im u postupku i pod uvjetima predviđenim općim aktom visokog učilišta izda ispravu (potvrdu ili diplomu) o tome da prije stečeni akademski naziv odgovara nekom od akademskih naziva iz članaka 71-74. ovoga Zakona, te nakon što dobije takvu ispravu može koristiti akademski naziv prema ovome Zakonu. Ako visoko učilište na kojemu je stečen akademski naziv ili njegov pravni sljednik ne postoji, Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje će odrediti visoko učilište koje će odlučiti o zahtjevu.

(3) Visoko učilište, za slučaj da prvotno stečeni akademski naziv ne odgovara nazivu koji se stječe prema ovome Zakonu zbog razlike u programu, trajanju studija ili zbog drugih važnih razloga može odbiti zahtjev iz stavka 2. ili odrediti dodatne ispite i/ili izradu rada koji odgovara završnom ili diplomskom radu na studiju. Nakon polaganja ispita ili izrade završnog ili diplomskog rada izdaje se potvrda kojom se utvrđuje akademski naziv osobe.

(4) Doktorat znanosti stečen prema propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovoga Zakona istovrsni su s doktoratima znanosti stečenim prema ovome Zakonu, te osobe koje su ih stekle imaju ista prava kao i osobe koje su doktorat znanosti stekle prema ovome Zakonu.

(5) Osobe koje su prema propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovoga Zakona stekle magisterij znanosti mogu, sukladno općem aktu sveučilišta, steći doktorat znanosti obranom doktorskog rada prema propisima koji su vrijedili na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, najkasnije u roku od osam godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Donošenje podzakonskih i drugih propisa **Članak 121.**

(1) Ministar će, u slučajevima predviđene ovim Zakonom, donijeti podzakonske propise i ustrojiti potrebne upisnike najkasnije tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona, osim ako te propise donosi na prijedlog nekog tijela. U tom slučaju donijeti će podzakonske propise najkasnije dva mjeseca nakon što nadležno tijelo da svoj prijedlog.

(2) Ostala tijela ovlaštena na donošenje podzakonskih propisa ili drugih općih akata predviđenih ovim Zakonom, učiniti će to najkasnije tri mjeseca od dana svog osnivanja.

Primjena odredbi o financiranju **Članak 122.**

(1) Financiranje znanosti i visokog obrazovanja sukladno odredbama ovoga Zakona započeti će 1. siječnja 2004. godine. Do tada financiranje će se obavljati prema propisima koji su vrijedili do stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Znanstveni projekti za koje je zaključen ugovor o financiranju, nastavljaju se financirati prema važećem ugovoru do njegova isteka, osim ako se novim ugovorom, uz suglasnost obiju njegovih stranaka, može utvrditi za projekt povoljniji način financiranja.

Prestanak važenja dosadašnjih propisa **Članak 123.**

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (Nar. novine, 59/96) i Zakon o visokim učilištima

(Narodne novine, 59/96, 14/00 i 26/00, 67/00, 02/99, 94/00,129/00) i na njima utemeljeni propisi, osim onih odredbi tih zakona za koje je ovim Zakonom navedeno da će se primjenjivati do određenog vremena i nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Podzakonski propisi doneseni temeljem Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i Zakona o visokim učilištima primjenjivati će se i nakon prestanka navedenih zakona sve do donošenja odgovarajućih propisa prema ovome Zakonu, osim ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Stupanje Zakona na snagu

Članak 124.

Ovaj Zakon stupa na snagu 15 dana od dana objave u «Narodnim novinama».

OBRAZLOŽENJE KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJDJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Obveza Republike Hrvatske da cjelokupno hrvatsko zakonodavstvo, pa tako i Zakon o visokim učilištima i Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti uskladi s europskim standardima u tim djelatnostima proizlazi iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Republike Hrvatske Europskoj Uniji te iz odredbi Bolonjske deklaracije kojoj je RH pristupila 2001. godine. Preuzimanje ovih međunarodnih obveza za oblast visokog obrazovanja znači preuzimati dogovorene standarde znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja na europskoj razini.

I. 1. Stanje u sustavu znanosti i visokog obrazovanja

Proces stvaranja društva znanja, koji se događa posvuda u razvijenom svijetu, nameće brojne društvene promjene u čijem je središtu prilagodba sustava obrazovanja potrebama bržeg razvoja društva i gospodarstva. Hrvatska treba sustav znanosti i visokog obrazovanja koji je sposoban inicirati i nositi glavni teret promjena u društvu.

Stoga su očekivanja društva i države od akademske zajednice zahtjevna i opravdana. Smatramo da ukupna sposobnost Republike Hrvatske da se priključi krugu razvijenih država ponajviše ovisi o kako sposobnosti sveučilišta i javnih znanstvenih instituta da predvode proces stvaranja društva znanja tako i o voljnosti tijela državne vlasti da podržavaju i sa svoje strane unapređuju takve procese.

Prema tome znanost i obrazovanje, posebice visoko obrazovanje, trebaju i u Hrvatskoj postati glavni nositelj svekolikog gospodarskog i društvenog razvitka. Sadašnje stanje u sustavu znanosti i visokog obrazovanja to ne omogućuje. Temeljita analiza aktualnog stanja prelazi okvire ovoga dokumenta pa će glavne prepreke u ispunjavanju spomenute zadaće biti sažete u sljedećih nekoliko točaka.

I. 1.1. Nemogućnost uspostavljanja sveučilišne autonomije

Ni Zakon o visokim učilištima iz 1993.g. ni njegova izmjena iz 1996. ne dopuštaju prakticiranje sveučilišne autonomije u skladu s temeljnim načelima *Magnae Chartae*². Opasnost od narušavanja temeljnih načela sveučilišne autonomije ne odnosi se samo na financijske i političke utjecaje izvana, već i na unutrašnju rascjepkanost sveučilišta. Fragmentiranost sveučilišta u brojne nezavisne jedinice koje s nadležnim Ministarstvom pojedinačno dogovaraju svoju funkciju i proračun ugrožava integritet i temeljni smisao postojanja sveučilišta³.

² *Magna Charta Universitatum* - Dokument kojeg su 18. rujna 1989. usvojili rektori Europskih sveučilišta povodom 900-te godišnjice osnutka Sveučilišta u Bolonji.

³ "Magna Charta Observatory temeljnih sveučilišnih vrijednosti i prava, O Hrvatskoj", 2001.g. (http://www.unige.ch/eua/Links/Observatory/autonomy_ob_opinions.html)

"Rascjepkanost sveučilišta u brojne neovisne jedinice, koje se s Vladom odvojeno sporazumijevaju oko svoje uloge i proračuna, ugrožava integritet, pa čak i sam pojam sveučilišta kao autonomne akademske ustanove koja je kadra preuzeti odgovornost za sveobuhvatno institucionalno upravljanje i koordinaciju, za kvalitetu i primjerenost svojih nastavnih i istraživačkih aktivnosti te za svoju cjelokupnu odgovornost društvu."

"Samo se sveučilišta koja imaju mogućnost definiranja svoje zadaće i prioriteta, koja donose strateške odluke, koja sklapaju ugovore i dodjeljuju novčana sredstva imajući u vidu čitavu ustanovu mogu nazivati autonomnima."

Fragmentirano sveučilište nije u stanju organizirati i prakticirati nastavne programe u skladu s Bolonjskim procesom i ne može se uključiti u europski sustav visokog obrazovanja. Nadalje, europskim akademskim institucijama nije prihvatljivo pregovaranje i sklapanje ugovora o suradnji s pojedinim jedinicama sveučilišta, s fakultetima.

I. 1.2. Državno su-upravljanje visokim obrazovanjem i znanstvenim istraživanjima

Sadašnji model državnog upravljanja sustavom znanosti i visokog obrazovanja zastario je i onemogućuje brze prilagodbe, gotovo svakodnevno potrebne tim dinamičnim sustavima. Država regulira upise studenata, odlučuje o financiranju nastave i istraživanja, o zapošljavanju u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, odobrava investicije itd. Razvitak institucija i određivanje prioriteta čini država. Istodobno akademska zajednica ima određenu nezavisnost u organizaciji svakodnevnog rada no ponajčešće ne koristi raspoložive mogućnosti za kontrolu i poboljšanje kvalitete.

I. 1.3. Centralizirano financiranje

Proračunsko financiranje visokoškolskog obrazovanja i znanstvene djelatnosti u Hrvatskoj je centralizirano na razini Ministarstva znanosti i tehnologije te je nedostatno i netransparentno posebice zato što se odluke ne temelje na načelu izvrsnosti i kvalitete već na nastavljanju zatečenog stanja t.j. na 'glavarinama'. U financiranju znanstvenih i razvojnih istraživanja gotovo da ne sudjeluju ostala ministarstva a kad i postoji takva potreba, visokoškolske i znanstvene ustanove vrlo se često ponašaju kao trgovačka društva na tržištu bez konkurencije i mogućnosti mjerenja kvalitete. Uz to, u financiranju visokog školstva i znanosti vrlo malo se uključuje lokalna zajednica i gospodarstvo.

I. 1.4. Fragmentiranost istraživanja

Dosadašnja znanstvena produktivnost registriranih hrvatskih znanstvenika, kao i analiza rada prosudbenih skupina, nezadovoljavajuće su. Glavni je razlog tome, pored nestabilnih i nedostatnih ulaganja, preveliki broj premalih i međusobno nepovezanih istraživačkih skupina, dakle fragmentiranost istraživanja. U takvom je stanju teško odrediti znanstveni profil većine javnih znanstvenih instituta a znanstvena profiliranost sveučilišta, kao potencijalno najvažnijeg nositelja znanstvenih istraživanja, posve izostaje. Financiraju se individualni projekti, natječe se veliki broj pojedinaca, što dovodi do usitnjavanja financijskih sredstava i infrastrukturnih resursa. Ne stimuliraju se kolaborativna istraživanja, okrupnjavanje skupina te stvaranje mreže istraživača, što su trendovi razvijenim državama koje su ostvarile značajniji znanstveni probitak u posljednjim desetljećima (primjerice u Norveškoj, Njemačkoj, Finskoj, Nizozemskoj itd.). Nadalje, u najvećem broju slučajeva država je jedini izvor financiranja znanstvenih istraživanja pa istraživački projekti nisu dostatno financirani. Povrh svega, prosudba znanstvenih projekata i određivanje financiranja pod velikim je utjecajem državne administracije.

“Observatory poziva hrvatske nacionalne vlasti da:

- potpuno poštuju osnovna načela dokumenta Magna Charta Universitatum koja traže institucionalni integritet i autonomiju sveučilišta;
- definiraju i primijene organizacijska i financijska pravila u skladu s međunarodnim standardima, to više što je Hrvatska izrazila zanimanje da se pridruži općenito prihvaćenom nastojanju stvaranja jedinstvenog Europskog prostora visokog obrazovanja;
- započnu novu fazu dijaloga o tim temama s relevantnim europskim institucijama i hrvatskim sveučilištima.”

I. 1.5. Nedostatna povezanost istraživanja i obrazovanja

Jedna od temeljnih zadaća suvremenog sveučilišta je znanstveno istraživanje povezano s obrazovanjem i gospodarskim razvojem. U vrijeme nastajanja društva znanja nedvojbeno je da nositelj tog procesa bude sveučilište kao mjesto susreta i prepleta znanosti i obrazovanja.

Zakon o visokim učilištima iz 1993., kao i njegova izmjena iz 1996. (dalje: ZVU) tek deklarativno propisuje obvezu razvijanja znanstvene djelatnosti na sveučilištu no ta je obveza ostala neoperativna jer nije bila usklađena sa Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti. Kada se tome doda već spomenuta fragmentiranost znanstvenog djelovanja, ukupni znanstveni potencijal Hrvatske postaje nedovoljno snažan da bude nosiva sila društva. U konačnici, nedjelotvorni sustavi visokog obrazovanja i znanosti tretirani su kao potrošnja a ne kao temeljni razvojni potencijal zemlje.

I. 1.6. Neuklopivost Hrvatske u "Europski prostor visokog obrazovanja" i "Europski istraživački prostor"

Potpisivanjem Bolonjske deklaracije 1999. ministri 29 europskih zemalja obvezali su se na prihvaćanje temeljnih načela *Magnae Chartae* i započinjanje procesa stvaranja jedinstvenog Europskog prostora visokog obrazovanja. Cilj toga procesa je harmonizacija visokoškolskih sustava svih europskih zemalja koji će omogućiti mobilnost i zapošljavanje svih građana Europe te povećati razinu kompetitivnosti europskog visokog obrazovanja. Kako se radi o vrlo složenoj reformi, za taj je proces planirano jedanaest godina – sustav bi trebao biti uspostavljen do 2010. godine. Sličan proces odvija se u sustavu znanosti, s temeljnim ciljem stvaranja jedinstvenog Europskog istraživačkog prostora.

Bolonjska deklaracija ne prisiljava na reforme već sadrži temeljne smjernice za njih. Država koja ne bi prihvaćala reforme ostala bi izvan glavnih tokova promjena i ne bi se mogla uklopiti u Europske prostore visokog obrazovanja i istraživanja.

I. 1.7. Neizgrađen sustav za kontrolu kvalitete visokoškolskih ustanova i programa

Organizacijski i sadržajni prioritet europskog sustava visokog obrazovanja u ovom trenutku je izgradnja sustava za kontrolu kvalitete visokoškolskih ustanova i studijskih programa. ZVU je takvu ulogu namijenio Nacionalnom vijeću za visoku naobrazbu no to tijelo nažalost nije ispunilo očekivanja. Višestruki su razlozi tome.

I. 1.8. Neuravnotežen regionalni razvoj visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti

Proces transformacije u društvo znanja podrazumijeva da nositelj te transformacije bude sveučilište kao mjesto u kojem se isprepliću znanost i obrazovanje. To se posebice odnosi na uravnotežen, dakle pluricentrički razvoj Hrvatske, u čemu 'regionalna sveučilišta' postaju središtima znanstvenih istraživanja i tehnoloških inovacija u mjestima izvan Zagreba.

Intenzivni gospodarski rast Hrvatske nije moguć bez okretanja gospodarskim aktivnostima temeljenim na znanju i novim tehnologijama. Zbog toga jačanje istraživanja na sveučilištu te povezivanje sveučilišta sa svim znanstvenim institucijama izvan sveučilišta a posebice s gospodarstvom mora postati nacionalni prioritet.

I. 1.9. Problemi veleučilišta

Osnivanjem veleučilišta temeljem ZVU sustav visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj strukturiran je kao binarni sustav, no za njegovo optimalno funkcioniranje nisu

ostvarene ni materijalne ni kadrovske pretpostavke. Stoga veliki dio veleučilišne nastave održavaju sveučilišni nastavnici, znatan dio nje održava se na sveučilištu, što dodatno opterećuje sveučilišne nastavnike te delakosežno narušava kvalitetu njihovih znanstvenih djelatnosti. Sve je to u sustavu visokog obrazovanja stvorilo brojne probleme te onemogućilo cjeloviti razvitak sustava.

Čvrsto povezana s regionalnim gospodarstvom i lokalnom samoupravom, učinkovita i fleksibilna u obrazovanju kadrova koji imaju praktična znanja kompatibilna s potrebama poslodavaca, upravo veleučilišta mogu i trebaju biti snažan motor nacionalnog a posebice regionalnog razvoja zemlje. Tome nažalost nije uvijek tako.

I. 2. Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Na temelju naprijed iznesene ocjene stanja u znanosti i visokom obrazovanju kao i o nedostacima u važećim Zakonu o visokim učilištima i Zakonu o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti, prišlo se izradi novog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju kao jedinstvenog teksta koji objedinjuje sustav visokog obrazovanja i znanosti.

Smatramo da ova dva kompatibilna područja nije oportuno regulirati odvojeno pa su u Zakonu čije se donošenje predlaže neki instituti obrađivani zajedno, u međusobnoj interakciji. Isto tako u Zakonu čije donošenje se predlaže nisu ponavljana rješenja koja predviđaju drugi supsidijarni zakoni, kao npr. Zakon o ustanovama, već se samo poziva na rješenja iz tih zakona.

I. 2.1. Nacionalna tijela u sustavu znanosti i visokog obrazovanja

Djelovanje sustava znanosti i visokog obrazovanja nadziru Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje.

Oba nacionalna tijela imenuje Sabor, na prijedlog Vlade a temeljem prijedloga znanstvenih i akademskih institucija. Osnovna svrha tih tijela je da znanošću i visokim obrazovanjem sve više upravljaju vrhunski znanstvenici, s instituta i sa sveučilišta.

Radi operativnosti predlažemo dva tijela koja se, objedinjena nekim zajedničkim zadaćama i ovlastima, povremeno sastaju te tada zajednički odlučuju o specificiranim pitanjima.

Obveza je znanstvenih instituta te visokoobrazovnih programa i ustanova periodično vrednovanje (najkasnije svakih pet godina).

Agencija za znanost i visoko obrazovanje obavlja stručne poslove u vrednovanju znanstvenih organizacija i visokih učilišta. Agencija je javna ustanova u državnom vlasništvu koja djeluje autonomno te koja za Nacionalno vijeće za znanost i za Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje obavlja stručne poslove vrednovanja. Osnivanjem i djelovanjem agencije Hrvatska se usuglašava s razvijenim europskim zemljama.

Agencija je ponajviše virtualna ustanova koja će za poslove prosudbe i evaluacije angažirati vanjske suradnike iz zemlje i inozemstva.

Agencija također brine za kulturu kvalitete i poštovanje europskih standarda u znanosti i visokom obrazovanju te vodi Nacionalni informacijski centar za znanstvene i akademske djelatnosti, čime su uklapa u europsku mrežu informacijskih centara (ENIC).

I. 2.2. Znanstvena djelatnost i znanstveni rad

Kako bi tek dio postojećih javnih znanstvenih instituta trebao zadržati svoj sadašnji status dok bi većina njih trebala ili biti vraćena na sveučilišta ili pak upućena u tržišnu utakmicu, javni znanstveni instituti trebali bi izvoditi znanstvena istraživanja od strategijskog značaja za RH te stoga djelovati pod neposrednim nadzorom osnivača, dakle države odnosno resornog ministarstva. Stoga se u javnim institutima zadržava upravno vijeće.

Kolaborativni znanstveni programi slijede uzor velikih udruženih europskih

znanstvenih "okvirnih projekata" koji se sekvencijalno izvode u različitim sredinama, visokospecijaliziranim za pojedine sekvencije.

Centri izvrsnosti predstavljaju grupacije znanstvenika koji postižu odlične i međunarodno priznate rezultate te uživaju prednost u financiranju projekata i opreme. Trebali bi postati glavnim nosiocima međunarodne suradnje.

Tehnološki parkovi su trgovačka društva sveučilišta i znanstvenih instituta, osnovana u cilju razvitka i primjene inovativnih tehnoloških procesa.

I. 2.2.1. Znanstvena zvanja

Znanstvena zvanja se stječu neovisno o radnome mjestu i u tom su smislu naslovna te ne ovise o raspoloživom radnom mjestu u radnoj organizaciji.

Izbore u znanstvena zvanja provodit će ovlaštene ustanove.

Uz izborna zvanja uvodi se zvanje zaslužnog znanstvenika, koje umirovljenim znanstvenim savjetnicima omogućava sudjelovanje u znanstvenim projektima i ostalim djelatnostima instituta odnosno zavoda.

I. 2.2.2. Napredovanje i reizbor znanstvenika

Ugovor o radu zaključuje se sa znanstvenicima na neodređeno vrijeme, s obavezom reizbora svakih 5 godina. U slučaju neuspjeha izbora u više zvanje nakon drugog izbora u isto zvanje, radna organizacija može sklopiti ugovor na određeno vrijeme, najdulje od pet godina.

U dilemi da li striktno primjenjivati obavezu napredovanja u znanstvenim zanimanjima ili omogućiti izuzetno ostajanje u istome zvanju i nakon dva izbora, dakle nakon 10 godina, odlučili smo se za drugu mogućnost jer nam se činilo manjim zlom da netko ne napreduje no da, uglavnom zbog kolegijalne osjetljivosti prema kandidatima, znanstvenici napreduju a da za više zvanje nisu ispunili propisane uvjete.

Osobe u suradničkim zvanjima (asistent i viši asistent) sklapaju ugovor o radu na određeno vrijeme, u trajanju od najviše šest godina. Smatrali smo potrebnim suradnička, dakle početnička zvanja ograničiti na rok koji smatramo realnim za dovršenje poslijediplomskog studija i za stjecanje titule doktora znanosti. Na taj će način biti stimuliran 'protok kadrova' te ostajanje u sustavu znanosti najboljih među njima.

I. 3.3. Sustav visokog obrazovanja

Sustav je mješovit jer podržava stručno obrazovanje (koje se izvodi na visokim školama, veleučilištima i sveučilištima) te sveučilišno (koje se izvodi isključivo na sveučilištima).

Zakon na jednak način tretira privatna i javna visoka učilišta.

I. 3.3.1. Funkcijska integriranost i pravna osobnost

Zakon ne definira eksplicitno pravni status fakulteta i ostalih sastavnica sveučilišta, ostavljajući tako samim sveučilištima mogućnost širokog raspona njihovog pravnog konstituiranja, temeljenog na općim i posebnim postavkama Zakona o ustanovama. Samo sveučilište tretira se pak kao jedinstvena integralna ustanova.

Zakon traži da sastavnice sveučilišta djeluju jedinstveno i usklađeno u akademskim pitanjima, financijskom poslovanju i pravnom prometu, investicijama i razvojnim planovima, profiliranju znanstvenih istraživanja, u nastupu prema vanjskim partnerima u znanstvenim djelatnostima i visokom obrazovanju.

Uz brojne ustavnopravne poteškoće, ocijenili smo da bi ukidanje pravne osobnosti fakulteta i jednokratno prenošenje svih ingerencija s fakulteta na sveučilište predstavljale

veliku promjenu s organizacijskog, pravnog i proceduralnog stanovišta, u sustavu za koji cijenimo da ovoga trenutka nije naročito fleksibilan ni sposoban za promjene. Umjesto te velike i riskantne promjene odlučili smo predložiti nekoliko uzastopnih, ali za uspjeh izglednijih promjena.

Uz to, isključiva pravna osobnost sveučilišta nije sama sebi svrha već tek jedno od sredstava za postizanje funkcionalne integriranosti sveučilišta. Pod funkcionalnom integriranošću razumije se jedinstveni nastup sveučilišta u akademskim, znanstvenim i financijskim poslovima.

Funkcionalnu integriranost treba razumjeti kao zakonsku obvezu fakulteta i ostalih sastavnica sveučilišta s pravnom osobnošću da u financijskom i pravnom prometu djeluju putem sveučilišta. Na taj način država kao osnivač javnih sveučilišta određuje djelovanja svojih ustanova.

Jedinstvenost i usklađenost u akademskim pitanjima znači da će se na hrvatskim sveučilištima studirati sveučilišni programi, s tim da će programe najvećim dijelom izvoditi fakulteti. Stoga bolonjskim procesom uvedeni izborni predmeti trebaju biti ponudeni na razini sveučilišta. Programme studiranja donosi senat sveučilišta.

Zakonom se određuju osnovna načela i glavne procedure u djelovanju sveučilišta i javnih znanstvenih instituta. Pojednostavljena primjena zakonom predviđenih načela i procedura biti će precizirane normativnim aktima sveučilišta i instituta jer smatramo opravdanim da se spomenute ustanove – kako zbog razlika u veličini tako i zbog onih u predmetnoj orijentaciji – organizacijski razlikuju.

I. 3.3.2. Upravljanje sveučilištem

Upravljanje sveučilištem postaje trodijelno:

- a) senat i rektor odlučuju o akademskim pitanjima;
- b) Sveučilišno vijeće je poslovodno tijelo koje sačinjavaju čelnici sveučilišta i njegovih sastavnica;
- c) Sveučilišni savjet je četverokomponentno tijelo, koje treba osigurati utjecaj osnivača, lokalne zajednice i gospodarstvenika na strateške odluke sveučilišta.

Putem sveučilišnog savjeta sveučilište se i institucionalno povezuje sa svojom okolinom. S obzirom na značaj znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja za policentrični razvoj zemlje, utjecaj lokalne zajednice i (lokalnih) gospodarskih komora od odlučujućeg je značaja. Taj bi utjecaj trebao pridonijeti tome da se znanost i visoko obrazovanje orijentiraju prema lokalnim komparativnim prednostima i koriste ih u svom djelovanju kao i da sve više odgovaraju na lokalne potrebe.

Kako je za pretpostaviti da sveučilišna tijela donose odluke temeljem argumenata a ne nametanja interesa, smatrali smo dostatnim u rad savjeta uključiti predstavnike vanjskih instancija, a ne osigurati njihovu brojčanu premoć. Tim se odredbama također poštuju osnovne postavke institucijske samouprave i sveučilišne autonomije koje su sveučilištima zajamčene Ustavom i ovim zakonom.

I. 3.3.3. Upravljanje veleučilištem i visokim školama

Veleučilišta i visoke škole ne uživaju autonomiju već su pod nadzorom osnivača. Stoga osnivač imenuje tri od pet članova nadzornog odbora.

Stručni studiji obavezni su harmonizirati se s onima u europskom visokoobrazovnom prostoru.

I. 3.3.4. Bolonjski proces i europski standardi

Sveučilišni studiji slijede odredbe Bolonjske deklaracije i organiziraju se prema sustavu prenosivih bodova.

Prema odredbama Bolonjske deklaracije i sheme 3+2+3 (preddiplomski, diplomski i poslijediplomski studij), poslijediplomski studij postaje sastavni dio redovitog curriculuma, što implicira i zahtijeva:

- a) više raspoložive infrastrukture (prostora, opreme, knjižnica, laboratorija, vježbaonica, radnih prostora),
- b) više nastavnog osoblja,
- c) više potrebne novca za sustav visokog obrazovanja.

Jedna od ključnih faza u procesu harmonizacije visokoškolskih sustava u Europskom prostoru visokog obrazovanja je izgradnja sustava za kontrolu kvalitete visokog obrazovanja. Taj sustav bi trebao omogućiti usporedivost i razvrstavanje visokoškolskih institucija i programa, te otvoriti mogućnost priznavanja, ili točnije prepoznavanja akademskih kvalifikacija bez obzira na način i program njihova ostvarivanja. Zbog toga je uspostavljena mreža agencija za priznavanje diploma (ENIC/NARIC) i mreža agencija za kontrolu kvalitete (ENQA). Republika Hrvatska je obvezna osnovati takve agencije i uključiti ih u mrežu, na što je obavezuje i nedavno ratificirana Lisabonska konvencija.

I. 3.3.5. Stručni studiji

Stručni studiji izvode se na sveučilištu te veleučilištu i visokim školama. Time se zakonski odobrava 'mješoviti sustav' studiranja umjesto binarnog. Tome su barem tri razloga:

- u Hrvatskoj značajan dio nastave na veleučilištima i visokim školama održavaju sveučilišni nastavnici a jedan se dio nastave održava u sveučilišnim prostorima. Uvede li se isključivi binarni sustav, prema kojem bi stručnu nastavu izvodila jedino veleučilišta i visoke škole, silom takve zakonske odredbe morala bi biti zatvorena većina stručnih studija;
- skromna opremljenost naših visokih učilišta nalaže pomnu suradnju na svim razinama, pa tako i onu između sveučilišta i veleučilišta;
- prema 'Bolonjskom procesu' prva faza studija smatra se temeljnom ili stručnom, što dovodi do konvergencije između stručnih studija i prve faze sveučilišnih studija. Stoga treba pomno pratiti europska iskustva i slijediti njihove primjere te ostaviti mogućnost za ugovaranje različitih vrsta odnosa između te dvije vrste studiranja.

I. 3.3.6. Studijski programi i vrste studenata

Zahtjevima da studijski program bude na razini najnovijih znanstvenih spoznaja i na njima temeljenih vještina, usklađen s nacionalnim prioritetima i potrebama profesionalnog sektora, usporediv s programima u zemljama Europske Unije, od sveučilišta se traži da programi budu znanstveno aktualni, povezani s vlastitom a napose profesionalnim (privrednim) sektorom te u skladu s visokoškolskim standardima EU—a.

S obzirom na kvalifikacijsku strukturu hrvatskog stanovništva koju treba svim sredstvima poboljšavati, ostavljena je mogućnost postojanja "izvanrednih studenata", naime studiranja uz rad.

I. 3.3.7. Radna mjesta na visokim učilištima

Zvanja na sveučilištu vezana su uz radna mjesta. U ostalome su paralelna znanstvenim zvanjima.

I u sustavu visokog obrazovanja zakon predviđa dva redovita izbora. Ako kandidat ne ispunjava uvjete za napredovanje a na natječaj se ne javi nitko tko bi nudio više kvalifikacije, kandidat ostaje u sustavu u postojećem zvanju ali mu prestaje ugovor o stalnom radnom odnosu. Ugovor na određeno vrijeme može trajati najdulje pet godina.

I. 3.3.8. Rektorski zbor i vijeće veleučilišta i visokih škola

Rektorski zbor odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj. Vijeće veleučilišta i visokih škola odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj veleučilišta i visokih škola. Zbog specifičnih potreba, zakon predlaže formiranje zasebnog vijeća veleučilišta i visokih škola.

I. 3.3.9. Financiranje

Prijedlog proračunskih sredstava i njihovu raspodjelu izrađuju Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje na zajedničkim sjednicama, uz stručnu pomoć Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

Kako zakon otvara mogućnost sufinanciranja i privatnih visokih učilišta, s obzirom na to da obavljaju javnu djelatnost od općeg interesa, predloženi Zakon izjednačuje privatna i javna visoka učilišta.

Zakon predlaže financiranje sveučilišta doznakama cjelokupnog iznosa za odobreni program ("lump sum", "block budget").

Financiranje programa sveučilišta donosi brojne promjene.

Ono znači da krajnja raspodjela sredstava iz državnog proračuna postaje ovlast sveučilišta i njegovih organa. U konačnici, tek uvođenjem financijske autonomije otpočinje prakticiranje pune autonomije sveučilišta.

Tek uvođenjem pune autonomije sveučilišta kao ustanove znanstvenici i sveučilišni profesori kao pojedinci postaju posve odgovorni za svoju djelatnost.

U tu bi svrhu trebalo prije početka primjene predloženog zakona detaljno urediti odnose unutar sveučilišta te donijeti ključeve za raspodjelu financijskih sredstava.

Jedan od ključeva je 'cijena studiranja' po područjima te financiranje studijskih programa umjesto 'glavarina'. Na taj način sveučilišta dobivaju objektivna mjerila za unutar-sveučilišnu raspodjelu financija te istovremeno postaju zainteresirana studiranje učiniti efikasnijim: skratiti vrijeme od upisa do diplome te poraditi na povećanju postotka diplomiranih. I ta će mjera doprinosti poboljšanju kvalifikacijske strukture hrvatskog stanovništva.

Nov način financiranja traži cjelovitu reorganizaciju financijskih službi jer financijski subjekti postaju sveučilišta odnosno to prestaju biti fakulteti.

Sveučilište postaje poslodavac sveučilišnim djelatnicima.

I konačno, decentraliziranje financiranja doprinosi decentraliziranju cjelokupnog sustava znanosti i visokog obrazovanja.

I. 3.4. Prijelazne odredbe

Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje i Nacionalno vijeće za znanost biti će konstituirani najkasnije šest mjeseci od donošenja zakona (čl. 115/1) a sva ostala tijela najkasnije u roku od devet mjeseci.

Nov način preddiplomskog i diplomskog studiranja treba otpočeti najkasnije akademske godine 2005-6. a poslijediplomskog 2004-5.

Ministar će donijeti podzakonske propise i organizirati upisnike najkasnije tri mjeseca nakon stupanja na snagu ovog zakona. Ako propise ministar donosi na prijedlog nekog tijela, donijet će ih dva mjeseca od donošenja prijedloga.

Financiranje prema ovom zakonu trebalo bi se početi primjenjivati od 1.1.2004.g.

Potpuna pravna integriranost sveučilišta trebala bi biti uvedena najkasnije do 31. 12. 2008.g. Ovaj zakon omogućava sveučilištima da i prije tog datuma provedu pravnu integraciju.

Od 2008.g. kao krajnjeg roka za pravnu integraciju sveučilišta preostaju dvije godine

do konačne implementacije bolonjskog procesa. S obzirom na praktičiranu funkcionalnu integriranost dvije godine ocjenjujemo dovoljnim vremenom za detaljne preinake i konačna prilagođavanja našeg sustava europskome.

II. PITANJA KOJA ĆE SE UREDITI ZAKONOM

Zakonom čije se donošenje predlaže uredit će se različiti aspekti znanstvene i visokoobrazovne djelatnosti:

- sadržaji akademske samouprave i autonomije sveučilišta;
- nacionalna tijela za nadzor nad sustavom znanosti i visokog obrazovanja;
- ustroj, zadaće i rad Nacionalnog vijeća za znanost;
- formiranje znanstvenih razreda i znanstvenih matičnih odbora;
- ustroj, zadaće i rad Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje;
- temeljne zadaće Agencije za znanost i visoko obrazovanje;
- uspostavljanje sustava za kontrolu kvalitete te načela vrednovanja znanstvenih instituta, studijskih programa i visokih učilišta
- definiranje fizičkih i pravnih osoba koje se bave znanstvenom djelatnošću;
- ustroj i upravljanje znanstvenim institutima;
- proglašavanje znanstvenih centara izvrsnosti i osnivanje znanstveno–tehnoloških parkova;
- znanstvena zvanja i postupak stjecanja znanstvenog zvanja neovisno o radnom mjestu;
- radna mjesta u sustavu znanosti i visokog obrazovanja;
- uvjeti za izbor u znanstvena te znanstveno–nastavna, umjetničko–nastavna, nastavna, suradnička i stručna radna mjesta;
- vrste studija (sveučilišni i stručni) u skladu s procesom uspostavljanja Europskog prostora visokog obrazovanja;
- studiji (uvjeti za upis na studij, ustroj i način izvedbe studija, završetak studija te isprave o studiju);
- studenti;
- vrste visokih učilišta, upravljanje visokim učilištima i njihovo osnivanje (sveučilišta, fakulteti, umjetničke akademije i sveučilišni odjeli u sastavu sveučilišta, te visoke škole i veleučilišta);
- dopusnica za obavljanje djelatnosti visokih učilišta;
- ustroj visokih učilišta u skladu s načelima ustroja i upravljanja u europskim državama;
- postupak izbora na radna mjesta na visokim učilištima,
- ustroj i uloga Rektorskog zbora i Vijeća veleučilišta i visokih škola;
- ustroj i uloga Odbora za etiku, donošenje etičkog kodeksa i formiranje etičkih povjerenstava;
- financiranje znanstvene djelatnosti i visokih učilišta;
- financiranje znanstvenih projekata i kolaborativnih znanstvenih programa;
- nadzor nad zakonitošću rada visokih učilišta;
- prijelazne i završne odredbe za implementaciju Zakona.

III. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBA KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA

OPĆE ODREDBE (članci 1.-5.)

Članak 1. Predmet normiranja ovog zakona je sustav znanstveno- i razvojno-istraživačka djelatnost koje se u zakonu spominju pod zajedničkim imenom: znanost i sustav visokog obrazovanja.

Članak 2. Ovim člankom navode se osnovna načela o znanosti i visokom obrazovanju kao djelatnostima od posebnog interesa za RH koja je ujedno i sastavni dio međunarodnog a posebno europskog znanstvenog i visokoobrazovnog prostora. Osnovna karakteristika je sloboda i autonomija stvaralaštva u znanstvenoj djelatnosti i akademske slobode, akademska samouprava i autonomija sveučilišta u visokom obrazovanju.

Članak 3. Zadaća visokih učilišta, osim preddiplomskog, diplomskog i poslijediplomskog obrazovanja je provedba znanstvenog, umjetničkog i razvojnog istraživanja te ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku. Osim znanstvenih istraživanja zadaća javnih znanstvenih instituta je također ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za RH, zajedno sa sveučilištem u funkciji uspostavljanja znanstvene strukture i visokog obrazovanja.

Članak 4. Ovaj članak dalje razjašnjava pojmove akademske zajednice i akademskih sloboda i određuje okvir akademskih sloboda, akademske samouprave i autonomije sveučilišta te, nasuprot njima, postavlja odgovornost za njihovu provedbu.

Članak 5. Ovim člankom određuje se supsidijarna primjena Zakona o ustanovama na ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, za slučajeve koji ovim zakonom nisu regulirani a odnose se na ove ustanove.

NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST I NACIONALNO VIJEĆE ZA VISOKO OBRAZOVANJE (članci 6.-19.)

Članak 6. Ovim člankom osniva se Nacionalno vijeće za znanost kao strateško tijelo odgovorno za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti u RH. Među osnovne funkcije Nacionalno vijeće za znanost, koje nisu savjetodavnog karaktera, spada prije svega nadzor kvalitete i vrednovanje znanstvenih organizacija, što ovo tijelo obavlja prema utvrđenim kriterijima, utvrđivanje znanstvenih područja, polja i grana i interdisciplinarnih znanstvenih i umjetničkih područja, utvrđivanje pobližih uvjeta za stjecanje znanstvenih zvanja u skladu sa zakonom i uvjeta za dobivanje ovlaštenja za provođenje postupka izbora u znanstvena zvanja. Važna zadaća je i u provedbi vrednovanja znanstvenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa i dr.

Članak 7. Osniva se Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje kao tijelo odgovorno za razvitak i kvalitetu cjelokupnog sustava visokog obrazovanja RH. Osim savjetodavnih funkcija ovo tijelo provodi vrednovanje visokih učilišta i studijskih programa.

Članak 8. Zbog interakcije sustava znanosti i visokog obrazovanja ovim člankom predviđaju se i zajedničke zadaće Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, prvenstveno u predlaganju Vladi raspodjele financijskih sredstava predviđenih u proračunu RH za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje.

Članci 9. i 10. Ovi članci određuju sastav i broj te mandat članova Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje te predviđaju da ova tijela mogu na svoje sjednice pozivati ministra, a po potrebi i druge članove Vlade, koji mogu sudjelovati u raspravi.

Članci 11. i 12. Ovim člancima regulira se način izbora i razrješenja članova Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i određuje tko ne može biti član ovih vijeća.

Članak 13. Osnovna pitanja načina rada i odlučivanja Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje određeni su ovim člankom a detaljan način rada uređuju poslovnikom o radu, koji se objavljuje u «Narodnim novinama». Administrativne i stručne poslove za oba ova tijela obavlja Agencija za znanost i visoko obrazovanje.

Članak 14. Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, koji se osniva ovim člankom, je stručno tijelo Nacionalnog vijeće za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje za područje financijskog poslovanja.

Članak 15. Temeljem ovog članka Uredbom Vlade RH osniva se Agencija za znanost i visoko obrazovanje (dalje: Agencija) radi provođenja stručnih poslova vrednovanja znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, znanstvenih projekata i kolaborativnih znanstvenih programa kao i poslova oko uspostave Nacionalne mreže za osiguranje kvalitete visokog obrazovanja koja je uključena u Europsku mrežu za osiguranje kvalitete. Agencija je zamišljena kao državna ustanova autonomnog djelovanja, koja navedene poslove obavlja za Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, čime se udovoljava Europskim standardima u znanosti i visokom obrazovanju.

Člankom 16. propisani su rokovi i određena je nadležnost Nacionalnog vijeće za znanost odnosno Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i Agencije u postupku vrednovanja javnih znanstvenih instituta i visokih učilišta te provjeri kvalitete i učinkovitosti ovih ustanova.

Članak 17. Ovim člankom uvodi se obveza vrednovanja i studijskih programa na visokim učilištima koje provodi Agencija na temelju pravilnika ministra donesenog na prijedlog Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Konačnu ocjenu o vrednovanju studijskog programa utvrđuje Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje.

Članak 18. Ovim člankom propisana je obveza izdavanja ili uskrate dopusnice ili pisma očekivanja visokom učilištu odnosno za studijski program te su određeni pravni pojmovi ovih javnih isprava i posljedice koje proizlaze njihovim izdavanjem ili uskratom izdavanja.

Članak 19. Nacionalno vijeće za znanost imenuje područna znanstvena ili umjetnička vijeća u skladu i na način propisan ovim člankom. Nacionalno vijeće za znanost, temeljem ovog članka, imenuje i matični odbor koji sudjeluje u izboru u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja.

SUSTAV ZNANSTVENE DJELATNOST (članci 20. – 46.)

Članci 20-27. Ovo poglavlje obrađuje znanstvenu djelatnost i znanstveni rad, definira znanstveni rad, slobode znanstvenog rada i djelovanja te donosi osnovne odredbe o unutaršnjem ustroju javnih i znanstvenih instituta s tim da, uz Znanstveno vijeće, institut može imati i Znanstveni savjet.

Propisana je obveza javnih znanstvenih instituta da surađuju s visokim učilištima u provedbi visoke naobrazbe. Osim fizičkih osoba, kao temeljnih subjekata znanstvene djelatnosti, među ove subjekte ubraja se i Nacionalno vijeće za znanost, Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, Ministarstvo, CARnet, Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj RH, nastavne baze medicinskih, stomatoloških i farmaceutskih fakulteta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene udruge, muzeji, arhivi i druge pravne osobe upisane u upisnik znanstvenih organizacija i znanstvenika koji vodi Ministarstvo znanosti i tehnologije.

Članci 28.-30. Kolaborativni znanstveni programi kao interdisciplinarni znanstveni programi koje provode sveučilišta i javni znanstveni instituti predstavljaju najvažnije znanstvene okvirne projekte pa je zakonom propisan način i uvjeti njihovog donošenja. Znanstveni centri izvrsnosti su novost u našem sustavu a predstavljaju grupacije znanstvenika ili znanstvenih organizacija koji su kao takvi vrednovani od strane nadležnih tijela i proglašeni izvrsnima od strane ministra. U skladu sa svojim ustrojem sveučilišta i znanstveni instituti mogu osnivati i tehnologijske parkove radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, poticajne suradnje znanstvenika i gospodarstvenika i jačanje gospodarstva utemeljenog na znanost.

Članci 31.-36. Ovi članci obrađuje vrste znanstvenih i istraživačkih zvanja i uvijete za njihov izbor, te omogućuju reizbor ili napredovanje onih znanstvenika koji su svoj znanstveni rad obavljali prema ranijim propisima. Kako stjecanje znanstvenog zvanja ne ovisi o radnom

mjestu, postupak za izbor može pokrenuti i fizička osoba koja smatra da ispunjava uvjete i znanstvena organizacija. Ovlast za provođenje postupka izbora ima samo ona znanstvena organizacija koja ispunjava propisane uvjete i kojoj je ministar izdao rješenje. Člankom 35. detaljno je propisan postupak provedbe izbora u znanstveno zvanje i određeno da se ovaj postupak mora provesti u roku od 120 dana, te da je odluka o izboru pristupnika upravni akt, protiv kojeg se može pokrenuti upravni spor. Rokovi ne teku u razdoblju od 15. srpnja do 31. kolovoza i od 20. prosinca do 7. siječnja. Posljedica stalnog prekoračenja rokova u postupku izbora u znanstvena zvanja jest da ministar može, uz suglasnost Nacionalnog vijeće za znanost, oduzeti ovlaštenje znanstvenoj organizaciji.

Članci 37. i 38. Ovim odredbama regulirana je trajnost znanstvenog zvanja i propisani uvjeti i tijela koja sudjeluju u postupku oduzimanja. Odredbom članka 38. uvodi se u sustav znanosti institut počasnog zvanja zaslužni znanstvenik koje znanstvene organizacije mogu dati svojim istaknutim umirovljenih znanstvenicima.

Članak 39-46. Prema odredbama ovih članaka određena su znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta u znanstvenim organizacijama, postupak izbora na radna mjesta te je određeno da se ovaj izbor vrši na pet godina. Opći uvjet za izbor na određeno radno mjesto je upis u Upisnik znanstvenika u istom ili višem znanstvenom zvanju, ako nema dodatnih uvjeta propisanih statutom znanstvene organizacije. Radno-pravni status osoba izabranih na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta te prava i obveze iz radnog odnosa reguliraju se ugovorom o radu. Institutom mirovanja rokova za izbor u zvanja rokovi za izbor i reizbor miruju i ne uračunavaju se u rok za izbor u vrijeme porodnog dopusta, bolovanja dužih od tri mjeseca, služenja vojne obveze, obavljanja javne dužnosti te u drugim opravdanim slučajevima, kad je to predviđeno zakonom, kolektivnim ugovorom ili općim aktom znanstvene organizacije. Rad izvan znanstvene organizacije znanstvenika, suradnika ili stručnih radnika može se ograničiti općim aktom znanstvene organizacije, radi sprečavanja negativnih utjecaja na rad matične znanstvene organizacije ili sprečavanja konkurencije.

SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA (članci 47.-106.)

Članci 47-52. Sustav visokog obrazovanja predviđen ovih člancima je mješoviti jer podržava stručno obrazovanje koje izvode visoke škole i veleučilišta a u skladu s ovim zakonom i sveučilišta. U načelu zakon na jednak način tretira privatna i javna visoka učilišta u pogledu osnivanja, s tim da su privatna visoka učilišta dužna prije početka rada osigurati na propisan način jamstvo radi osiguranja nastavka i dovršetka studija za slučaj prestanka rada visokog učilišta ili prestanka izvođenja određenog studija. Visoka učilišta osnovana po odredbama ovoga zakona, mogu započeti obavljati djelatnost i izvođenje određenih studija nakon upisa u Upisnik visokih učilišta i Registar ustanova pri trgovačkom sudu. Poseban položaj imaju visoka vjerska učilišta osnovana po općim aktima vjerskih zajednica.

Članci 53-66. Prema ovim odredbama zakona sveučilište se tretira kao integralno jer u sebi integrira funkcije svojih sastavnica, posebno fakulteta, akademija i odjela te putem svojih tijela osigurava svoje jedinstveno i usklađeno djelovanje u skladu sa strateškim i razvojnim odlukama o akademskim pitanjima, financijskom poslovanju, investicijama, razvojnim planovima i o nastupu prema vanjskim partnerima. Ovim člancima propisuje se ustroj sveučilišta i njegovih sastavnica, nepovredivost sveučilišta te se određuju tijela sveučilišta i njihove nadležnosti. Predlažući ovaj sistem ocijenjeno je da bi ukidanje pravne osobnosti fakulteta i prenošenje svih ingerencija s fakulteta na sveučilište, predstavljalo veliku promjenu u organizacijskom, pravnom i proceduralnom pogledu, u sustavu koji ovog trenutka nije naročito fleksibilan i sposoban za takve promjene. Studentski predstavnici u Senatu sveučilišta imaju pravo suspenzivnog veta ako se raspravlja o pitanjima koja su od posebnog interesa za studente. Sastavnice sveučilišta osim fakulteta i umjetničkih akademija su i sveučilišni odjeli, i sveučilišni instituti.

Povezivanje prakse, znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja postiže se davanjem prava ustanovama visokog obrazovanja da uz suglasnost sveučilišta osnivaju svoje unutarnje organizacijske cjeline u čijem radu mogu sudjelovati i studenti, a ostvarena dobit s

obzirom na neprofitabilni karakter sveučilišta, mora se ulagati isključivo u unaprjeđenje rada sveučilišta, odnosno njegovih sastavnica.

Članak 67. i 68. Ovim člancima propisane su osnovne odredbe ustrojstva veleučilišta i visoke škole i njihovih tijela i određen je njihov sastav i način rada.

Članak 69-76. Ovim odredbama reguliraju se vrste studija slijedom odredbi Bolonjske deklaracije. Studiji se organiziraju po mješovitom binarnom principu kao sveučilišni i stručni studiji, s mogućnošću izvedbe stručnog studija i na sveučilištu. Sveučilišno obrazovanje obuhvaća tri razine: preddiplomski, diplomski i poslijediplomski studij. Svaka razina studija mora biti u skladu s Europskim sustavom prijenosa bodova – ECTS, s tim da se jednom godinom studija stječe 60 ECTS bodova. Završetkom preddiplomskog studija stječe se akademski naziv bakalaureus, uz naznaku struke, dok se završetkom diplomskog sveučilišnog studija stječu akademski nazivi dipl. uz koji se dodaje naziv struke. Poslijediplomski sveučilišni studij traje u pravilu 3 godine i njegovim završetkom stječe se akademski stupanj dr. znanosti, odnosno dr. umjetnosti. Stručni studiji provode se na visokoj školi i veleučilištu, odnosno sveučilištu u skladu sa zakonom. Završetkom stručnog studija sa 180 ili više ECTS bodova stječe se stručni naziv bakalaureus uz naznaku struke u skladu s posebnim zakonom. Prijenos ECTS bodova može se provesti između različitih studija, uz uvijete i na načina propisan općim aktom visokog učilišta. Ovaj zakon dopušta mogućnost da veleučilište i visoka škola osnuje ili ustroji određeni studij s domaćom odnosno stranom fizičkom ili pravnom osobom te da mogu izvoditi razne programe stručnog usavršavanja.

Članak 77-82. Upis na studij jedno je od akademskih samouprava sveučilišne zajednice, pa se ovim zakonom propisuju samo osnovne odredbe. Člankom 78. propisuje se da studijski programi moraju odgovarati zahtjevima najnovijih znanstvenih spoznaja i na njima temeljenih vještinama te da moraju biti usklađeni s nacionalnim prioritetima i potrebama profesionalnog sektora, usporedivi s programima s zemljama EU-a, znanstveno aktualni i povezani s gospodarskim sektorom, te u skladu s visokoškolskim standardima EU-a.

Članak 83-85. Uvjeti za završetak studija su položeni svi ispiti ovisno o studijskom programu, izrada završnog rada ili polaganje završnog ispita. Po završetku studija studentu se izdaje isprava o završetku studija. Po završetku sveučilišnog dodiplomskog studija i stručnog, odnosno specijalističkog stručnog studija studentu se izdaje svjedodžba, ako po završetku diplomskog, poslijediplomskog i poslijediplomskog specijalističkog studija izdaje se diploma. Uz svjedodžbu diplomu ili potvrdu studentu se izdaje i dopunska isprava o studiju kojom se potvrđuje koje je ispite položio i s kojom ocjenom, te podacima o nastavnom opterećenju i nastavnim sadržajima. Postupak priznavanja inozemnih diploma i stručnih kvalifikacija obavlja se u skladu s posebnim zakonom.

Članci 86-90. Ovim člancima određuju se uvjeti za stjecanje i prestanak statusa studenata, propisuju se osnovna prava i obveze studenata.

Članci 91-104. Ovim člancima određuju se vrste znanstveno-nastavnih, umjetničko-nastavnih, suradničkih i stručnih zvanja. Izbori u znanstveno-nastavna umjetničko-nastavna i suradnička te nastavna zvanja provode se na sveučilištu i to na odgovarajuća radna mjesta putem javnog natječaja. Uvjeti za izbor u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja znatno su pojednostavljeni u odnosu na uvijete važećeg zakona. Ovim odredbama predviđeno je kao i do sada počasnno znanstveno-nastavno ili umjetničko-nastavno zvanje profesor emeritus. Postoje samo dva suradnička zvanja, asistent i viši asistent, a mogućnost izbora u nastavna zvanja i na radna mjesta koja odgovaraju tim zvanjima predviđena je na veleučilištu i visokoj školi, a iznimno i na sveučilištu. Suradničko zvanje i radno mjestu na veleučilištu i visokoj školi je asistent, a stručna zvanja i odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima su suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik. Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja, te odgovarajuća radna mjesta provodi visoko učilište, sukladno statutu. Radni odnos s osobama izabranima na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i stručna radna mjesta, zasniva se ugovorom o radu, a radni odnos zaposleniku na znanstveno-nastavnom, umjetničko-nastavnom, nastavnom radnom mjestu prestaje istekom akademske godine u kojoj je navršio 65 godina života, osim redovitom profesoru u trajnom zvanju i profesoru visoke škole u trajnom zvanju kad radni odnos prestaje istekom akademske godine u kojoj je navršio 70 godina života. Člankom 104.

regulirano je pitanje stegovne odgovornosti i otkaza ugovora o radu kao najteže stegovne mjere nastavnika i suradnika te su propisane stegovne mjere prije otkaza ugovora.

Članak 105. i 106. Ovim člancima određuje se ustroj i sastav rektorskog zbora sveučilišta u RH i Vijeća veleučilišta i visokih učilišta u RH.

FINANCIRANJE ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKE DJELATNOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA (članci 107.-111.)

Ovim člancima određeni su izvori financiranja visokih učilišta, instituta i drugih znanstvenih organizacija, način izrade prijedloga proračunskih sredstava i njihove raspodjele, financiranje javnih sveučilišta, veleučilišta i visokih škola iz državnog proračuna, obzirom na utvrđene kapacitete pojedinog visokog učilišta, cijenu pojedinog studija te mogućnost financiranja iz državnog proračuna i privatnih visokih učilišta. Proračun sveučilišta donosi Senat na prijedlog sveučilišnog vijeća, a proračun veleučilišta i visoke škole donosi Stručno vijeće na prijedlog dekana. Financiranje javnih znanstvenih instituta vrši se putem njihovog vlastitog proračuna koji donosi Upravno vijeće na prijedlog Znanstvenog vijeća i uz suglasnost ministra. Financiranje znanstvenih projekata kolaborativnih znanstvenih programa, suradničkih mjesta i znanstvene opreme vrši se iz državnog proračuna, putem natječaja koje raspisuje Ministarstvo najmanje dva puta godišnje. Poslove oko vrednovanja prijavljenih projekata kolaborativnih znanstvenih programa i suradničkih mjesta provodi Nacionalno vijeće za znanost.

ETIKA U ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU (članak 112.)

Radi promicanja etičkih načela u znanosti i visokom obrazovanju i sličnim poslovima Hrvatski sabor imenuje Odbor za etiku, na vrijeme od četiri godine. Visoka učilišta, instituti i druge znanstvene organizacije mogu sami osnovati svoja etička povjerenstva.

NADZOR (članak 113.)

Ministarstvo provodi nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (članci 114.-123.)

Usklađivanje osnivačkih akata i drugih općih akata osnivači su dužni izvršiti u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a visoka učilišta i druge znanstvene organizacije osnovane po dosadašnjim propisima, danom stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju s radom do usklađivanja s ovim zakonom. Prelaznim odredbama regulira se način postupanja sa zatečenim zvanjima, sa započetim izborima u zvanja i odgovarajuća radna mjesta prema ranijim propisima, te način postupanja sa osobama izabranim u suradnička ili istraživačka zvanja, ili sa osobama u statusu znanstvenog novaka bez suradničkog zvanja. Zatečene akademske nazive i stupnjeve osobe koje su ih stekle zadržavaju i dalje uz mogućnost izdavanja isprave da prije stečeni akademski naziv odgovara nekom od akademskih naziva po ovom zakonu. Ministar je obvezan donijeti podzakonske propise i ustrojiti potrebne upisnike najkasnije u roku od 3 mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona, osim ako te propise ne donosi na prijedlog nekog drugog tijela. Financiranje znanosti i visokog obrazovanja sukladno odredbama ovoga zakona započeti će 1. siječnja 2004. godine. Dosadašnji zakoni i podzakonski propisi koji reguliraju oblast znanosti i visokog obrazovanja prestaju važiti danom stupanja na snagu ovog zakona i podzakonskih propisa, osim odredbi ovog zakona za koje je odredbama ovog zakona navedeno da će se određeno vrijeme primjenjivati.

IV. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Prema Zakonu čije se donošenje predlaže financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja obavljalo bi se, osim iz sredstava državnog proračuna RH i iz ostalih izvora financiranja: iz vlastitih prihoda ostvarenih na tržištu, od školarina, istraživačkih, umjetničkih i stručnih projekata, elaborata, ekspertiza, nakladničke i drugih registriranih djelatnosti kao i od ostvarenih dobiti trgovačkih društava i drugih pravnih osoba koje mogu osnivati ustanove visokog obrazovanja radi obavljanja djelatnosti kojima se povezuje praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje.

Deregulacija financiranja visokih učilišta vrši se izravnim doznačivanjem sredstava državnog proračuna sveučilištima, veleučilištima i visokim školama, a ovi bi samostalno, putem svoga proračuna, raspoređivali sredstva, ovisno o programima visokog učilišta.

Javni znanstveni instituti donosit će svoje proračune uz suglasnost ministra znanosti i tehnologije.

S obzirom da je cilj reforme znanosti i visokog obrazovanja prilagođavanje pravu Europske unije, bit će potrebno stalno obrazovanje velikog broja osoblja u sustavu visokog obrazovanja i znanosti. Europska komisija spremna je financirati projekte kroz sustav TEMPUS/CARDS. Nastavak ovog programa Vijeće ministara europske unije odobrilo je Republici Hrvatskoj 29. travnja 1999. za razdoblje od 2000.-2006. godine, u iznosu od 1,5 milijuna €.

U 2001. godini godišnji proračun za Hrvatsku bio je dvostruko veći, što je omogućilo realizaciju novih 6-8 projekata. Iz TEMPUS/CARDS programa odobravaju se sredstva za reformu sveučilišta i upravljenje sveučilištima (university management), za projekte koji se odnose na sadržaj visokog obrazovanja (curriculum development), projekti koji se odnose na jačanje i razvoj veza između sveučilišta i neakademskih sektora društva (institution building) i s naglaskom na uključivanje u mreže sveučilišta i drugih europskih institucija (mobility). Hrvatski prioriteti u TEMPUS/CARDS programu uglavnom, oni koji se odnose na reformu sveučilišta, te jačanju veza s lokalnim i regionalnim gospodarstvom, javnim službama, medijima, pravnim i političkim znanostima, europskim studijima, ekonomiji itd.

Prema tome, većina obveza koje za Republiku Hrvatsku proizlaze iz Bolonjskog procesa, a odnose se na reforme u znanosti i visokog obrazovanja, financirati će se kroz odobrene projekte u okviru TEMPUS/CARDS programa, koji proizlaze iz EHEA (The European Higher Education Area) – Europski prostor visokog obrazovanja, a posebno za razvijanje preddiplomskih i diplomskih programa, uvođenje novih nastavnih programa, uvođenje modularne strukture programa, uvođenje međunarodno povezanih studijskih programa i diploma (joint programs and degrees), uspostavljanje sustava kreditnih bodova, koji je kompatibilan s ECTS i za mobilnost nastavnika i studenata.

Iz ocjene izvora i potrebnih sredstava za provođenje Zakona, a s obzirom da će niz reformskih zahvata iz Bolonjskog procesa biti financirani iz navedenog programa, ocjenjuje se da će u proračunu trebati predvidjeti sredstva za početak rada Agencije za znanost i visoko obrazovanje, što uključuje prostor s opremom i zapošljavanje radnika za obavljanje redovite djelatnosti Agencije. Predviđa se da je za početak rada ove Agencija potrebno oko 4 000 000 kuna.

Za pripremu bolonjskog procesa i osposobljavanje dijela nastavnika za njegovo izvođenje bit će odgovarajućih izdataka.

Za 2003.g. proračunom su osigurana reformska sredstva, kojim će biti pokriveni reformski izdaci.

Od početka primjene bolonjskog procesa, zbog orijentacije na mentorsku nastavu, bit će potrebno izraditi nove standarde s povoljnijim omjerom nastavnika i studenata. Trošak te promjene trebat će detaljnije izračunati.

Poseban će problem biti osiguranje infrastrukture većih kapaciteta.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

Nacrt prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju raspravljen je i prihvaćen na 33. sjednici Hrvatskoga sabora od 12. lipnja 2003. godine, a prethodno su ga razmotrila i prihvatila radna tijela Sabora.

Primjedbe, prijedlozi i mišljenja upućeni predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga Zakona razmotreni su i u najvećoj mogućoj mjeri uzeti u obzir prilikom njegove izrade.

U odnosu na rješenja iz Nacrta prijedloga Zakona, prihvaćeni su neki prijedlozi i **izvršene su niže navedene izmjene i dopune.**

U **članku 43.** dodan je novi stavak 8., kojim su uvažene primjedbe o potrebi zadržavanja institucije znanstvenih novaka (primjedba zastupnika Hrvoja Kraljevića, Jure Radića i Marijane Petir i kluba HSS)

"(8) Ministar može, na traženje voditelja znanstvenog projekta a uz suglasnost znanstvene organizacije, odobriti zapošljavanje znanstvenih novaka za rad na projektu na teret sredstava Ministarstva. Znanstvene organizacije mogu znanstvene novake zaposliti i bez odobrenja Ministra ako same financiraju njihov rad. Znanstveni novaci biraju se javnim natječajem i zasnivaju radni odnos na određeno vrijeme, dok traje projekt. Znanstveni novaci na visokim učilištima mogu biti izabrani u naslovna suradnička zvanja te, sukladno odluci nadležnog tijela visokog učilišta i ugovoru o radu, sudjelovati u nastavi do polovine radnog vremena. U nastavi mogu pod istim uvjetima, sukladno ugovoru visokog učilišta i druge znanstvene organizacije, sudjelovati i znanstveni novaci izabrani na toj znanstvenoj organizaciji."

Usvojeni su prijedlozi zastupnice Marijane Petir i Kluba HSS o potrebi reguliranja mogućnosti nastavka studija studenata koji su prekinuli studij ili izgubili pravo studiranja i o potrebi dostupnosti općih akata visokih učilišta, te su u tom smislu izvršene izmjene i dopune niže navedenih odredaba.

U **članku 78.** stavku 3. dodana je nova točka 9. koja glasi:

«9. Odredbe o tome da li i pod kojim uvjetima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja mogu nastaviti studij.»

U **članku 82.** izmijenjen je stavak 2. tako da glasi:

«(2) Opći akti visokog učilišta objavljuju se na način da budu dostupni javnosti, posebice studentima i pristupnicima za stjecanje statusa studenta.»

Izvršene su izmjene i dopune odredbe članka 58. stavka 2., te analogno tome i izmjene odredaba članka 63. stavka 5. i članka 68. stavka 3., čime su na posredan način usvojene sugestije izražene u saborskoj raspravi (*M. Petir, 427/3; M. Lugarić, 446/5, 447/1; H. Kraljević, 453/1*), u pogledu zastupljenosti predstavnika studenata poslijediplomskih studija, s obzirom na važnu ulogu u radu sveučilišta, kao i na značaj doktorskih studija, kao završne trećine u Bolonjskom studijskom sustavu.

Slijedom navedenog, u **članku 58.** izmijenjen je stavak 2, tako da sada glasi:

«Zaposlenici u znanstveno-nastavnim zvanjima čine najmanje 70% članova senata. Studentski predstavnici, koje sukladno statutu sveučilišta biraju sami studenti, čine najmanje 10% članova senata iz redova studenata preddiplomskih i diplomskih studija, te najmanje 5% iz redova studenata doktorskih studija. Ostali zaposlenici zastupljeni su u senatu sukladno statutu.»

Na isti način predlagatelj je usvojio sugestije zastupnika (*M. Lugarić, 447/1; H. Kraljević, 453/1*), u pogledu proširivanja obuhvata pojma *pitanja od posebnog interesa za studente*, kod primjene suspenzivnog veta i na pitanja vezana uz osiguranje kvalitete studija (uz poblizu razradu u statutima visokih učilišta).

U tom smislu izvršena je izmjena **članka 61.** tako da isti sada glasi:
«Statutom sveučilišta utvrđuju se pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja u senatu studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta. Pitanja od posebnog interesa za studente posebice su ona vezana za promjenu sustava studija, osiguranje kvalitete studija i studentski standard. Nakon suspenzivnog veta senat ponovo raspravlja o navedenom pitanju najranije u roku od 8 dana. U ponovljenom odlučivanju nema suspenzivnog veta. Način upotrebe studentskog suspenzivnog veta kao i potrebna većina u ponovnom odlučivanju nakon suspenzivnog veta poblize se utvrđuju statutom sveučilišta.»

Temeljem primjedbe zastupnika Jure Radića kojom je sugerirana potreba uvođenja dodatnih kriterija prilikom odlučivanja o produljenju radnog odnosa nastavnika do 70. godine života, izvršena je odgovarajuća izmjena kojom se nastoji osigurati svojevrsno «nagrađivanje» produljenjem radnog odnosa nastavnika koji su se svojim radom dokazali u znanstvenim, obrazovnim i odgojnim procesima.

U tom je smislu u **članku 102.** izmjenjen stavak 7. tako da glasi:

«(7) Kada postoji potreba za nastavkom njegova rada, visoko učilište može redovitom profesoru u trajnom zvanju i profesoru visoke škole u trajnom zvanju produljiti radni odnos do isteka akademske godine u kojoj navršava 70. godina. Pri tome će se posebno cijeniti njegov znanstveni doprinos, uspješnost u obrazovnom procesu i odgoju mladih znanstvenika i nastavnika.»

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

U raspravi o Nacrtu prijedloga Zakona iznesene su načelne i konkretne primjedbe u pogledu položaja, ovlasti, načina rada i sastava tijela odgovornih za razvoj i osiguranje cjelokupne kvalitete znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. U pogledu iznesenih primjedbi predlagatelj ističe kako se ovim zakonom uvode Nacionalno vijeće za znanost i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje kao vrhunska nacionalna stručno-savjetodavna tijela odgovorna za svoj rad isključivo Hrvatskom saboru, čime se osigurava veći stupanj neovisnosti sustava znanosti i visokog obrazovanja, odnosno ostvaruje veći stupanj zaštite navedenih sustava od izravnih intervencija izvršne vlasti. U prilog tome govori i činjenica kako je jedna od motivacija Prijedloga zakona upravo prijenos dijela dosadašnjih ingerencija Ministarstva znanosti i tehnologije na cjelokupni znanstveno-visokoškolski sustav, što znači da nasuprot neznatnim promjenama u nazivima, stoji temeljita promjena uloga ovih nacionalnih tijela u odnosu na uloge koje prema važećem zakonu imaju Nacionalni odbor za znanost i Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu. Temeljne zadaće ovih tijela su, naime, predlaganje mjera od strateške važnosti za razvoj znanstvene djelatnosti i visokog školstva. Nadalje, vijeća imaju ključnu ulogu u sustavu osiguranja kvalitete, projiciranju kadrovskog razvoja, te u pripremi donošenja prijedloga raspodjele proračunskih sredstava.

Uzimajući u obzir navedene pretpostavke i obimnost obaveza i zadaća predlagatelj se opredijelio za uspostavu dvaju tijela, uz obavezu zajedničkog rada i odlučivanja o pojedinim pitanjima. U prijedlogu sastava tih tijela uzelo se u obzir da u će se u fazi koja je pred nama u samom znanstveno-istraživačkom i visokoobrazovnom sustavu trebati ojačati mehanizmi autonomne samoregulativnosti što uvodi zahtjev znatno povećanje odgovornosti svih dijelova sustava prema državi i društvu. Stoga se polazi od postavke da u oba tijela odlučujuću riječ

trebaju imati sami predstavnici sustava. S druge strane, očekivanje da će znanstveno-istraživački i visokoškolski sustav sve više poduzetno integrirati s društvenom okolinom iskazuje se kroz uključivanje po dva člana Vijeća koji nisu izravno aktivni niti u znanstveno-istraživačkoj niti u visokoškolskoj djelatnosti. Za očekivati je da će samim razvojem sustava i njegovim sve većim interagiranjem s društvenom okolinom i ovaj odnos «unutarnjih» i «vanjskih» predstavnika mijenjati prema sve većem učešću «vanjskih» predstavnika. U tom smislu instruktivan je i uvid u iskustva i praksu drugih europskih zemalja po kojima u analognim tijelima najčešće dominiraju predstavnici istraživačke i /ili visokoobrazovne zajednice, dok je većinski udio predstavnika korisnika (posebno gospodarstva) uočljiv u onim državama u kojima se znanstveno-istraživački sustav u velikoj mjeri izravno povezan s društvenom okolinom na račun njegove izravne ovisnosti o upravnoj državnoj strukturi i izvorima financiranja. Ocjena predlagatelja je da je hrvatski sustav tek na početku procesa smanjivanja državnog utjecaja i otvaranja prema tržištu u širem smislu. Stoga smo mišljenja da, unatoč kritičkih primjedbi u saborskoj raspravi (*Z. Bušić 439/3, H. Kraljević, 443/4, Lj. Mintas Hodak 445/2*) sadašnji prijedlog strukture sastava nacionalnih tijela ne treba mijenjati.

Predlagatelj, također, smatra kako je normiranje pitanja vezanih uz ovlasti i način rada gore navedenih tijela, s nomotehničkog aspekta, na usporedivoj razini s onom u pozitivnim zakonima, priznajući pritom potrebu za preciznijim određenjima nekih pojedinosti vezanih, kako uz sastav i način rada tih tijela, tako i uz njihov odnos spram Agencije za znanost i visoku obrazovanje i Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti visokog obrazovanja. Unatoč tome te pojedinim kritikama zastupnika koje idu u tom smjeru (*I. Kostović, 447/3*), predlagatelj smatra da nije potrebno unositi dodatne sadržaje o ovom pitanju u samom Zakonu, s obzirom da će daljnja razrada spomenutih pojedinosti biti predmetom posebnih poslovnika (članak 13. Prijedloga).

Predlagatelj smatra neutemeljenim i primjedbe kojima su izražene bojazni o mogućim devijacijama i zlorabama u djelovanju Agencije za znanost i visoku obrazovanje (*I. Kostović, 429/4, Z. Bušić, 439/3*). S tim u vezi ističemo da Agencija nema nikakve upravne i izvršne ovlasti, te nam se s tog aspekta naročito čine neutemeljenim primjedbe kojima se implicira moguće narušavanje autonomije sveučilišta od strane Agencije, naročito ako uzmemo u obzir da je projekt Agencije i mreže za unaprijeđenje kvalitete osmišljen upravo da bi se sveučilišta autonomno potaknula na promjene, čije je provođenje nemoguće bez administrativnih odluka i općenito čvrstog administrativnog temelja. Naglašavamo, naime, kako se ova Agencija uvodi kao specijalizirana ustanova koja osigurava stručnu i administrativno-tehničku bazu, kako Nacionalnim vijećima, tako i pojedinim znanstveno-istraživačkim i visokoškolskim ustanovama, u postupcima vrednovanja kvalitete institucija i programa, u cilju osiguranja i poboljšanja kvalitete. Osnivanjem ove Agencije Hrvatska se svrstava u red europskim zemalja u kojima se ovaj temeljni standard razvoja i napretka znanstveno-istraživačkog i visokoškolskog sustava u punoj mjeri uzima u obzir. Konačno, obzirom na temeljnu postavku ovog prijedloga kojom se znanstveno-istraživačka i visokoškolska djelatnost treba razvijati kao skladan zajednički sustav, sasvim je logično da se predlagatelj opredijelio za zajedničku agenciju koja pokriva oba segmenta. Pri tome je u obzir uzeta predstojeća potreba postupnog ekipiranja Agencije i osposobljavanja odgovarajućih novih profila kadrova, pa istovremeno pokretanje dviju agencija ili ograničavanje djelovanja Agencije isključivo na visokoškolsko područje (*kako se to sugerira u raspravama zastupnika Ž. Janjića, 449/2 i H. Kraljevića 452/2*) ne bi u danim okolnostima bilo racionalno i ekonomično.

Na kraju, u pogledu primjedaba koje se odnose na tajming uspostavljanja institucija za kontrolu kvalitete (*V. Pusić 438/3*) predlagatelj smatra nepotrebnim unošenje u sam zakon obvezujućih rokova, obzirom da su pripreme za njihovo osnivanje pri kraju, kako na nacionalnoj razini, tako i na pojedinim sveučilištima.

U raspravi o Nacrtu prijedloga Zakona istaknuti su i prigovori u pogledu pojedinih uređenja sustava znanstvene djelatnosti. S tim u vezi predlagatelj ističe kako se već u uvodnim odredbama Prijedloga definira temeljna zadaća javnih znanstvenih instituta, kao ostvarenje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, te uspostavljanje, u suradnji sa sveučilištima, znanstvene infrastrukture od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja. Samim time ne stoji primjedba kojom se implicira ukidanje programa na institutima, odnosno nadomještanje istih kolaborativnim programima (*I. Kostović 447/4*), s obzirom da se po citiranoj definiciji od instituta očekuje ostvarivanje programa, što se utvrđuje njihovom misijom u osnivačkom aktu, dok kolaborativni znanstveni projekti prvenstveno služe za povezivanje znanstvenih organizacija te za znanstveno profiliranje sveučilišta.

Predlagatelj, također, ističe kako se spomenutom definicijom temeljne zadaće javnih instituta implicira i obveza Vlade Republike Hrvatske te posebno Ministarstva znanosti i tehnologije, da u provedbi zakona utvrdi državnu znanstveno-istraživačku strategiju, kao temelj potreban, kako za definiranje zadaća pojedinih javnih znanstvenih instituta, tako i za uspostavu mreže znanstvenih projekata i kolaborativnih programa. Također, uloga Nacionalnog vijeća za znanost u utvrđivanju predmetne strategije i uspostavi odgovarajuće programsko-projektne mreže utvrđena je odredbom članka 6. Prijedloga, čime su jasno utvrđeni nužni temeljni parametri potrebni za donošenje odluka važnih za razvoj znanstveno-istraživačke djelatnosti, posebno za buduću mrežu javnih instituta (*na koju upozorava zastupnik I. Kostović, 430/3*) i utvrđivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku. Samim time ne dolaze u obzir niti primjedbe kojima se predviđa potreba detaljnijeg definiranja kriterija za utvrđivanje programa od strateškog interesa u samom Prijedlogu zakona (*Z. Bušić 439/3*). Prijedlog zakona, naime, ne može propisivati koja su strateška istraživanja od nacionalnog interesa s obzirom da je riječ o promjenjivoj kategoriji koja u mnogome ovisi o trenutnim gospodarskim, društvenim i političkim prilikama. Stoga, predlagatelj smatra da je utvrđivanje strateškog interesa svrsishodnije temeljiti na suradnji triju tijela: Nacionalnog vijeća za znanost, Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog Sabora, bez propisivanja detaljnih kriterija, koji bi u perspektivi, uslijed gore navedenih promjena, mogli postati nepremostivim ograničenjem.

U pogledu primjedbi koje se odnose na unutarnje ustrojstvo, predlagatelj nije usvojio primjedbe koje se odnose na pitanje usklađenosti rješenja kojim se zadržava pravna osobnost fakulteta, s rješenjima sadržanim u Bolonjskoj deklaraciji (*M. Petir i Klub HSS*), s obzirom da Bolonjska deklaracija ne govori o organizacijskim aspektima sveučilišta, već isključivo uređuje pitanja studija i programa, iz čega nedvojbeno proslazi da rješenje utvrđeno člankom 54. Prijedloga zakona ni na koji način ne kolidira s Bolonjskom deklaracijom. Također, predlagatelj nije usvojio niti primjedbe u svezi s gore navedenim odredbama članka 54. Prijedloga, koje se također tiču pravne osobnosti fakulteta, odnosno statusnih promjena i njihove usklađenosti sa Zakonom o ustanovama (*H. Kraljević*), s obzirom da odredbe Prijedloga zakona kojima se uređuju pitanja statusnih promjena nisu protuslovne odredbama Zakona o ustanovama, a da je podredna primjena predmetnog Zakona kao općeg propisa predviđena člankom 5. Prijedloga zakona. Isto tako, predlagatelj smatra da je predloženi rok od godine dana, predviđen za ostvarenje pune integriranosti sveučilišta (*H. Kraljević 443/4*), nerealan, obzirom na složene i opsežne preinake sustava visokog obrazovanja (restrukturiranje nastavnih programa i planova, funkcionalno integriranje sveučilišta, implementacija novog način financiranja, ukidanje pravne osobnosti fakulteta) koje bi u tom roku trebalo dovršiti.

Predlagatelj, također, nije usvojio primjedbu kojom se traži poimenično navođenje javnih visokih učilišta i instituta u Zakonu (*J. Katarinčić-Škrlić*), po uzoru na važeći Zakon o visokim učilištima. Razlog neprihvatanja ove primjedbe proizlazi iz činjenice da se ovim Prijedlogom zakona ne osnivaju niti ukidaju visoka učilišta i javni instituti. Štoviše,

predlagatelj smatra da bi njihovo nabranje u Prijedlogu zakona bilo štetno, jer bi se time bitno otežala redefinicija mreže visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta.

Nadalje, u pogledu primjedbi koje se tiču odnosa tijela sveučilišta, predlagatelj ostaje kod postojeće formulacije članka 58. kojom su, uz odredbu članka 59., jasno razlučene uloge sveučilišnog senata i sveučilišnog vijeća u upravljanju sveučilištem i odlučivanju o drugim bitnim pitanjima. Spomenutim se odredbama, naime, jasno utvrđuje da sveučilišno vijeće ima ulogu središnjeg sveučilišnog kolektivnog upravnog tijela, s dovoljnom poslovnom operativnošću, bilo u punom bilo u užem sastavu, ali je istodobno, u pogledu svih krupnijih poslovnih odluka sveučilišnog vijeća (*posebno onih na koje ukazuje zastupnik H. Kraljević, 453/2*) utvrđena obveza dobivanja prethodne suglasnosti senata ili razmatranja pitanja i donošenja odluke na zajedničkoj sjednici senata i sveučilišnog vijeća.

Jednako tako, u pogledu primjedaba upućenih na račun ovlasti sveučilišnog savjeta, predlagatelj ističe kako se postavkama sveučilišne autonomije iz članka 4. Prijedloga, sveučilištima - u usporedbi s dosadašnjom praksom - bitno povećava odgovornost prema osnivaču i društvenoj okolini u kojoj djeluju. Dok s jedne strane sveučilišta moraju aktivno i poduzetno ostvarivati permanentnu interakciju i suradnju sa zainteresiranim partnerima iz te okoline, s druge strane osnivaču se mora osigurati mehanizam nadzora zakonitosti rada sveučilišta i aktivnog praćenja izvršavanja zadaća na koje se sveučilište obvezalo. Kao što je specificirano odredbom članka 60. Prijedloga, sveučilišni savjet je tijelo koje treba ispuniti obje navedene uloge. Ono dakle ispunjava i nadzornu ulogu i interaktivnu ulogu pokretača jačeg povezivanja i suradnje s okolinom, kako osiguranjem uvjeta za ostvarivanje zajedničkih istraživačkih i studijskih programa (*na što ukazuje zastupnik I. Čehok, 433/1*), tako i širom brigom relevantnih društvenih faktora za uspješno ostvarenje misije sveučilišta. Treba napomenuti da se pri tome sveučilišnom savjetu ne daju upravne nadležnosti kojima bi se narušavala sveučilišna autonomija. Slijedom navedenog, predlagatelj je mišljenja kako formulacija članka 60 uravnoteženo uzima u obzir sve navedene elemente pa je stoga ne treba mijenjati.

Primjedbe koje se odnose na nedopustivost različitog uređivanja akademske autonomije u pogledu veleučilišta (*Vesne Škare Ožbolt 436/2*), nemoguće je usvojiti, s obzirom da Ustav Republike Hrvatske štiti isključivo autonomiju sveučilišta i znanstveno stvaralaštvo, odnosno znanstveno-istraživačku djelatnost i njezine neposredne izvedenice, dok su veleučilišta i visoke škole pod neposrednom ingerencijom njihovih osnivača.

Jednako tako, predlagatelj smatra kako ne stoje primjedbe prema kojima bi se u pogledu privatnih visokih škola Prijedlogom zakona trebalo odrediti manji broj stalno zaposlenih nastavnika (*Lj. Mintas Hodak 445/2*). Privatne visokoškolske institucije ne smiju biti podvrgnute drukčijim pravilima od javnih, jer u konačnici jednako ostvaruju utjecaj na razvoj društva i društvene procese. Ukoliko se visoko obrazovanje tretira i kao usluga koja može biti i profitabilna, onda je obveza svih koji pokreću takav posao da osiguraju zapošljavanje. Nadalje, privatna visoka učilišta koja nemaju zaposlene, prostor i opremu ne mogu garantirati niti svoju odgovornost za studente i njihove sudbine. U tom slučaju funkcioniraju kao agencija za organiziranje studija, no takvi studiji se uglavnom temelje na prijenosu informacija i svladavanju vještina, dok visoko obrazovanje treba omogućiti razvijanje spoznajnih sposobnosti, etičkih i estetskih stremljenja, razvijanje emocionalnog života, sposobnost zapažanja i komunikacije, sposobnost djelovanja i interakcije u društvenoj zajednici te, konačno, stvoriti osobu koja je u stanju uklopiti se i prilagođavati potrebama tržišta rada.

U svezi s primjedbom sukladno kojoj bi Prijedlogom učiteljske studije valjalo odrediti kao sveučilišne studije (*H. Kraljević 443/2*), predlagatelj ističe kako je isto učinjeno člankom 72. Prijedloga zakona. Ne stoji, također, primjedba kojom se ističe kako je iz Prijedloga zakona nejasno je li studij «besplatan» ili nije (*I. Kostović 430/2*). Prijedlog zakona, naime, u

članku 86. stavku 4. vrlo jasno utvrđuje pravo redovitih studenata na subvencioniranje troškova studija, prepuštajući pri tome visokom učilištu da utvrdi opseg tog prava svojim općim aktom.

Predlagatelj nije usvojio primjedbe (*I. Čehok, Ž. Janjić, V. Škare Ožbolt*), koje idu za uvođenjem čistog binarnog sustava visokog obrazovanja. Naime, iako je hrvatski sustav visokog obrazovanja napustio primjenu tzv. mono-sustava, postojeće stanje upućuje na činjenicu da još nisu sazrijeli uvjeti za uvođenje čistog binarnog sustava. Tri su razloga tome: opće pomanjkanje visokostručnih kadrova, pomanjkanje opreme kao i brojni propusti i nepravilnosti na pojedinim stručnim studijima. Stoga, Prijedlog predviđa 'miješani sustav', sukladno kojem će se, pod pretpostavkom zadovoljenja kadrovskih i infrastrukturnih uvjeta, stručni studiji izvoditi na veleučilištima i visokim školama, ali i na sveučilištima, tamo gdje postoji potreba za stručnim studijima, a nisu ispunjene naprijed navedene pretpostavke za njihovo samostalno izvođenje.

U pogledu prigovora i primjedbi upućenih predlagatelju, koje se tiču postupka izbora u zvanja, ističemo kako su u razradi postupka izbora u znanstvena zvanja, precizno naznačeni uvjeti koje dana znanstvena organizacija mora ispunjavati da bi mogla biti ovlaštena za provođenje postupka izbora, kao i situacije u kojima postupak provode matični odbori, područno vijeće ili pak samo Nacionalno vijeće za znanost. Ovdje se radi isključivo o stručnoj kvalifikaciji za provođenje postupka vrednovanja prilikom izbora u dano znanstveno zvanje, što ni u jednom elementu ne obuhvaća dijelove postupka odlučivanja o angažiranju pojedinog kandidata na radno mjesto u instituciji koja sama nije ovlaštena za provođenje izbora. Stoga, predlagatelj smatra da postavke Prijedloga ne mogu biti povodom za ocjene po kojima se ovakvim postupkom izbora omogućava da jedno sveučilište odlučuje o kadrovskim pitanjima drugog sveučilišta, ili, šire da jedna institucija zadire u autonomiju druge u pitanjima kadrovskih odluka (*I. Šlaus, 442/1, H. Kraljević, 444/1*).

Što se tiče primjedbi koje se tiču sustava financiranja visokoobrazovne i znanstvene djelatnosti (*I. Kostović 429/2, J. Katarinčić-Škrlić 451/2*), predlagatelj drži kako su one rezultat nedovoljne spremnosti na opsežnije promjene, s obzirom da je riječ o posve novom i složenom sustavu financiranja, čije će uvođenje trajati nekoliko godina. Riječ je, naime, o sustavu financiranja programa putem cjelovitog proračuna (lump sum, block budget), umjesto dosadašnjeg sustava financiranja glavarina putem odobravanja pojedinih proračunskih stavki. Iako se spomenutim primjedbama nastoji ukazati i na moguću netransparentnost sustava financiranja, predlagatelj drži da Prijedlog zakona sadrži detaljne odredbe o subjektima i načinu odlučivanja o raspodjeli proračunskih sredstava te da propisuje transparentan postupak financiranja fakultetskih, znanstvenih i znanstvenosistraživačkih programa utemeljen na njihovoj prethodnoj evaluaciji od strane nacionalnih odbora, a na prijedlog *ad hoc* ili stalnih ekspertnih timova. Slijedom navedenog, predlagatelj ostaje kod postojećeg uređenja sustava financiranja, obzirom da upravo navedeni sustav predstavlja jedno od jamstava za buduće provođenje integrativnih procesa.

Zaključno, predlagatelj smatra kako ne stoji primjedba, prema kojoj ovakav Prijedlog zakona predstavlja ozbiljnu prepreku ulasku u Europu (*V. Škare Ožbolt*), s obzirom da je riječ o Prijedlogu koji ima za cilj upravo uvođenje «bolonjskog procesa», pa nije jasno na koji bi način uvođenje europskih standarda moglo predstavljati «ozbiljnu prepreku» za ulazak u tu istu Europu.